

KOMERCIJALNA BANKA A.D., PODGORICA

**Finansijski izvještaji na dan i za period završen
12.novembra 2021. godine
i Izvještaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ

Strana

Izvještaj nezavisnog revizora 12. nov. 2021.

Bilans uspjeha za period od 1. januara do 12. novembra 2021. godine 6

Izvještaj o ukupnom ostalom rezultatu za period
od 1. januara do 12. novembra 2021. godine 7

Bilans stanja na dan 12. novembar 2021. godine 8

Iskaz o promjenama na kapitalu za period od 1. januara do 12 novembra 2021.
godine 9

Iskaz o tokovima gotovine za period od 1. januara do 12. novembra 2021. godine 10

Napomene uz finansijske izvještaje 11-105

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA AKCIONARIMA KOMERCIJALNE BANKE A.D., PODGORICA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Komercijalne Banke A.D., Podgorica (u daljem tekstu: „Banka”), koji obuhvataju bilans stanja na dan 12. novembar 2021. godine, bilans uspjeha, izvještaj o ukupnom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za period koji se završio na taj dan, i napomene uz finansijske izvještaje koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i objektivno prikazuju finansijsko stanje Banke na dan 12. novembar 2021. godine, rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za period koji se završio na taj dan u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju nezavisnog revizora u sekciji o odgovornostima revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo u odnosu na Banku u skladu sa Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovođe (uključujući Međunarodne standarde nezavisnosti) (IESBA Kodeks) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Crnoj Gori i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih iskaza za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih iskaza u cjelini i u formiranju našeg mišljenja o njima, i mi nismo iznijeli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima.

Ispunili smo odgovornosti definisane u dijelu revizorskog mišljenja *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza*, uključujući ključno revizijsko pitanje. Kao rezultat toga, usluge revizije su obuhvatile određene procedure koje imaju za cilj da odgovore našoj procjeni rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima. Rezultati revizorskih procedura, uključujući i procedure sprovedene u cilju rješavanja pitanja ispod, pružaju osnovu za naše revizorsko mišljenje na prateće finansijske iskaze.

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Aдекватnost obezvrjeđenja kredita i potraživanja od klijenata

Na dan 12. novembra 2021. godine krediti i potraživanja od klijenata su iznosila EUR 89.212 hiljada ili 61% ukupne aktive Banke. Kao što je objelodanjeno u Napomeni 3.5.3 Obezvrjeđenje finansijskih sredstava, Banka obračunava očekivane kreditne gubitke u skladu sa zahtjevima standarda MSFI 9 – Finansijski Instrumenti. Očekivani kreditni gubici se obračunavaju na individualnoj i grupnoj osnovi.

Individualni obračun se vrši za nekvalitetne plasmane sa materijalno značajnom izloženosti u podrazumijeva značajne procjene rukovodstva u kompleksnom okruženju. Ključna područja procjene su određivanje iznosa obezvrjeđenja u skladu sa zahtjevima MSFI 9 kao i evaluacija pretpostavki korištenih za moguća scenarija naplate za individualno procijenjene klijente. Moguća scenarija su bazirana na diskontovanim novčanim tokovima. Procjena rukovodstva je neophodna naročito u pogledu identifikovanja značajnih promjena u nivou kreditnog rizika, pravovremenog identifikovanja indikatora obezvrjeđenja i procjene očekivanih novčanih tokova (uključujući iznos novčanih tokova koji proizilaze od realizacije kolateralna i dužine perioda potrebnog za realizaciju).

Obračun obezvrjeđenja na grupnoj osnovi se vrši za sve ostale klijente kod kojih obračun nije izvršen na individualnoj osnovi. Obračun očekivanih kreditnih gubitaka na grupnoj osnovi podrazumijeva značajni nivo procjenjivanja. Prilikom procjene da li je kreditni rizik značajno porastao u odnosu na momenat inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva, Banka razmatra sve razumne i potkrepljive informacije, koje su dostupne bez pretjeranog troška ili napora. Ovo uključuje kako kvantitativne, tako i kvalitativne analize i informacije zasnovane na istorijskim podacima Banke, iskustvu, ekspertskoj procjeni kao i informacije koje su orijentisane ka budućnosti.

Informacije orijentisane ka budućnosti se zasnivaju na statističkim analizama i kompleksnim kalkulacijama zasnovanim na makroekonomskim varijablama kao što su stopa nezaposlenosti, stopa rasta bruto domaćeg proizvoda i sl., i njihove korelacije sa istorijskim stopama „default-a“.

Stekli smo razumijevanje procesa obračuna obezvrjeđenja, identifikovali uspostavljene kontrole, procijenili adekvatnost njihove primjene i operativnu efikasnost.

Ocijenili smo metodologiju za obračun obezvrjeđenja i njenu usklađenost sa zahtjevima MSFI 9 - Finansijski instrumenti uz pomoć eksperata za modeliranje kreditnog rizika. Procijenili smo adekvatnost glavnih pretpostavki korištenih za obračun obezvrjeđenja, uključujući makroekonomske modele i statističke analize na kojima se zasnivaju informacije koje su orijentisane ka budućnosti, sa posebnim naglaskom na uticaj pandemije COVID 19 na ove pretpostavke.

Izvršili smo procjenu kriterijuma koji se koriste za identifikovanje indikatora obezvrjeđenja, kao i kriterijuma koji se koriste za identifikaciju promjena u kreditnom riziku. Na uzorku kvalitetnih plasmana testirali smo primjenu ovih kriterijuma kako bismo utvrdili da li postoje indikatori obezvrjeđenja, da li je promjena kreditnog rizika procijenjena na odgovarajući način i da li je alokacija po Nivoima izvršena u skladu sa utvrđenim promjenama kreditnog rizika uključujući i usklađivanja koja reflektuju okolnosti izazvane pandemijom COVID 19.

Izvršili smo preračun očekivanih kreditnih gubitaka za plasmane koji se procjenjuju na grupnoj osnovi kako bi potvrdili njegovu matematičku tačnost.

Na uzorku individualno procijenjenih plasmana smo stekli razumijevanje značajnih događaja (kao što su: uvođenje bankrota, pokretanje proizvodnje, bilo kakve parnice u vezi sa kolateralima itd.) i razmotrili da li su procjene i pretpostavke rukovodstva korišćene prilikom obračuna u skladu sa ovim događajima.

Izvršili smo ponovni izračun obezvrjeđenja na istom uzorku i ocijenili ključne pretpostavke koje su korišćene sa naglaskom na očekivane novčane tokove, uključujući iznos novčanih tokova koji proizilaze od realizacije

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Aдекватnost obezvrjeđenja kredita i potraživanja od clijenata

Osim toga, pandemija izazvana virusom COVID 19 je imala značajan negativan makroekonomski uticaj. Trenutna nestabilnost makroekonomskog okruženja dodatno usložnjava kompleksnost kalkulacija na kojima se modeli za obračun očekivanih kreditnih gubitaka zasnivaju i uvodi potrebu za dodatnim ekspertskim prosuđivanjem.

Uzimajući u obzir ukupnu vrijednost izloženosti koja je predmet obračuna obezvrjeđenja, kompleksnost kalkulacija i potrebe za značajnim i kompleksnim procjenama rukovodstva, smatramo da je ovo pitanje ključno revizorsko pitanje.

kolateralu, pretpostavljenu dužinu perioda potrebnog za realizaciju, primjenjene „haircut-ove“ i korišćene diskontne stope kao i uticaj koji na obračun imaju okolnosti izazvane pandemijom COVID 19. Dodatno, provjerili smo da li su procjene kolateralu ažurne u skladu sa politikama Banke i regulatornim zahtjevima.

Ocijenili smo adekvatnost objelodanivanja u Napomeni 3.5.3 - Obezvrjeđenje finansijskih sredstava, Napomeni 4. - Kreditni rizik, Napomeni 11- Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju kroz bilans uspjeha po fer vrijednosti i Napomeni 16.b – Krediti i potraživanja od clijenata.

Ostale informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta Banke

Ostale informacije se odnose na informacije sadržane u godišnjem izvještaju menadžmenta, ali ne uključuje finansijske izvještaje i izvještaj revizora o njima. Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu ostalih informacija u skladu sa propisima Crne Gore.

Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije. U vezi sa revizijom finansijskih izvještaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i time razmotrimo da li su ostale informacije usklađene u svim materijalno značajnim aspektima sa finansijskim izvještajima, sa našim saznanjima stečenim u toku revizije ili se na drugi način čine materijalno pogrešnim. Pored toga, izvršili smo procjenu da li su ostale informacije pripremljene, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, posebno da li su ostale informacije u formalnom smislu u skladu sa zahtjevima i postupcima za pripremu ostalih informacija Zakona o računovodstvu Crne Gore u kontekstu materijalnosti, odnosno da li bi neko nepoštovanje ovih zahtjeva moglo uticati na prosuđivanja donijeta na osnovu ovih ostalih informacija.

Na osnovu sprovedenih procedura, u mjeri u kojoj smo u mogućnosti da ih ocijenimo, izveštavamo da:

1. ostale informacije koje opisuju činjenice koje su takođe prikazane u finansijskim izvještajima su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa finansijskim izvještajima; i
2. ostale informacije su pripremljene u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu Crne Gore.

Pored toga, naša odgovornost je da, na osnovu saznanja i razumijevanja Banke stečenih u reviziji, izvijestimo da li ostale informacije sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Na osnovu postupaka koje smo izvršili u vezi sa dobijenim ostalim informacijama, nismo utvrdili materijalno značajne pogrešne iskaze.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlaštenih za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale uslijed prevarne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlaštena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Banke.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski izvještaji, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale uslijed prevarne radnje ili greške; i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu uslijed prevarne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije u skladu sa standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih uslijed prevarne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizorskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevarne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale uslijed greške, zato što prevarna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilazanje interne kontrole.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizorskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole entiteta.
- Vršimo procjenu primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizorskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezanu objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizorskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izvještaja, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim izvještajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

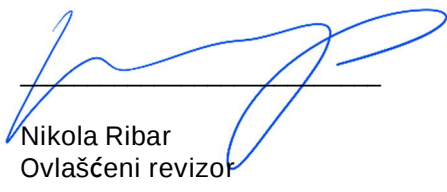
Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizorske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Takođe, dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izvještaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Rukovodeći Partner za reviziju koja je rezultirala Izvještajem Nezavisnog revizora je Nikola Ribar.

Nikola Ribar
Ovlašćeni revizor

Ernst & Young Montenegro d.o.o.
Podgorica, Crna Gora

27. decembar 2021. godine

BILANS USPJEHA

Za period od 1. januara do 12. novembra 2021. godine

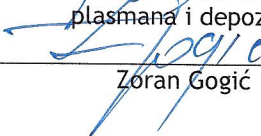
(U hiljadama EUR)

	Napomene	12.nov. 2021.	31. dec.2020.
Prihodi od kamata	3.1., 5a	5.187	6.162
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	3.1., 5a	62	69
Rashodi od kamata	3.1., 5b	(885)	(1.086)
Neto prihodi od kamata		4.364	5.145
Prihodi od naknada i provizija	3.1., 6a	1.743	1.867
Rashodi naknada i provizija	3.1., 6b	(1.383)	(1.034)
Neto prihodi od naknada i provizija		360	833
Neto dobitak / gubitak usled prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		-	26
Neto dobiti od kursnih razlika	3.2	116	104
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine		45	25
Ostali prihodi	7	219	136
Troškovi zaposlenih	8	(3.718)	(2.648)
Troškovi amortizacije	9	(667)	(764)
Opšti i administrativni troškovi	10	(1.601)	(1.569)
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja fin.instrumenata koji se ne vrednuju kroz bilans uspjeha po fer vrijednosti	3.6., 11	(3.997)	(788)
Troškovi rezervisanja	3.6., 12	(184)	109
Ostali rashodi	13	(68)	(48)
OPERATIVNI DOBITAK/(GUBITAK)		(5.131)	561
Porez na dobit	3.3., 14	124	(54)
NETO DOBITAK/(GUBITAK)		(5.007)	507
Zarada po akciji		(1.829)	(185)

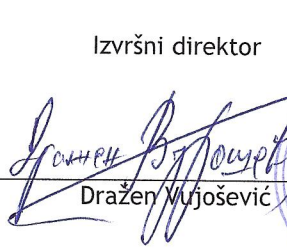
Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 12. novembar 2021.godine.

Odobreno od strane i potpisano u ime Komercijalne banke A.D., Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih izvještaja
Direktor finansija i
računovodstva i administracije
plasmana i depozita

Zoran Gogić

Izvršni direktor

Dražen Vujošević

Glavni Izvršni direktor

Bogdan Podlesnik

IZVJEŠTAJ O UKUPNOM OSTALOM REZULTATU
Za period od 1. januara do 12. novembra 2021. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>12. nov. 2021.</u>	<u>31. dec.2020.</u>
DOBIT PERIODA	(5.007)	507
Ostali rezultat perioda		
Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobit ili gubitak		
Aktuarski dobici/gubici	(3)	-
Efekti promjene vrijednosti vlasničkih hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	-	-
Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobit ili gubitak		
Efekti promjene vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	(256)	(789)
Porez koji se odnosi na ukupan ostali rezultat perioda	23	71
Ukupan ostali rezultat perioda	(236)	(718)
UKUPAN REZULTAT PERIODA	(5.243)	(211)

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica ,12. novembar 2021.godine.

Odobreno od strane i potpisano u ime Komercijalne banke A.D., Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje
 finansijskih izvještaja

Direktor finansija i
 računovodstva i administracije
 plasmana i depozita

Zoran Gogić

Izvršni direktor

Dražen Vujošević

Glavni Izvršni direktor

Bogdan Podlesnik

BILANS STANJA

Na dan 12. novembra 2021. godine

(U hiljadama EUR)

	Napomene	12. nov. 2021.	31. dec. 2020.
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	15	25.752	16.255
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		100.945	117.824
Kredit i potraživanja od banaka	16a	11.633	13.721
Kredit i potraživanja od klijenata	3.5., 16b	89.212	103.999
Ostala finansijska potraživanja	16c	100	104
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		13.247	10.767
Hartije od vrijednosti	17a	13.246	10.767
Investicione nekretnine	18	595	658
Nekretnine, postrojenja i oprema	19	2.561	3.033
Nematerijalna sredstva	20	177	248
Odložena poreska sredstva	14a	340	135
Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	21	-	1.175
Ostala sredstva	22	2.406	4.177
UKUPNA SREDSTVA		146.023	154.272
OBAVEZE			
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		124.699	130.124
Depoziti banaka i centralnih banaka		-	46
Depoziti klijenata	23a	121.329	120.325
Kredit banaka i centralnih banaka	23b	3.370	9.753
Rezerve	25	1.365	941
Tekuće poreske obaveze	14	11	4
Odložene poreske obaveze	14b	254	205
Ostale obaveze	26	915	1.389
Subordinisani dug	24	2.413	-
UKUPNE OBAVEZE		129.657	132.663
KAPITAL	27		
Aksijski kapital		27.370	27.370
(Akumulirani gubitak) / Neraspoređena dobit		(10.221)	(10.728)
Dobitak tekuće godine		(5.007)	507
Ostale rezerve		4.224	4.460
UKUPAN KAPITAL		16.366	21.609
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		146.023	154.272
VANBILANSNA EVIDENCIJA	29	392.206	241.680

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 12 novembar 2021. godine.

Odobreno od strane i potpisano u ime Komercijalne banke A.D., Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih izvještajaDirektor finansija i računovodstva
i administracije plasmana i
depozita

Zoran Gogić

Izvršni direktor

Dražen Vujošević

Glavni Izvršni direktor

Bogdan Podlesnik

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU

Za period od 1. januara do 12. novembra 2021. godine

(U hiljadama EUR)

	Akcijski kapital	Ostale rezerve	Neraspoređena dobit/akumulirani gubitak	Ukupno
Stanje, 1. januara 2020. godine	27.370	5.178	(10.644)	21.904
Efekti promjena od vrijednosti HoV po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	-	-	-
Smanjenje ispravke vrijednosti HoV po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	(718)	-	(718)
Aktuarski dobiti u skladu sa MRS 19	-	-	-	-
Efekti procjene vrijednosti građevinskih objekata	-	-	-	-
Ostalo	-	-	(84)	(84)
Dobitak tekuće godine	-	-	507	507
Stanje, 31. decembar 2020. godine	27.370	4.460	(10.221)	21.609
Stanje, 1. januar 2021. godine	27.370	4.460	(10.221)	21.609
Efekti promjena od vrijednosti HoV po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	(256)	-	(256)
Smanjenje ispravke vrijednosti HoV po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	-	-	-
Aktuarski dobiti u skladu sa MRS 19	-	(3)	-	(3)
Efekti procjene vrijednosti građevinskih objekata	-	-	-	-
Ostalo	-	23	-	23
Dobitak tekuće godine	-	-	(5.007)	(5.007)
Stanje, 12. novembra 2021. godine	27.370	4.224	(15.228)	16.366

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 12. novembar 2021. godine.

Odobreno od strane i potpisano u ime Komercijalne banke A.D., Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih izvještaja
Direktor finansija i
računovodstva i administracije
plasmana i depozita

Zoran Gogić

Izvršni direktor

Dražen Vujošević

Glavni izvršni direktor

Bogdan Podlesnik

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE

Za period od 1. januara do 12. novembra 2021. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Napomene</u>	<u>12. nov. 2021.</u>	<u>31. dec. 2020.</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi		5.942	6.449
Odlivi po osnovu kamata i slični prihodi		(831)	(1.174)
Prilivi po osnovu naknada i provizija		1.339	1.897
Odlivi po osnovu naknada i provizija		(787)	427
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače		(5.319)	(4.510)
Povećanje / (smanjenje) kredita i ostale aktive		14.216	(17.613)
Prilivi / (odlivi) po osnovu depozita i ostalih obaveza		865	(4.349)
Plaćeni porezi		(168)	(434)
Ostali prilivi		822	154
Neto (odliv) / prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti		(16.079)	(20.007)
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
Kupovina nekretnina i opreme		(68)	(64)
Državni zapisi		(2.820)	9.948
Neto prilivi / (odliv) gotovine iz aktivnosti investiranja		(2.888)	9.884
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
Povećanje / (smanjenje) pozajmljenih sredstava		(3.810)	3.051
Neto prilivi / (odlivi) gotovine iz aktivnosti finansiranja		(3.810)	3.051
Efekat kursnih razlika		116	104
Neto povećanje / (smanjenje) gotovine i gotovinskih ekvivalenata		9.497	(6.968)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda		16.255	(23.223)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	3.4., 15	25.752	16.255

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 12 novembar 2021. godine.

Odobreno od strane i potpisano u ime Komercijalne banke A.D., Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih izvještaja
Direktor finansija i
računovodstva i administracije
plasmata i depozita

Zoran Gogić

Izvršni direktor

Dražen Vujošević

Glavni Izvršni direktor

Bogdan Podlesnik

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Komercijalna banka a.d., Podgorica (u daljem tekstu: Banka) prisutna je na tržištu Crne Gore od 1992. godine kao ekspozitura, a od 1996. godine kao filijala Komercijalne banke a.d., Beograd. U skladu sa Zakonom o bankama („Sl. list CG” br. 17/08. 44/10 i 40/11), koji propisuje da banka čije je sjedište van Crne Gore može osnovati afilijaciju. kao dio banke koji ima svojstvo pravnog lica. Komercijalna banka a.d., Beograd je dana 7. novembra 2002. godine donijela Odluku o gašenju filijale i osnivanju filijacije. Dana 7. februara 2003. godine. Centralna banka Crne Gore je Rješenjem broj 0101-9/1-2003 izdala dozvolu za rad Komercijalnoj banci a.d., Podgorica. Komercijalna banka a.d..Podgorica registrovana je kao akcionarsko društvo u Centralnom registru Privrednog suda pod registracionim brojem 4-0006783. Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 372 (Rješenje broj 02/3-29/2-03. od 12. decembra 2003. godine).

Komercijalna banka a.d., Podgorica je u 100% vlasništvu Komercijalne banke a.d.. Beograd. Potpisivanjem Ugovora o prenosu akcija 30. decembra 2020. godine između Republike Srbije i NLB d.d. Ljubljana, okončan je proces prodaje Komercijalne banke a.d. Beograd. Predmet ugovora bila je prodaja 83.23% običnih akcija Komercijalne banke, čime je NLB d.d. Ljubljana postala vlasnik akcija koje su bile u posedu Republike Srbije i najveći pojedinačni vlasnik Banke sa pravom upravljanja. Na taj način, Banka je postala dio NLB grupe. Na dan 12. novembra izvršeno je pripajanje Banke NLB Banci a.d. Podgorica, čime je Komercijalna banka a.d. Podgorica prestala da postoji kao odvojen pravni subjekat.

Tokom 2021. godine, NLB Banka A.D. Podgorica i Banka su započele proces pripajanja. Centralna Banka Crne Gore je odlukom donešenom 2. septembra 2021. godine odobrila spajanje banaka. Proces pripajanja Banke je uspješno okončan 12. novembra 2021. godine, registracijom pripajanja u Centralnom registru privrednih subjekata Crne Gore. Na isti dan, donijeto je rješenje o brisanju Banke iz Centralnog registra privrednih subjekata usled pripajanja čime je banka prestala da postoji bez sprovođenja postupka likvidacije. NLB Banka A.D. Podgorica postaje pravni sljedbenik Banke i preuzima cjelokupnu imovinu i obaveze Banke na datum spajanja.

U skladu sa Zakonom o bankama („Sl. list CG“ br. 17/08. 44/10 i 40/11). Ugovorom o osnivanju i Statutom. Banka obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava. u cjelini ili djelimično, za svoj račun.

Pored ovih poslova može da obavlja i sljedeće poslove:

- izdaje garancije i preuzima druge obaveze;
- kupuje i naplaćuje potraživanja;
- izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente;
- platni promet sa inostranstvom;
- finansijski lizing;
- trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun komitenta stranim sredstvima plaćanja;
- prikupljanje podataka. vrši izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti društava i preduzetnika;
- depo poslove;
- čuvanje sredstava i hartija od vrijednosti i
- druge pomoćne poslove iz domena poslovanja Banke.

Organi upravljanja Bankom su: Skupština akcionara i Odbor direktora. Skupština akcionara je najviši organ Banke. Izvršni odbor Komercijalne banke a.d.. Beograd vrši nadležnost Skupštine akcionara. Članove Odbora direktora Banke bira Skupština akcionara Banke. Odbor direktora Banke ima 5 članova, od kojih četiri nisu zaposleni u Banci. Odbor direktora Banke imenuje stalna tijela i to: Odbor za reviziju i Odbor za upravljanje aktivom i pasivom. Glavni Izvršni direktor Banke je izvršni rukovodilac Banke. Za svoj rad Glavni izvršni direktor je odgovoran Skupštini i Odboru direktora Banke.

Sjedište Centrale Banke je Cetinjska br 11. The Capital plaza. Na dan 12. novembra 2021. godine Banku čini Centrala sa sjedištem u Podgorici: 9 filijala (Podgorica 2, Kotor, Nikšić, Tivat. Bar, Bijelo Polje i Herceg Novom) Na dan 12. novembra 2021. godine Banka je imala 71 zaposlenih radnika (31. decembra 2020. godine: 148 zaposlenih).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Banka ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl. list RCG”. br. 052/16 od 09.08.2016) koji podrazumijevaju primjenu Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i odlukama Centralne banke Crne Gore koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

U skladu sa članom 10 Zakona o računovodstvu, pravno lice dužno je da pripremi godišnje finansijske iskaze sa stanjem na dan 31. decembra poslovne godine, odnosno na dan registracije statusnih promjena (spajanje, pripajanje, podjela) i na dan donošenja odluke o dobrovoljnoj likvidaciji pravnog lica. Komercijalna Banka A.D. Podgorica je 12. novembra 2021. godine sklopila ugovor o spajanju putem pripajanja sa NLB Bankom A.D. Podgorica. U skladu sa ugovorom o spajanju, Komercijalna Banka A.D. prestaje da postoji bez sprovođenja likvidacije datumom registracije spajanja u Centralnom registru privrednih subjekata dok NLB Banka A.D. nastavlja da posluje kao univerzalni pravni sljedbenik Banke.

Postupak pripajanja je okončan 12. novembra 2021. godine registracijom pripajanja u Centralnom registru privrednih subjekata, po rješenju 4-0006161/075 što predstavlja dan registracije statusne promjene. U skladu sa tim, Banka je pripremila finansijske izvještaje na dan i za period završen 12. novembra 2021. Ovi finansijski izvještaji predstavljaju godišnje finansijske izvještaje za 2021. godinu.

Kao uporedni podatak, Banka je iskazala podatke iz revidiranih finansijskih izvještaja pripremljenih na dan i za godinu završenu 31. decembra 2020. godine.

Finansijski izvještaji Banke su pripremljeni u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“. br. 15/12, 18/13, 24/18).

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih izvještaja Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u formatu prezentacije finansijskih izvještaja razlikuju od zahtjeva MSFI i MRS primjenljivih na dan 12. novembra 2021. godine.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po MRS, odnosno po MSFI koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i utvrdio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove finansija, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova, koje je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (“IFAC”) dobilo pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i MSFI 10, 11, 12 i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine. Do datuma sastavljanja finansijskih izvještaja nisu prevedene sve važeće promjene u standardima, ali je Banka shodno odluci Centralne banke Crne Gore primijenila MSFI 9 za godišnje periode počev od 1. januara 2018. godine. U skladu sa dopisom Centralne Banke Crne Gore, primjena MSFI 16 je inicijalno odložena pa je standard prvi put primjenjen za godišnje periode počev od 1. januara 2020. godine.

Zbog potencijalno značajnih efekata koje gore navedena pitanja mogu imati na realnost i objektivnost finansijskih izvještaja Banke, priloženi finansijski izvještaji se ne mogu tretirati kao finansijski izvještaji sastavljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i Međunarodnim računovodstvenim standardima.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3. koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna i izvještajna valuta Banke je euro (EUR).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)**2.2. Korišćenje procjenjivanja**

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na prethodnom iskustvu, kao i različitim informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a koje djeluju realno i razumno u datim okolnostima. Na bazi ovih informacija se formira pretpostavka o vrijednosti sredstava i obaveza, koju nije moguće neposredno potvrditi na bazi drugih informacija. Stvarna vrijednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrijednosti koja je procijenjena na ovaj način.

Procjene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su procjene izvršene, su rezultat redovnih provjera. Ukoliko se putem provjere utvrdi da je došlo do promjene u procijenjenoj vrijednosti sredstava i obaveza, utvrđeni efekti se priznaju u finansijskim izvještajima u periodu kada je došlo do promjene u procjeni, ukoliko promjena u procjeni utiče samo na taj obračunski period, ili u periodu kada je došlo do promjene u procjeni i narednim obračunskim periodima. Ukoliko promjena u procjeni utiče na tekući i buduće obračunske periode.

2.3. Načelo stalnosti poslovanja

Kako je objelodanjeno u Napomeni 2.1, nakon dobijanja svih potrebnih odobrenja, početak procesa pripajanja Banke NLB Banci A.D. Podgorica. Proces pripajanja Banke je uspješno okončan 12. novembra 2021. godine, registracijom pripajanja u Centralnom registru privrednih subjekata Crne Gore. Na isti dan, donijeto je rješenje o brisanju Banke iz Centralnog registra privrednih subjekata usled pripajanja čime je banka prestala da postoji bez sprovođenja postupka likvidacije. NLB Banka A.D. Podgorica postaje pravni sljedbenik Banke i preuzima cjelokupnu imovinu i obaveze Banke na datum spajanja.

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Banka nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u doglednoj budućnosti. Banka je u 2021. godini ostvarila gubitak u iznosu EUR 5.007 hiljada (2020: dobit EUR 507 hiljada, usljed čega je adekvatnost kapitala na dan 12. novembra 2021. godine iznosila 14.07 % (31. decembra 2020. godine: 15.77%).

2.4. Usaglašenost potraživanja i obaveza

U skladu sa važećom zakonskom regulativom, Banka je izvršila usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza sa povjeriocima i dužnicima Banke na dan 12. novembra 2021. godine.

2.5. Uticaj pandemije COVID 19

Nakon izbijanja pandemije virusa COVID-19 u svijetu i Evropi, i njene pojave u Crnoj Gori početkom marta. 2020. godine, Banka je kao odgovorno pravno lice preduzela sve potrebne mjere kako bi zaštitila svoje zaposlene, klijente, povjerioce i poslovne partnere. Preduzete su sve neophodne mjere za obezbjeđivanje sigurnih uslova rada Banke, poštujući preporuke javnih zdravstvenih ustanova Crne Gore, kao i mjere Vlade države Crne Gore koje omogućavaju nesmetano obavljanje poslovnih aktivnosti Banke.

S obzirom na neizvjesnost u pogledu razvoja pandemije virusa COVID-19 i ograničena iskustva o ekonomskim i finansijskim uticajima takve pandemije, veliki je izazov predvidjeti njeno trajanje i budući ekonomski uticaj. Ove okolnosti mogu dovesti do brojnih izazova za Banku, vezano za poslovne operacije; najviše zbog odgovarajućih mjera i politika koje su već donešene, ili bi mogle biti donešene u budućnosti od strane državnih institucija. Ovakve mjere i politike bi mogle značajno uticati na aktivnosti Banke.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)**2.5. Uticaj pandemije COVID 19 (nastavak)**

Prema procjenama menadžmenta Banke novonastala pandemija bi u konkretnom slučaju mogla uticati na očekivani nivo realizacije prihoda sa jedne i potencijalnog rasta troškova sa druge strane, distribuciju kredita, kvalitet kreditnog portfolija, obezbjeđenje, ispravku vrijednosti, zbog smanjene sposobnosti dužnika da otplaćuju svoje obaveze, posebno u privrednim granama kao što su turizam, ugostiteljstvo, transport, naftna industrija i drugo. Međutim i pored pandemije likvidnost Banke je visoka i stabilna, a adekvatnost kapitala na znatno višem nivou od zakonom propisanog limita.

Kao sekundarnu rezervu likvidnosti, Banka ima značajnu količinu hartija od vrijednosti koje su visoko utržive i sa kojima i pored prognoza da će bankarski sektor imati problema sa likvidnošću se može kalkulirati i držati tj održati likvidnost Banke iznad regulatorno utvrdjenih limita. Takođe, banka kao članica veće grupacije u svakom momentu se može osloniti na Matičnu banku u dijelu bilo kakve pomoći koja će joj omogućiti da stabilno i efikasno posluje na bankarskom sektoru Crne Gore. U skladu sa tim, Rukovodstvo Banke je procijenilo da u dužem vremenskom periodu COVID-19 ne može imati značajnog uticaja koji bi ugrozio sveukupno poslovanje, samim tim ni budući finansijski rezultat Banke.

Upravljanje krizom

Komercijalna banka je donijela niz akata i procesa, a jedan od najznačajnijih je svakako "Plan postupanja u slučaju pandemije i epidemije" koji je odobren od strane Izvršnog menadžmenta banke. Ovim aktom se detaljno razrađuju aktivnosti na nivou Banke u situacijama pandemije.

Plan postupanja u slučaju pandemije i epidemije adekvatno definiše relevantne pojmove, uloge i odgovornosti u planiranju i sprovođenju plana na raznim nivoima odlučivanja, scenarija koja zahtijevaju proglašenja različitih stepena epidemija i slično. Osim navedenog, formiran je i Krizni štab na nivou Banke koji ima ulogu da upravlja krizom i koji preduzima radnje i mjere u slučaju nastanka korporativne epidemije (ograničene i opšte korporativne pandemije) i ima odgovornost za rješavanje svih kritičnih internih i eksternih pitanja.

Obračun očekivanog kreditnog gubitka

Usporavanje ekonomske aktivnosti koja je rezultat pandemije COVID-19 i s tim povezane mjere zaključavanja uticali su na obračun očekivanih kreditnih gubitaka. Kako bi odgovorila na izazove Banka je ažurirala makroekonomske scenarije sa stanjem na dan 12. novembra 2021. godine. Dodatne informacije o mjerenju kreditne izloženosti obrazložene su u napomeni 4. Takođe u ovom slučaju na mjerenje utiče već pomenuti stepen nesigurnosti u evoluciji pandemije, efekat mjera olakšanja i stepen ekonomskog oporavka. Evolucija ovih faktora može zahtijevati u budućim finansijskim godinama klasifikaciju dodatnih kreditnih izloženosti kao nenaplativih, čime će se utvrđivati priznavanje dodatnih rezervisanja za kreditne gubitke. U tom kontekstu biće relevantna, između ostalih faktora, sposobnost klijenata da servisiraju svoj dug kada isteknu mjere moratorijuma, kao i olakšice odobrene u okviru programa pomoći.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada**

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha primjenom metoda efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa je stopa kojom se diskontuju budući novčani tokovi tokom očekivanog perioda trajanja finansijskih sredstava ili obaveza (ili, prema potrebi, tokom kraćeg perioda) na njegovu sadašnju vrednost. Prilikom obračuna efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorene uslove, koji se tiču finansijskog instrumenta, ali ne i buduće gubitke koji mogu nastati. Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve plaćene ili primljene naknade i troškove, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope - naknade za obradu zahteva za odobravanje kredita kao i naknade za aneksiranje. Priznavanje prihoda od kamata na obezvređene plasmane vrši se po neto principu, umanjnjem bruto obračunate kamate za iznos ispravke vrijednosti, odnosno za iznos koji je izvjesno da se neće naplatiti. Priznavanje prihoda od kamata na obezvrijeđene plasmane koji pripadaju nivou obezvređenja 3. po neto principu sprovodi se primenom alternativnog unwinding koncepta. Kada finansijsko sredstvo postane značajno kreditno obezvređeno, od momenta inicijalnog priznavanja tada dospijeva u nivo obezvređenja 3, a prihodi od kamate se računaju primenom alternativnog koncepta unwinding - IRC metode umanjnjem obračunatih prihoda od kamate sa njima pripadajućim rashodima od ispravki vrijednosti, priznatih u tekućoj godini. Kada finansijsko sredstvo postane obezvrijeđeno, zbog čega se nalazi u nivou 3, prihod od kamata izračunava se primenom efektivne kamatne stope na neto amortizovani trošak finansijskog sredstva. Ako dođe do oporavka finansijskog sredstva, tako da više nije obezvrijeđeno, prihod od kamata se ponovo izračunava na bruto osnovi.

3.2. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene. Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

3.3. Porezi i doprinosi**Porez na dobit***Tekući porez na dobit*

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Član 28 („Sl. list CG”, br. 65/01. 12/02. 80/04. 40/08. 86/09. 40/11. 14/12. 61/13 i 055/16). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice. Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (članovi 8. i 9. za usklađivanje prihoda i članovi 10. do 20. za usklađivanje rashoda).

Prihodi od kapitalnih dobitaka uključuju se u poresku osnovicu u godini u kojoj su ostvareni u visini od 100%. Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitcima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitcima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina. Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz ekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjnje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.3. Porezi i doprinosi (nastavak)****Porez na dobit (nastavak)***Odloženi porez na dobit*

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja za privremene razlike između poreske osnove potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim državnim i lokalnim poreskim propisima.

3.4. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U iskazu o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju gotov novac, sredstva kod Centralne banke Crne Gore uključujući i obaveznu rezervu i sredstva na računima kod drugih banaka u zemlji i inostranstvu.

3.5. Finansijski instrumenti

Finansijskim instrumentom se smatra svaki ugovor kojim nastaje finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza, uz istovremeno nastajanje finansijske obaveze, odnosno finansijskog sredstva trećih lica.

Finansijska sredstva

Finansijsko sredstvo je svako sredstvo koje je:

- gotovina.
- instrument kapitala drugog pravnog lica.
- ugovorno pravo za primanje gotovine ili nekog drugog finansijskog sredstva od drugog pravnog lica.
- ugovorno pravo za razmjenu finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim pravnim licem. pod uslovima koji su potencijalno povoljni.
- ugovor koji će biti ili može biti izmiren instrumentima sopstvenog kapitala i koji je nederivatni, a za koji Banka jeste ili može biti u obavezi da primi promjenljiv broj instrumenata sopstvenog kapitala.
- ugovor koji će biti ili može biti izmiren instrumentima sopstvenog kapitala i koji je derivatni, a koji će biti ili može biti izmiren drugačije nego razmjenom fiksnog iznosa gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksni broj instrumenata sopstvenog kapitala.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.5. Finansijski instrumenti (nastavak)***Finansijske obaveze*

Finansijska obaveza je svaka ugovorena obaveza:

- da isporuči gotovinu ili drugo finansijsko sredstvo drugom pravnom licu.
- da razmijeni finansijske instrumente sa drugim pravnim licem pod uslovima koji su potencijalno nepovoljni.

3.5.1 Klasifikacija i mjerenje

Sa aspekta klasifikacije i mjerenja MSFI standard zahtijeva da se sva finansijska sredstva, osim vlasničkih instrumenata i derivata, procjenjuju na osnovu poslovnog modela upravljanja konkretnim finansijskim sredstvima i ugovornih karakteristika novčanih tokova instrumenata.

Inicijalno, finansijsko sredstvo se vrednuje po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove, osim u slučaju finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspjeha (FVTPL) kod kojih se navedeni troškovi priznaju kroz trošak u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva se mogu klasifikovati u sledeće kategorije:

- finansijska sredstva vrednovana po amortizovanom trošku (AC)
- finansijska sredstva vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat sa gubicima i dobitima reklasifikovanim u bilans uspjeha - „recycling“ (FVOCI) po prestanku priznavanja
- finansijska sredstva vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat bez reklasifikovanja gubitaka i dobitaka u bilans uspjeha (FVOCI)
- finansijska sredstva vrednovana po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVTPL)

Banka nema derivate niti portfolio namijenjen trgovanju. Banka može odrediti svoje finansijske instrumente po FVPL-u. ukoliko to uklanja ili značajno umanjuje nedosljednosti u mjerenju ili priznavanju.

Klasifikacija finansijskih sredstava se zasniva na primjeni odgovarajućeg poslovnog modela za upravljanje finansijskim sredstvima i ispunjenosti testa karakteristika ugovorenih novčanih tokova.

Poslovni model određuje da li novčani tokovi proizilaze iz prikupljanja ugovorenih novčanih tokova. prodaje finansijskog sredstva ili oba. Poslovni model za klasifikaciju finansijskih sredstava se određuje na odgovarajućem nivou agregiranja.

Ispunjenost testa karakteristika ugovorenih novčanih tokova podrazumijeva da se novčani tokovi sastoje isključivo od plaćanja glavnice i kamata na preostalu glavicu (SPPI kriterijum).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.5. Finansijski instrumenti (nastavak)****3.5.1 Klasifikacija i mjerenje****3.5.1.1 Finansijska sredstva vrednovana po amortizovanom trošku***Poslovni model*

Banka određuje svoje poslovne modele na nivou koji najbolje odražava način na koji ona upravlja grupama finansijskih sredstava kako bi dostigla svoj poslovni cilj. Poslovni model Banke se ne ocjenjuje na osnovu svakog pojedinačnog instrumenta, već na višem nivou grupisanih portfolia i zasniva se na posmatranim faktorima kao što su:

- Kako su učinak rada poslovnog modela i finansijske imovine u okviru tog poslovnog modela ocjenjeni i kako se izvještavaju ključnom osoblju rukovodstva;
- Rizici koji utiču na učinkovitost rada poslovnog modela (kao i finansijske imovine u okviru tog poslovnog modela) i naročito kako se upravlja tim rizicima;
- Kako se određuju naknade prema rukovodiocima (na primjer. da li je naknada zasnovana na fer vrijednosti sredstva kojim se upravlja ili na osnovu prikupljenih ugovorenih novčanih tokova);
- Očekivana učestalost, vrijednost i vrijeme prodaje su takođe važni aspekti procjene Banke.

Procjena poslovnog modela je zasnovana na razumnim očekivanim scenarijima bez uzimanja "najgoreg slučaja" ili "stresnog scenarija" u obzir. Ukoliko su novčani tokovi nakon inicijalnog priznavanja realizovani na drugačiji način od prvobitnih očekivanja Banke. Banka ne mijenja klasifikaciju presotalih finansijskih sredstava koja se nalaze u poslovnom modelu, ali uzima u obzir ove informacije kada procjenjuje novonastala ili tek kupljena finansijska sredstva.

Banka je pristupila analizi poslovnih modela na nivou portfolia finansijskih sredstava. Razmatrane su postojeće politike i strategije vezane za portfolia kao i primjena istih u praksi. Takođe, razmatrane su informacije o načinu ocjene i izvještavanja o performansama portfolia. informacije o rizicima koje utiču na performanse portfolia i kako se njima upravlja. Osim toga, sagledani su učestalost, obim i vremenski trenutak prodaje finansijskih sredstava u proteklim periodima, razlozi za prodaju kao i planovi o prodaji finansijskih sredstava u budućem periodu.

Na 12.11.2021. godine. Banka cjelokupan portfolio kredita i potraživanja od banaka i klijenata drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova. Portfolio obveznica drži se i radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i radi prodaje, stoga je klasifikovan kao FVOCI.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.5. Finansijski instrumenti (nastavak)****3.5.1 Klasifikacija i mjerenje****3.5.1.1 Finansijska sredstva vrednovana po amortizovanom trošku***SPPI test*

Drugi korak u procesu klasifikovanja je da Banka procjenjuje ugovorne uslove finansiranja za identifikaciju da li ispunjavaju SPPI kriterijum (test). 'Glavnica' u svrhu ovog testa definiše se kao fer vrijednost finansijskog sredstva prilikom inicijalnog priznavanja i može se mijenjati tokom vijeka trajanja finansijskog sredstva (na primjer, ako postoje otplate glavnice ili amortizacija premije/diskonta). Najznačajniji elementi kamate u okviru aranžmana za kreditiranje su obično uzimanje u obzir vremenske vrijednosti novca i kreditnog rizika. Da bi se izvršila SPPI ocjena Banka primjenjuje procjenu i razmatra relevantne faktore kao što je valuta u kojoj je denominirana finansijska imovina i period za koji kamatna stopa određena. Nasuprot tome, ugovorni uslovi koji uvode minimiziranu izloženost rizicima ili nestalnost u ugovorenim novčanim tokovima koji nisu povezani sa osnovnim aranžmanom za kreditiranje, ne dovode do ugovornih novčanih tokova koji su isključivo plaćanja glavnice i kamate na neizmireni iznos. U takvim slučajevima, finansijsko sredstvo se mora mjeriti po FVPL.

Prilikom procjenjivanja da li ugovoreni novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje kamate i glavnice, Banka je razmatrala ugovorene uslove finansijskih instrumenata i da li isti sadrže odredbe koje bi mogle promeniti vrijeme ili iznos ugovorenih novčanih tokova, a koje bi rezultirale u fer vrednovanju instrumenata. Analizom je zaključeno da ne postoje kreditni proizvodi Banke čiji ugovorni uslovi ne dovode do novčanih tokova koji predstavljaju samo plaćanja glavnice i kamate na stanje glavnice na određene datume, a koji bi zahtijevali vrednovanje po fer vrednosti.

Na 31.12.2020. i 12.11.2021. godine. Banka nema u svom portfoliju instrumenata koji ne prolaze SPPI test, tj. čiji ugovoreni novčani tokovi ne predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate na neotplaćeni iznos glavnice.

U skladu sa gore navedenim:

- Krediti i plasmani dati klijentima i bankama i u skladu sa MSFI 9 se procjenjuju i dalje kao i u skladu sa MRS 39. po amortizovanoj vrednosti;
- Dužnički instrumenti klasifikovani kao raspoloživi za prodaju u skladu sa MRS 39 se procjenjuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.5. Finansijski instrumenti (nastavak)****3.5.1 Klasifikacija i mjerenje (nastavak)****3.5.1.2 Finansijska sredstva vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat sa gubicima i dobitima reklasifikovanim u bilans uspjeha - „recycling“ (FVOCI) po prestanku priznavanja**

Banka po MSFI 9 primjenjuje novu kategoriju finansijskih instrumenata mjerenih po FVOCI kada su oba sljedeća uslova ispunjena:

- Instrument se drži u okviru poslovnog modela čiji cilj se postiže prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom finansijske imovine;
- Ugovorni uslovi finansijskog sredstva prolaze SPPI test.

Ovi instrumenti u velikoj mjeri obuhvataju imovinu koja je ranije bila klasifikovana kao finansijska ulaganja raspoloživa za prodaju po MRS 39 (u slučaju Banke podudarnost je potpuna). Dužnički instrumenti po FVOCI se naknadno mjere po fer vrijednosti sa dobitima i gubicima koji nastaju zbog promjena u fer vrijednosti priznatih u ostalom ukupnom rezultatu (OCI). Prihodi od kamata i dobiti i gubici od kursnih razlika priznaju se u bilansu uspjeha na isti način kao i za finansijsku imovinu mjerenu po amortizovanom trošku. ECL obračun za dužničke instrumente po FVOCI objašnjen je u Napomeni 4. Prilikom prestanka priznavanja, kumulativni dobiti ili gubici koji su prethodno priznati u OCI, reklasifikuju se iz OCI u bilans uspjeha.

3.5.1.3 Finansijska sredstva vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat bez reklasifikovanja gubitaka i dobitaka u bilans uspeha (FVOCI)

Po inicijalnom priznavanju, Banka povremeno može da izabere da neopozivo klasifikuje neke vlasničke instrumente kao vlasničke instrumente po FVOCI kada ispunjavaju definiciju Kapitala po MRS 32 Finansijski instrumenti: Prezentacija i ne drže se kao namijenjeni za trgovanje. Ovakva klasifikacija se određuje po principu instrument-po-instrument. Dobici i gubici na ovim vlasničkim instrumentima se ne reklasifikuju u profit. Dividende se priznaju u bilans uspjeha kao i drugi operativni prihodi kada se utvrdi pravo na isplatu, osim kada Banka ima koristi od takvih prihoda kao povrat dijela troškova instrumenta, u tom slučaju se takvi dobiti evidentiraju u OSD. Vlasnički instrumenti po FVOSD nisu predmet procjene umanjenja vrijednosti.

Na dan 31. decembra 2020. godine i na 12. novembar 2021. godine, Banka u svom portfoliju nema vlasničke instrumente FVOCI.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.5. Finansijski instrumenti (nastavak)****3.5.1 Klasifikacija i mjerenje****3.5.1.4 Finansijska sredstva i finansijske obaveze vrednovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVPL)**

Finansijska sredstva i finansijske obaveze u ovoj kategoriji se ne drže za trgovanje i određene su od strane rukovodstva prilikom inicijalnog priznavanja ili se obavezno moraju mjeriti po fer vrijednosti prema MSFI 9. Uprava klasifikuje instrument po FVPL-u prilikom inicijalnog priznavanja kada je ispunjen jedan od sljedećih kriterijuma (ovakva klasifikacija se određuje za svaki instrument pojedinačno):

- Klasifikacija eliminiše ili značajno smanjuje nekonzistentan tretman koji bi inače nastao od mjerenja imovine ili obaveza ili priznavanja dobitaka ili gubitaka na njima na drugačijoj osnovi ili
- Obaveze (i imovina do 1. januara 2018. godine prema MRS 39) su dio grupe finansijskih obaveza (ili finansijske imovine ili oba po MRS 39), kojima se upravlja i njihov rad ocjenjuje prema fer vrijednosti, u skladu sa dokumentovanim upravljanjem rizikom ili investicionom strategijom ili
- Obaveze (i sredstva do 1. januara 2018. godine prema MRS 39) koji sadrže jedan ili više ugrađenih derivata, osim ako ne modifikuju znatno novčane tokove koji bi inače bili zahtjevani prema ugovoru, ili je jasno sa malo ili bez analize kada se sličan instrument prvo razmatra. jasno da je odvajanje ugrađenog derivata ili više njih zabranjeno.

Finansijska imovina i finansijske obaveze po FVPL evidentiraju se u bilansu stanja po fer vrijednosti. Promjene fer vrijednosti evidentiraju se u bilansu uspjeha, izuzev kretanja fer vrijednosti obaveza po FVPL zbog promjena u sopstvenom kreditnom riziku Banke. Takve promjene u fer vrijednosti evidentiraju se u sopstvenoj kreditnoj rezervi kroz OCI i ne reklasifikuju se u bilans uspjeha. Kamata zarađena ili nastala na instrumentima po FVPL je obračunata u prihodima od kamata ili troškovima kamate, odnosno, koristeći EKS, uzimajući u obzir bilo koji diskont/premiju i kvalifikovane troškove transakcije koji su sastavni dio instrumenta. Kamata zarađena na imovini koja se obavezno mjeri na FVPL se evidentira korištenjem ugovorne kamatne stope. Prihod od dividendi od vlasničkih instrumenata po FVPL se evidentira u bilansu uspjeha kao ostali operativni prihodi kada je utvrđeno pravo na isplatu.

3.5.1.4 Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja

Banka klasifikuje finansijsku imovinu ili finansijske obaveze kao namijenjene za trgovanje kad su kupljene ili izdate prvenstveno za kratkoročno ostvarivanje profita koji se ostvaruje kroz trgovinu ili da budu dio portfolija finansijskih instrumenata kojima se upravlja zajedno, za koje postoje dokazi o skorašnjem obrascu kratkoročne dobiti. Sredstva i obaveze namijenjene trgovanju se priznaju i mjere u bilansu stanja po fer vrijednosti. Promjene u fer vrijednosti se priznaju u neto prihodu od trgovanja. Prihodi ili troškovi kamata i dividendi se priznati u neto prihodima od trgovanja u skladu sa uslovima ugovora, ili kad je utvrđeno pravo za isplatu. U ovu klasifikaciju su uključene dužničke hartije od vrijednosti, akcije, kratkoročne pozicije i ostali instrumenti koji su stečeni uglavnom radi prodaje ili otkupa u bliskoj budućnosti.

Na dan 31. decembra 2020. godine i 12. novembra 2021. godine. Banka u svom portfoliju nema finansijskih sredstava i obaveza namijenjenih trgovanju.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.5.2 Prestanak priznavanja**

Banka prestaje sa priznavanjem finansijskog sredstva kada ugovorna prava nad gotovinskim tokovima vezanim za sredstvo isteknu, ili kada Banka transakcijom prenese sva suštinska prava i koristi vezane za vlasništvo nad finansijskim sredstvom, ili ako transakcijom Banka niti prenese niti zadrži sva suštinska prava vezana za vlasništvo, ali ne zadržava kontrolu nad finansijskim sredstvom. Svo vlasništvo nad prenesenim finansijskim sredstvom koje ispunjava uslove za prestanak priznavanja koje je Banka stvorila ili zadržava priznaje se kao zasebno sredstvo ili obaveza u bilansu stanja. Prilikom prestanka priznavanja finansijskog sredstva, razlika između knjigovodstvene vrijednosti (ili knjigovodstvene vrijednosti dijela sredstva koji je prenijet) i zbira primljene nadoknade (uključujući nova sredstva koja su nabavljena umanjena za nove preuzete obaveze), kao i zbirni dobici ili gubici koji su prethodno priznati u izveštaju o ukupnom rezultatu, priznaju se u bilansu uspjeha.

Ako se svi ili suštinski svi rizici i koristi zadržavaju, onda ne dolazi do prestanka priznavanja sredstva. Prenos sredstava sa zadržavanjem svih ili suštinski svih rizika i koristi uključuje, na primjer, transakcije ponovnog otkupa.

Kod transakcija u kojima Banka, niti zadržava, niti prenosi suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad finansijskim sredstvom i zadržava kontrolu nad sredstvom. Banka nastavlja da priznaje sredstvo u mjeri u kojoj se njena povezanost sa sredstvom nastavlja, a koja se određuje na osnovu njene izloženosti promjenama u vrijednosti prenesenog sredstva. Banka vrši isknjiženje obaveze kada je obaveza izmirena, ukinuta ili kada je prenijeta na drugoga.

3.5.3 Obezvrjeđenje finansijskih sredstava

U skladu sa MSFI 9, metodologija za obezvrjeđenje se značajno mijenja, i zamjenjuje se pristup MRS 39 nastalog gubitka, sa principom budućeg očekivanog gubitka („expected credit loss“ (ECL. eng.)) kroz uključivanje uticaja očekivanog kretanja makroekonomskih varijabli na buduće kretanje vjerovatnoće gubitka na bazi statistički dokazanih međuzavisnosti. Obračun troškova obezvrjeđenja za očekivane gubitke se vrši za sva potraživanja i druge dužničke instrumente koji se ne procjenjuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, uključujući i neopozive obaveze i izdate garancije. Troškovi obezvrjeđenja baziraju se na očekivanom kreditnom gubitku u skladu sa vjerovatnoćom neizmirenja obaveza u narednih 12 mjeseci, osim u slučaju kada postoji značajno pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak inicijalnog priznavanja. kada se procjena kreditnih gubitaka vrši na bazi vjerovatnoće neizmirenja obaveza za period životnog vijeka instrumenta.

Banka je definisala kriterijume za svrstavanje finansijskih instrumenata u nivoe 1, 2 i 3 u zavisnosti od stepena povećanja kreditnog rizika od momenta inicijalnog priznavanja. Predmet klasifikacije su finansijski instrumenti koji se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti kao i finansijski instrumenti koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.5.3 Obezvrjeđenje finansijskih sredstava (nastavak)****Nivo 1**

Troškovi obezvrjeđenja finansijskih instrumenata, kod kojih se ne smatra da postoji značajno pogoršanje kreditnog rizika, su obračunati na osnovu 12-mjesečnih očekivanih gubitaka (ECL) u skladu sa MSFI 9.

Nivo 2

Svi finansijski instrumenti kod kojih je realizovano pogoršanje kreditnog rizika klasifikovani su u Nivo 2 i troškovi obezvrjeđenja obračunati na osnovu očekivanih gubitaka za cijeli životni vijek instrumenta.

Banka razmatra da li postoji značajan rast kreditnog rizika poređenjem life time vjerovatnoće neizmirenja od inicijalnog priznavanja sredstva u odnosu na rizik neizmirenja na kraju svakog izvještajnog perioda. Prema internoj politici Banke, značajnim povećanjem kreditnog rizika smatra se kašnjenje od 31 do 90 dana, restrukturiranje klijenta, klijenti na watch listi i sl.

Nivo 3

Kao i u skladu sa MRS 39, finansijski instrumenti su uključeni u Segment 3, u slučaju kada postoji objektivni dokaz obezvrjeđenja i u odnosu na prethodni standard nema promjene obuhvata kredita klasifikovanih u navedeni segment osim uvođenja višestrukih scenarija naplate. Obračun obezvrjeđenja na individualnoj osnovi će se nastaviti po istom principu.

Banka je u procjenu očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) uključila i informacije o očekivanim trendovima makroekonomskih parametara za naredne tri godine, a za koje je utvrđena statistički značajna zavisnost.

Budući da različiti nivoi obezvrjeđenja imaju za rezultat različite načine obračuna očekivanih kreditnih gubitaka, Banka je razvila metodologiju i obračunala parametre rizika u skladu sa zahtevima MSFI 9 (Napomena 4).

3.5.4 Modifikacija

U slučaju modifikacije finansijskih sredstava, saglasno MSFI 9 Banka utvrđuje novu bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva i procjenjuje da li je u pitanju značajna modifikacija koja dovodi do prestanka priznavanja sredstva i priznavanja novog sredstva. U slučaju modifikacije koja ne dovodi do prestanka priznavanja, Banka priznaje prihod ili rashod po osnovu modifikacije u bilansu uspjeha. Efekat se priznaje na poziciji Neto dobiti/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata. Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijskog sredstva se utvrđuje kao sadašnja vrijednost modifikovanih novčanih tokova diskontovanih originalnom efektivom kamatnom stopom. Eventualno nastali transakcioni troškovi koriguju knjigovodstvenu vrijednost modifikovanog finansijskog sredstva i amortizuju se tokom njegovog vijeka trajanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja

Poslovni prostor, ostala fiksna aktiva i nematerijalna ulaganja su na dan 31. decembra 2017. godine iskazana po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za obezvrjeđenje. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija ovih sredstava obračunava se po proporcionalnom metodu primjenom stopa izračunatih na osnovu procijenjenog vijeka trajanja sredstva.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost primjenom sljedećih godišnjih stopa:

Građevinski objekti	2.50%
Kompjuteri	25.00%
Namještaj i oprema	10.00 - 25.00%
Motorna vozila	15.50%
Softver	20.00 - 25.00%

Obračun amortizacije počinje kada se sredstva stave u upotrebu.

Nekretnine i oprema su materijalne stavke koje se drže za upotrebu u poslovne svrhe, a u vezi sa kojima se očekuju buduće ekonomske koristi u periodu dužem od jednog obračunskog perioda.

Priznavanje stavki nekretnina i opreme vrši se ukoliko su ispunjeni sledeći uslovi:

- postojanje vjerovatnoće priliva budućih ekonomskih koristi u periodu dužem od godinu dana i
- postojanje mogućnosti pouzdanog mjerenja troškova pribavljanja.

Početno mjerenje nekretnina i opreme vrši se po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja.

Nekretnine i oprema se početno priznaju:

- kod kupovine u visini nabavne cijene uvećane za zavisne troškove nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti. a umanjene za popuste i rabate.

Naknadna ulaganja u nekretnine i opremu, koja utiču na poboljšanje stanja sredstva iznad njegovog početno procijenjenog korisnog vijeka upotrebe, uvećavaju nabavnu vrijednost nekretnina i opreme. Troškovi zamjene sastavnog dijela nekog osnovnog sredstva priznaju se kao dio knjigovodstvene vrijednosti tog osnovnog sredstva ukoliko je vjerovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sastavnim dijelom priliti u Banku i ako se cijena koštanja tog dijela može pouzdano izmjeriti. Knjigovodstvena vrijednost zamijenjenog dijela se isknjižava.

Rezervni djelovi se evidentiraju kao zalihe i priznaju se kao rashod u momentu trošenja. Značajniji rezervni delovi koji se mogu koristiti samo za jednu stavku nekretnina ili opreme priznaju se kao nekretnina ili oprema ako ispunjavaju opšte uslove priznavanja.

Kada djelovi nekretnine ili opreme imaju različite korisne vjekove trajanja oni se vode kao zasebne stavke (glavne komponente).

Ulaganja po osnovu tekućeg održavanja nekretnina i opreme priznaju se kao rashod bilansa uspjeha perioda u kom su nastala.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.6. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja**

Nakon početnog priznavanja, nekretnine se vrjednuju po revalorizacionom iznosu koji predstavlja njihovu fer vrijednost na datum revalorizacije umanjenu za naknadnu akumuliranu amortizaciju i naknadne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrijednosti. Revalorizacija se vrši najmanje jednom u periodu od pet godina ili češće u slučaju većih poremećaja na tržištu, kako bi se obezbijedilo da se knjigovodstvena vrijednost bitno ne razlikuje od vrijednosti do koje bi se došlo korišćenjem fer vrijednosti na kraju izvještajnog perioda.

Efekti izvršene revalorizacije priznaju se srazmjerno preko nabavne i otpisane vrijednosti svake pojedinačne nekretnine uz istovremeno iskazivanje:

- negativnih efekata kao smanjenje prethodno formirane revalorizacione rezerve i/ili kao rashod smanjenja vrijednosti osnovnih sredstava u bilansu uspjeha i
- pozitivnih efekata kao prihoda od povećanja vrijednosti osnovnih sredstva do nivoa prethodno priznatih rashoda po istom osnovu za istu nekretninu i/ili kao povećanje revalorizacione rezerve.

Revalorizaciona rezerva kao rezultat revalorizacije pojedinačnih nekretnina prenosi se na neraspoređeni dobitak najkasnije na dan otuđenja nekretnine. U toku perioda korišćenja nekretnine, sa njene revalorizacione rezerve prenosi se na neraspoređeni dobitak ranijih godina iznos koji odgovara razlici između obračunate računovodstvene godišnje amortizacije i amortizacije koja bi bila obračunata da je za tu nekretninu primenjen samo troškovni model amortizacije (troškovni model je jednak amortizaciji za poreske svrhe).

Oprema se, nakon početnog priznavanja, vrjednuje po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ukupnu obračunatu amortizaciju i ukupne akumulirane gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti.

Amortizacija se priznaje u bilansu uspjeha u jednakim godišnjim iznosima tokom procijenjenog vijeka trajanja svake stavke nekretnina i opreme, budući da se na taj način najbolje odražava očekivana potrošnja upotrebne ekonomske vrijednosti sadržane u sredstvu.

Amortizacija se obračunava po stopama koje obezbjeđuju nadoknađivanje vrijednosti nekretnina i opreme u toku njihovog korisnog vijeka trajanja u skladu sa aktom koji donosi Glavni izvršni direktor.

Osnovicu za amortizaciju čini nabavna ili revalorizovana vrijednost nekretnina i opreme umanjena za procijenjenu rezidualnu (preostalu) vrijednost. Metod amortizacije, korisni vijek i rezidualna vrijednost se procjenjuju na kraju svakog izvještajnog perioda i kada je to potrebno vrši se odgovarajuća korekcija.

Banka vodi evidencije o nekretninama i opremi koje obezbjeđuju obračun amortizacije na naprijed navedeni način, kao i obračun amortizacije po propisanim stopama na osnovicu za amortizaciju koju priznaju važeći poreski propisi.

Razlika između iznosa amortizacije obračunatog u skladu sa računovodstvenom politikom iz ovog člana i iznosa amortizacije koji se priznaje poreskim propisima unosi se u poreski bilans na način utvrđen poreskim propisima.

Dobici ili gubici nastali otuđenjem nekretnina i opreme utvrđuju se kao razlika između vrijednosti ostvarene njihovom prodajom i njihove knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u okviru ostalih prihoda i rashoda perioda.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.7. Investicione nekretnine**

Investiciona nekretnina je imovina (zemljište, građevinski objekat ili dio građevinskog objekta), koju Banka drži radi ostvarivanja prihoda od zakupnine ili radi uvećanja vrijednosti kapitala ili radi i jednog i drugog, a ne za prodaju u redovnom toku poslovanja ili za korišćenje u administrativne svrhe.

Kada se u okviru jedne nekretnine jedan dio koristi u poslovne svrhe, a drugi za iznajmljivanje, vrši se razdvajanje na investicionu nekretninu i nekretninu koja se koristi u poslovne svrhe.

Inicijalno vrjednovanje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrijednosti, odnosno cijeni koštanja. Nabavna vrijednost investicione nekretnine obuhvata njenu kupoprodajnu cijenu i sve izdatke koji se direktno mogu pripisati nabavci sredstva.

Naknadni izdaci koji se odnose na već priznatu investicionu nekretninu pripisuju se iskazanom iznosu te investicione nekretnine ako je vjerovatno da će priliv budućih ekonomskih koristi biti veći od prvobitno procijenjene stope prinosa te investicione nekretnine. Svi ostali naknadno nastali izdaci priznaju se kao rashod u periodu u kojem su nastali.

Nakon početnog priznavanja, naknadno mjerenje investicione nekretnine vrši se po metodi nabavne vrijednosti umanjene za ukupnu ispravku vrijednosti i gubitke usljed obezvrjeđenja.

Investiciona nekretnina se preknjižava na druge oblike imovine kada dođe do promjene njene namjene. na osnovu knjigovodstvene isprave koja dokazuje navedenu promjenu.

Investiciona nekretnina se isknjižava iz evidencije kada dođe do njenog otuđenja ili kada se ne očekuju buduće ekonomske koristi od njene upotrebe i otuđenja.

Razlika između knjigovodstvene vrijednosti i prodajne vrijednosti investicionih nekretnina koje se prodaju, priznaje se u bilansu uspjeha u periodu u kome je nastala.

3.8. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Banka ima važeću zakonsku ili izvedenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja, kada postoji velika vjerovatnoća da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv sredstava i kada je iznos obaveza pouzdano procijenjen.

3.9. Naknade zaposlenima*Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih*

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina

U skladu sa Opštim kolektivnim ugovorom, Banka je u obavezi da prilikom odlaska u penziju zaposlenom isplati otpremninu u visini 3 minimalne neto zarade. Dugoročne obaveze po osnovu rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju nakon ispunjenih uslova predstavljaju sadašnju vrijednost očekivanih budućih isplata zaposlenima utvrđenu aktuarskim odmjeravanjem, sa sljedećim pretpostavkama: diskontna stopa 3% i rast zarada 2%.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.10. Pravična (fer) vrijednost**

Međunarodni računovodstveni standard 32 - „Finansijski instrumenti: Prezentacija“ predviđa objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske izvještaje. Za navedene potrebe pravična (fer) vrijednost je definisana kao iznos za koji se neko sredstvo može razmijeniti ili obaveza izmiriti u transakciji između dobro obaviještenih i voljnih strana međusobno suočenih. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i poštene (fer) vrijednosti.

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza kao i ostalih finansijskih instrumenata i zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta kako to zahtijevaju MRS i MSFI. Po mišljenju rukovodstva iznosi objelodanjeni u finansijskim izvještajima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja. Za iznos identifikovanih procijenjenih rizika da knjigovodstvena vrijednost neće biti realizovana vrši se obezvrjeđenje na osnovu odluke rukovodstva Banke.

3.11. Zakupi

MSFI 16 zahtijeva da Banka obračuna sadašnju vrijednost obaveze po lizing ugovoru uzimajući u obzir ugovorena lizing plaćanja, period trajanja lizinga i diskontnu stopu. Za obračun sadašnje vrijednosti imovine sa pravom korišćenja i obračun obaveze po osnovu lizinga uzima se ugovoreni neto iznos. Iznosi neodbitnog PDV-a po osnovu o ugovora o zakupu zaključenih sa pravnim licima i porez na dohodak građana po ugovorima o zakupu zaključenih sa fizičkim licima knjiži se kao rashod perioda.

Iz perspektive mjerenja i evidentiranja lizinga, MSFI 16 zahtijeva različita procjenjivanja od kojih najznačajnija se odnose na period trajanja lizing ugovora kao i diskontne stope koja se koristi u obračunu sadašnje vrijednosti obaveze. Pri obračunu perioda trajanja lizing ugovora, neophodno je uzeti u obzir:

- Period bez mogućnosti otkazivanja (koji uključuje period pokriven opcijom za prekid lizinga, ukoliko samo zakupodavac ima pravo da prekine lizing).
- Opcioni period za produžetak lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da će upotrijebiti tu opciju.
- Periodi pokriveni opcijom za prekid lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da neće upotrijebiti tu opciju.

Što se tiče diskontne stope dozvoljeno je korišćenje stope implicitne za lizing ili inkrementalne stope pozajmljivanja korisnika lizinga. Banka je izabrala da koristi olakšice, koje su predložene standardom i u skladu sa tim se:

- Ugovori o zakupu čija je novonabavljena vrijednost objekta ili opreme koja se iznajmljuje manja od 5.00000 EUR i
- Ugovori o zakupu čiji je period zakupa kraći od 12 mjeseci na dan prve primjenene priznaju u skladu sa zahtjevima MSFI 16.

Banka priznaje prava na korišćenje po osnovu lizing ugovora u okviru bilansa stanja kao zasebne kategorije nekretnina, postrojenja i opreme koja je uzeta u zakup.

Obaveze po osnovu lizing ugovora se prepoznaju u okviru ostalih obaveza i klasifikuju po ročnosti u skladu sa ugovorenim plaćanjima. Troškovi pripisa kamate za lizing ugovore su prikazani u okviru rashoda od kamata. Troškovi amortizacije prava na korišćenje su prikazani kao trošak amortizacije perioda. Takođe, pod MSFI 16. imovina sa pravom korišćenja je testirana na obezvrjeđenje u skladu sa MRS 36 - Obezvrjeđenje imovine.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.11. Zakupi (nastavak)****3.11.2. Zakupi u kojima je Banka zakupodavac**

Što se tiče zakupodavca, odredbe MRS 17 su u mnogome prihvaćene u novi MSFI 16. Računovodstvo zakupodavca još uvijek zavisi od činjenice koja strana snosi materijalne prilike i rizike u zakupu imovine.

Za klasifikaciju I priznavanje zakupa kao zakupodavac, ekonomski efekat ugovora o zakupu prevladava u odnosu na zakonsko vlasništvo zakupljene imovine. Finansijski lizing (zakup) po MRS 16 je zakup koji prenosi sve rizike i prilike povezane sa vlasništvom imovine na zakupoprimca; svi ostali zakupi su operativni.

Pod operativnim lizingom (zakupom) zakupodavac će prezentovati zakupljenu imovinu po trošku umanjenu za predviđenu amortizaciju tokom korisnog vijeka imovine i gubitka uslijed obezvrijedjenja.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Banka je prepoznala proces upravljanja rizicima kao ključni element upravljanja poslovanjem. S obzirom da izloženost rizicima proizilazi iz svih poslovnih aktivnosti, kao neodvojivog dijela bankarskog poslovanja, kojima se upravlja kroz identifikovanje, mjerenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izvještavanje, odnosno uspostavljanjem ograničenja rizika, kao i izvještavanje u skladu sa strategijama i politikama.

Banka je uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima koji obuhvata: strategije, politike, procedure i metodologije upravljanja rizicima, odgovarajuću organizacionu strukturu, efektivan i efikasan proces upravljanja svim rizicima kojima je izložena, adekvatan sistem internih kontrola, odgovarajući informacioni sistem i adekvatan proces interne procjene adekvatnosti kapitala.

Proces upravljanja rizicima uključuje jasno definisanje i dokumentovanje profila rizičnosti, kao i usklađivanje profila rizičnosti sa sklonošću Banke za preuzimanje rizika, a u skladu sa usvojenim strategijama i politikama.

Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom i planom upravljanja kapitalom, Banka je postavila sljedeće ciljeve u okviru sistema upravljanja rizicima: minimiziranje negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital uz poštovanje definisanih okvira prihvatljivog nivoa rizika, održavanje potrebnog nivoa adekvatnosti kapitala, razvoj aktivnosti Banke u skladu sa poslovnim mogućnostima i razvojem tržišta u cilju ostvarivanja konkurentskih prednosti.

Banka primjenjuje međunarodno priznate standarde i permanentno prati sve najave i izmjene u zakonskoj regulativi, analizira uticaj na nivo rizika i preduzima mjere za blagovremeno usklađivanje svog poslovanja sa novim propisima, a u skladu sa prihvatljivim nivoom rizika za Banku. Kroz jasno definisan proces uvođenja novih proizvoda Banka analizira uticaj svih novih usluga i proizvoda na buduću izloženost rizicima u cilju optimizacije svojih prihoda i troškova za procijenjeni rizik, kao i minimiziranja svih potencijalno mogućih negativnih efekata na finansijski rezultat Banke.

Sistem upravljanja rizicima

Sistem upravljanja rizicima je definisan sljedećim aktima:

- Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom i planom upravljanja kapitalom;
- Strategijom postupanja sa nekvalitetnim kreditima;
- Politikama upravljanja rizicima;
- Procedurama upravljanja rizicima;
- Metodologijama za upravljanje pojedinačnim rizicima;
- Ostalim aktima.

Strategija upravljanja rizicima sadrži:

- pregled i definicije svih rizika kojima je Banka izložena ili može da bude izložena;
- ciljeve koje Banka želi da ostvari strategijom;
- opšte kriterijume i metode koji su relevantni za kreiranje okvira za upravljanje rizicima;
- osnovne principe o politici rizika;
- definisanje sklonosti Banke ka preuzimanju rizika (apetit prema riziku), sa očekivanim odnosom prinosa i rizika za djelove bančinih portfolija i ukupnu aktivu;
- osnove procesa interne procjene adekvatnosti kapitala Banke;
- podjelu nadležnosti i odgovornosti, kao i komentare o budućem razvoju poslovnih odjeljenja Banke.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Dugoročni ciljevi za upravljanje rizicima koje Banka želi da ostvari strategijom su:

- razvoj aktivnosti u skladu sa poslovnom Strategijom i mogućnostima i razvojem tržišta u cilju stvaranja konkurentskih prednosti;
- izbjegavanje ili minimiziranje rizika u cilju održavanja poslovanja u okvirima prihvatljivog nivoa rizika;
- minimiziranje negativnih efekata na kapital Banke;
- održavanje potrebnog nivoa adekvatnosti kapitala;
- veći nivo sopstvenih sredstava od postojećeg;
- diversifikacija rizika kojima je Banka izložena;
- održavanje nivoa NPL u ukupnim kreditima;
- održavanje pokazatelja pokrića likvidnom aktivom (LCR) iznad nivoa propisanog regulativom kojom je implementiran Bazel III standard u dijelu upravljanja rizikom likvidnosti.

Politike upravljanja pojedinim vrstama rizika bliže definišu:

- način organizovanja procesa upravljanja rizicima Banke i jasna razgraničenja odgovornosti zaposlenih u svim fazama tog procesa;
- način procjene rizičnog profila Banke i metodologije za identifikovanje i mjerenje, odnosno procjenu rizika;
- načine praćenja i kontrole rizika i uspostavljanje sistema limita, odnosno vrste limita koje Banka koristi i njihovu strukturu;
- mjere za ublažavanje rizika i pravila za primjenu tih mjera;
- način i metodologiju za sprovođenje procesa interne procjene adekvatnosti kapitala Banke;
- principe funkcionisanja sistema internih kontrola;
- okvir i učestalost stres testiranja, kao i postupanje u slučajevima nepovoljnih rezultata stres testova.

Procedurama upravljanja rizicima Banka bliže definiše proces upravljanja rizicima i nadležnosti i odgovornosti svih organizacionih djelova Banke u sistemu upravljanja rizicima.

Banka je pojedinačnim metodologijama detaljnije propisala metode i pristupe koji se koriste u sistemu upravljanja rizicima.

Nadležnosti

Odbor direktora utvrđuje ciljeve i strategije Banke i obezbjeđuje njihovo sprovođenje, uključujući strategiju upravljanja rizicima i strategiju upravljanja kapitalom; uspostavlja i održava sistem upravljanja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju; utvrđuje politike i procedure za upravljanje svim rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju; obezbjeđuje sprovođenje procesa interne procjene adekvatnosti kapitala i njegovu usklađenost sa strateškim ciljevima poslovanja; utvrđuje godišnji plan Banke, uključujući i finansijski plan; usvaja godišnji izvještaj o poslovanju Banke sa izvještajem spoljnog revizora i izvještaje o poslovanju Banke tokom godine; odobrava transakcije koje značajnije utiču na strukturu bilansa i rizičnost poslovanja Banke, u skladu sa politikama i procedurama za upravljanje rizicima; periodično razmatra i ocjenjuje izuzetke učinjene u odnosu na utvrđene politike i procedure; usvaja godišnji plan interne revizije i izvještaje interne revizije Banke; uspostavlja osnove za funkcionisanje sistema interne kontrole, adekvatne veličini Banke, složenosti poslova i nivou preuzetog rizika; donosi opšte akte Banke, osim akata koje donosi Skupština akcionara; usvaja plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka aktivnosti u slučaju katastrofa; odobrava uvođenje novih proizvoda i usluga u poslovanju Banke; donosi odluku o organizacionoj strukturi Banke; obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i Statutom Banke.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Nadležnosti (nastavak)**

Odbor za reviziju analizira i prati funkcionisanje sistema upravljanja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju i daje predloge za unaprjeđenje strategija, politika i procedura za upravljanje rizicima, analizira i prati funkcionisanje sistema interne kontrole, razmatra program i izvještaje interne revizije i daje mišljenje o nalazima interne revizije, prati realizaciju preporuka interne revizije, analizira finansijske izvještaje Banke prije njihovog dostavljanja Odboru direktora, ocjenjuje kvalitet iskaza i informacija prije njihovog dostavljanja Odboru direktora, a naročito: primjenu računovodstvenih politika i procedura, odluke koje zahtijevaju visoki stepen procjene, uticaj neuobičajenih transakcija na finansijske izvještaje, kvalitet politika objedinjavanja podataka, promjene nastale kao posljedica izvršenih revizija, pretpostavke o trajnosti poslovanja, usklađenost sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i propisima, daje mišljenje o izboru spoljnog revizora Banke i predlaže iznos naknade za vršenje revizije.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom vrši nadzor nad upravljanjem rizicima u pojedinim područjima poslovanja Banke, prati izloženost Banke rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki, predlaže mjere za upravljanje kamatnim rizikom i rizikom likvidnosti, a obavlja i druge poslove utvrđene odlukom Odbora direktora i aktima Banke.

Kreditni odbor razmatra predloge Sektora poslova sa privredom i Sektora poslova sa stanovništvom, mišljenja i stavove Sektora upravljanja rizicima, mišljenja Sektora ljudskih resursa i pravnih poslova po predlozima za odobrenje plasmana; predlaže izvršnim direktorima unaprjeđenje prakse politika i procedura upravljanja kreditnim rizikom; donosi poslovnik o radu Kreditnog odbora.

Izvršni direktori sprovode utvrđene strategije Banke, uključujući strategije i politike upravljanja rizicima, kao i strategiju upravljanja kapitalom; obezbjeđuju da zaposleni u Banci budu upoznati sa propisima i drugim aktima Banke kojima se uređuju njihove radne obaveze; odlučuju o poslovnim transakcijama u skladu sa aktima Banke; izvještavaju Odbor direktora u skladu sa aktima Banke a naročito o odlukama koje se odnose na transakcije koje su u njihovoj nadležnosti, kupovinu i raspolaganje osnovnim sredstvima koje su u njihovoj nadležnosti; sprovode plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka aktivnosti u slučaju katastrofa, vrše njihovo revidiranje u skladu sa poslovnim promjenama i kontinuirano testiranje; bez odlaganja informišu Odbor direktora i Centralnu banku o svakom pogoršanju finansijskog stanja Banke ili opasnosti od tog pogoršanja, kao i o drugim činjenicama koje mogu znatno uticati na finansijsko stanje Banke; odlučuju o drugim pitanjima koja su u njihovoj nadležnosti saglasno aktima Banke, kao i o pitanjima koja nijesu u nadležnosti Skupštine akcionara i Odbora direktora Banke.

Sektor upravljanja rizicima je nadležan da identifikuje, mjeri, procjenjuje i upravlja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju; identifikuje moguće uzroke za pojavu određenih vrsta rizika; obavlja superviziju i monitoring nad rizicima na nivou Banke; koordinira, mjeri i projektuje izloženost rizicima; predlaže politike, procedure i metodologije za upravljanje rizicima; izvještava nadležne Organe Banke o upravljanju rizicima.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Nadležnosti (Nastavak)**

Služba interne revizije je nezavisna funkcija kojom se obezbjeđuje ocjena adekvatnosti i efektivnosti sistema interne kontrole; identifikacija ključnih rizičnih područja poslovanja Banke i ocjena primjene i efektivnosti politika za upravljanje i metodologija za procjenu rizika, procjena kvaliteta i pouzdanosti informacionog sistema, preispitivanje tačnosti, pravovremenosti i pouzdanosti računovodstvenih i finansijskih izvještaja i evidencija, ocjena usklađenosti nivoa kapitala i rizika u poslovanju Banke, testiranje transakcija i funkcionisanja posebnih procedura sistema interne kontrole, ocjena funkcije praćenja usklađenosti akata i poslovanja Banke sa zakonom, propisima i utvrđenim politikama i procedurama, davanje odgovarajućih preporuka za otklanjanje uočenih nepravilnosti i za unapređenje postojećih postupaka i sistema rada.

Služba praćenja usklađenosti poslovanja Banke sa propisima je zadužena za identifikaciju, mjerenje, praćenje, kontrolisanje i izvještavanje u vezi sa rizikom usklađenosti poslovanja Banke. Pored toga, Služba praćenja usklađenosti poslovanja Banke sa propisima, vrši i druge poslove saglasno obavezama definisanim Zakonom o bankama, Statutom Banke i drugim aktima koji uređuju predmetnu djelatnost.

Proces upravljanja rizicima

Banka redovno mjeri odnosno procjenjuje rizike koje je identifikovala u svom poslovanju. Mjerenje podrazumijeva primjenu kvalitativnih i kvantitativnih metoda i modela mjerenja koje omogućavaju uočavanje promjena u profilu rizika i procjenu novih rizika.

Za sve identifikovane rizike Banka određuje njihovu značajnost koja je zasnovana na sveobuhvatnoj procjeni rizika koji su svojstveni pojedinim poslovima, proizvodima, aktivnostima i procesima Banke.

Ublažavanje rizika podrazumijeva diversifikaciju, prenos, smanjenje i/ili izbjegavanje rizika, a Banka ga sprovodi u skladu sa rizičnim profilom i sklonošću ka rizicima.

Praćenje i kontrola rizika se zasniva i na limitima koje je Banka uspostavila. Oni zavise od poslovne strategije i tržišnog okruženja, kao i od nivoa rizika koji je Banka spremna da prihvati.

Izvještaji o upravljanju rizicima se redovno dostavljaju: Odboru direktora, Odboru za reviziju, Odboru za upravljanje aktivnom i pasivom, te Glavnom izvršnom direktoru i izvršnim direktorima, koji sadrže sve informacije neophodne za procjenu rizika i donošenje zaključaka o rizicima Banke.

Vrste rizika

Banka je u poslovanju posebno izložena sljedećim vrstama rizika: kreditnom i sa njim povezanim rizicima, riziku likvidnosti, tržišnom riziku, operativnom riziku i riziku zemlje, kao i svim ostalim rizicima koji se mogu pojaviti pri redovnom poslovanju Banke.

Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik neizmirenja obaveza dužnika na dan dospjeća obaveza i isti ukazuje na trenutnu ili trajnu nelikvidnost dužnika. Kreditni rizik se može minimizirati definisanjem: kreditne sposobnosti dužnika, kreditnog limita dužnika, vremenskog perioda kreditiranja, izvora otplate kredita, kontrole korišćenja kredita i kvalitetom kolaterala.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Kreditni rizik (nastavak)**

U okviru kreditnog rizika Banka prati sljedeće rizike:

- **rizik neizvršenja (default risk)** - rizik od gubitka koji može nastupiti ukoliko dužnik ne izmiri svoju obavezu prema Banci;
- **rizik promjene kreditnog kvaliteta aktive (downgrade risk)** - rizik od gubitka koji može nastati ukoliko dođe do pogoršanja nivoa rizičnosti dužnika (pogoršanja kreditnog rejtinga dužnika);
- **rizik koncentracije** je rizik koji direktno ili indirektno proizilazi iz izloženosti Banke prema istom ili sličnom faktoru rizika ili vrsti rizika, kao što su: izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica, privrednim granama, vrstama proizvoda i aktivnosti, instrumentima kreditne zaštite;
- **rizik izloženosti** je rizik koji može proisteci po osnovu izloženosti Banke prema jednom licu, grupi povezanih lica ili licima povezanim sa Bankom;
- **rizik zemlje** je rizik koji se odnosi na zemlju porijekla dužnika i predstavlja rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti naplate potraživanja od dužnika kao posljedice ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porijekla dužnika.

Pored navedenih Banka prati i sljedeće sa kreditnim rizikom povezane rizike:

- **rezidualni rizik** je rizik da tehnike ublažavanja kreditnog rizika budu manje efikasne nego što je očekivano, odnosno da njihovo korišćenje nedovoljno utiče na umanjenje rizika kojima je Banka izložena;
- **rizik izmirenja/ispоруke** je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu neizmirenih transakcija ili usljed neizvršavanja obaveze druge ugovorne strane po transakcijama slobodne isporuke na ugovoreni datum izmirenja/ispоруke;
- **rizik druge ugovorne strane** je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji prije konačnog poravnanja novčanih tokova transakcije, odnosno izmirenja novčanih obaveza po toj transakciji.

U skladu sa obimom, vrstom i složenosti poslova koje obavlja, Banka je organizovala proces upravljanja kreditnim rizikom i jasno razgraničila odgovornosti zaposlenih u svim fazama tog procesa. Organizacioni model sistema upravljanja kreditnim rizikom Banke obezbjeđuje adekvatnu komunikaciju, razmjenu informacija i saradnju na svim organizacionim nivoima, a takođe obezbjeđuje jasnu, operativnu i organizacionu razdvojenost funkcije za nezavisno upravljanje rizicima i aktivnosti podrške s jedne strane, od aktivnosti preuzimanja rizika, odnosno podjelu dužnosti, nadležnosti i odgovornosti. Banka je uspostavila i adekvatan informacioni sistem koji podrazumijeva potpunu informisanost lica uključenih u sistem upravljanja kreditnim rizikom i odgovarajuće izvještavanje rukovodstva Banke.

Cilj upravljanja kreditnim rizikom je minimiziranje negativnih efekata kreditnog rizika na finansijski rezultat i kapital Banke, po osnovu bilansnih i vanbilansnih plasmana i na osnovu poslovanja sa drugom ugovornom stranom za pozicije koje se vode u bankarskoj knjizi.

Prihvatljiv nivo izloženosti kreditnom riziku Banke u skladu je sa Risk apetitom i Internim Sistemom Limita i zavisi od strukture portfolija Banke, na osnovu koje se omogućuje limitiranje negativnih efekata na finansijski rezultat i minimiziranje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, rizik izmirenja i isporuke i rizik druge ugovorne strane u cilju održavanja adekvatnosti kapitala na prihvatljivom nivou. Banka odobrava plasmane klijentima (pravnim i fizičkim licima) za koje procjenjuje da su kreditno sposobni. S druge strane Banka ne ulaže u visoko-rizične plasmane kao što su ulaganja u visoko profitabilne projekte sa značajnim nivoom rizika i slično.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Kreditni rizik (nastavak)**

Osnovna načela upravljanja kreditnim rizikom su:

- upravljanje kreditnim rizikom na nivou pojedinačnih plasmana i na nivou cjelokupnog portfolija Banke;
- održavanje nivoa kreditnog rizika koji minimizira negativan uticaj na finansijski rezultat i kapital;
- rangiranje plasmana u skladu sa njihovom rizičnošću;
- poslovanje u skladu sa dobrim praksama za odobravanje plasmana;
- obezbjeđenje adekvatnih kontrola za upravljanje kreditnim rizikom.

U cilju upravljanja kreditnim rizikom, Banka nastoji da posluje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti i pribavlja odgovarajuće instrumente obezbeđenja plaćanja. Banka ocjenjuje kreditnu sposobnost svakog klijenta u momentu podnošenja zahtjeva i vrši monitoring dužnika, plasmana i kolaterala, kako bi bila u mogućnosti da preduzme odgovarajuće aktivnosti u cilju naplate svog potraživanja.

Identifikacija kreditnog rizika podrazumijeva analiziranje svih indikatora, koji dovode do nastanka i povećanja izloženosti kreditnom riziku. Banka na sveobuhvatan način blagovremeno utvrđuje uzroke tekuće izloženosti kreditnom riziku i procjenjuje uzroke izloženosti kreditnom riziku po osnovu nastalih i projektovanih promjena na tržištu, kao i po osnovu uvođenja novih poslovnih proizvoda i aktivnosti. Kreditni rizik Banke uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđenja.

Banka vrši kvantitativno i/ili kvalitativno mjerenje, odnosno procjenu identifikovanog kreditnog rizika. Proces mjerenja kreditnog rizika zasnovan je na dva paralelna pristupa:

- regulatorni pristup - proces obezvrjeđenja plasmana i procjene rezervisanja za gubitke po vanbilansnim pozicijama po osnovu Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9 i Međunarodnog računovodstvenog standarda 37, kao i obračun rezervisanja saglasno regulativi Centralne Banke Crne Gore (CBCG);
- interni pristup - mjerenje nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana na osnovu objektivne klasifikacije plasmana.

Objektivna klasifikacija plasmana nije samo instrument za oblikovanje pojedinačnih odluka i procjenjivanje nivoa rizika pojedinačnog plasmana, već predstavlja osnovu za analizu portfolija, podršku prilikom odobrenja plasmana, kao i u postupku obezvrjeđenja plasmana i procjene rezervisanja za gubitke po vanbilansnim pozicijama u cilju rangiranja nivoa rizičnosti plasmana i iskazivanja realne vrijednosti potraživanja. Objektivna klasifikacija plasmana podliježe redovnoj reviziji i unaprjeđenju.

U analizi kreditnog rizika pored objektivne klasifikacije plasmana Banka koristi i načela propisana regulativom CBCG, koja zahtijevaju klasifikaciju svakog plasmana na osnovu propisanih kriterijuma i obračun rezerve za procjenu kreditnog rizika. Primjena ovih kriterijuma omogućava Banci da pokrije neočekivane gubitke koji mogu nastati usljed nemogućnosti i nesposobnosti klijenta da svoje obaveze izmiruje o roku dospijea prema ugovorom definisanim uslovima. U tom smislu Banka vrši klasifikaciju potraživanja i obračun potrebnog nivoa rezerve za procijenjene gubitke, redovnom analizom portfolija. Analiza obuhvata mjerenje adekvatnosti rezervi za procijenjene gubitke po klijentima, kategorijama rizika, djelovima portfolija i ukupnom portfoliju. Rezerve za procijenjene gubitke, predstavljaju određeni vid zaštite od mogućih negativnih posljedica ukoliko se plasirana sredstva ne vrate o roku dospijea i u punom iznosu.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Kreditni rizik (nastavak)**

Prije odobrenja plasmana Banka procjenjuje kreditnu sposobnost dužnika kao primarni izvor otplate plasmana na osnovu interno definisanih kriterijuma i ponuđeni kolateral kao sekundarni izvor naplate. Na osnovu identifikovanog i izmjerenog nivoa kreditnog rizika (procjene finansijskog stanja i kreditne sposobnosti dužnika, kao i vrijednosti i pravne sigurnosti kreditne zaštite i drugih relevantnih faktora) i nezavisnog mišljenja o riziku, nadležni odbori i organi Banke, saglasno definisanom sistemu odlučivanja donose Odluku o odobrenju plasmana.

Prilikom donošenja odluka u oblasti kreditiranja, poštuje se princip dvostruke kontrole tzv. „princip četvoro očiju“, kojim se obezbjeđuje da uvijek postoji strana koja predlaže i strana koja odobrava određeni plasman.

Ublažavanje kreditnog rizika podrazumijeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke, odnosno održavanje prihvatljivog nivoa kvaliteta kreditnog portfolija Banke.

Osnovne tehnike ublažavanja kreditnog rizika su:

- limiti izloženosti - rizik koncentracije;
- diversifikovanje ulaganja;
- sredstva obezbjeđenja;
- rezidualni rizik.

Limiti izloženosti po osnovu pojedinačnog dužnika zasnivaju se na procjeni kreditne sposobnosti dužnika, a limiti izloženosti na nivou portfolija usmjereni su na ograničenje koncentracije izloženosti u portfoliju. Banka kontinuirano kontroliše kretanje kreditnog rizika u okviru definisanog rizičnog profila.

Rizik koncentracije obuhvata: veliku izloženost (izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica i licima povezanim sa Bankom), grupe izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika kao što su privredni sektori, vrste proizvoda, geografska područja i slično, rizik zemlje, instrumente kreditne zaštite.

Diversifikovanje ulaganja usmjereno je na ublažavanje kreditnog rizika kroz smanjenje koncentracije portfolija u pojedinim segmentima aktive.

Praćenje kvaliteta plasmana na nivou pojedinačnog dužnika zasniva se prije svega na objezbeđivanju ažurnih podataka o finansijskom stanju i kreditnoj sposobnosti dužnika i tržišnoj vrijednosti sredstava obezbjeđenja, dok se praćenje kreditnog rizika na nivou portfolija vrši identifikovanjem promjena na nivou grupa klijenata određenog nivoa rizika, plasmana, kolaterala, potrebnih rezervi za očekivane i neočekivane gubitke, u cilju utvrđivanja i upravljanja stanjem i kvalitetom aktive. U cilju zaštite od izloženosti kreditnom riziku, pored redovnog praćenja poslovanja klijenata, Banka ugovara i instrumente obezbjeđenja (kolaterale), kojima se umanjuje kreditni rizik.

Kako bi se Banka zaštitila od promjene tržišnih vrijednosti kolaterala (hipoteka, zaloga, hartija od vrijednosti i sl.), procijenjena vrijednost kolaterala se koriguje za definisani procenat u zavisnosti od vrste kolaterala i lokacije, koji se minimum jednom godišnje, a po potrebi i češće preispituju i revidiraju. Na ovaj način Banka se štiti od potencijalnih gubitaka po osnovu nemogućnosti naplate potraživanja iz sredstava obezbjeđenja.

Kontrola kreditnog rizika podrazumijeva proces kontinuiranog usklađivanja poslovanja sa definisanim sistemom limita, na dnevnom i mjesečnom nivou, kao i u uslovima kada izloženost kreditnom riziku teži gornjoj granici definisanog rizičnog profila, odnosno prilikom uvođenja novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Kreditni rizik (nastavak)**

Klijentima sa određenim problemima u poslovanju Banka odobrava reprogramiranje i restrukturiranje potraživanja. Ukoliko preduzete mjere regulisanja plasmana, odnosno prinudne naplate i sudskog postupka nisu dale očekivane rezultate, odnosno kada ne postoji mogućnost naplate potraživanja u cjelosti, inicira se predlog za trajan otpis preostalog potraživanja Banke.

Banka osim kreditne izloženosti ima i vanbilansnu izloženost (razne vrste plativih i činidbenih garancija, akreditive) po osnovu kojih Banka ima potencijalnu obavezu da izvrši plaćanje za račun trećih lica. Za vanbilansnu izloženost Banka koristi iste kontrolne procese i procedure koji se koriste za kreditni rizik.

Izvrještavanje o kreditnom riziku obuhvata sistem internog i eksternog izvještavanja, sprovodi se na mjesečnom nivou i po utvrđenoj dinamici, a u skladu sa definisanim sistemom izvještavanja.

Rizik promjene kvaliteta aktive

Kvalitet aktive Banke se mjeri stepenom izloženosti pojedinim kategorijama rizika prema kriterijumima objektivne klasifikacije plasmana. Objektivna klasifikacija plasmana razmatra finansijske i kvalitativne indikatore (bonitetna klasifikacija), kao i objektivne indikatore za određivanje rejtinga dužnika. Objektivna klasifikacija sadrži šest kategorija rizika (A, B, C, D, DF i E), od kojih su prve tri kategorije (A, B, i C) kod pravnih lica dalje podijeljene na 9 podkategorija (AAA, AA, A, BBB, BB, B, CCC, CC i C). Objektivna klasifikacija se koristi kao jedinstveni metod dodjeljivanja kategorije rizika kojim je osigurano da klijenti sa istom klasifikacijom imaju iste kreditne karakteristike i istu vjerovatnoću da neće ispuniti svoje obaveze. Osnovni parametri kreditnog rizika koji opredjeljuju objektivnu klasifikaciju se obračunavaju i prate na mjesečnom nivou.

Nizak nivo rizika podrazumijeva poslovanje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti i prihvatljiv je za Banku (objektivne klasifikacije A i B), povišen nivo rizika predstavlja poslovanje sa klijentima koji imaju određene probleme u poslovanju, a mogu negativno da utiču na izmirenje obaveza i čije poslovanje se intenzivno prati (objektivna klasifikacija C) i visok nivo rizika označava klijente sa negativnim rezultatima poslovanja i lošom kreditnom istorijom (objektivne klasifikacije D, DF i E).

Banka se štiti od rizika promjene kvaliteta aktive kroz kontinuirano praćenje poslovanja klijenata, identifikovanje promjena koje mogu nastati pogoršanjem stanja dužnika, kašnjenjem u otplati ili promjenama u okruženju, kao i pribavljanjem odgovarajućih sredstava obezbjeđenja.

Rizik promjene vrijednosti aktive

Obezvrjeđenje plasmana ima za cilj obezbjeđenje razumnog, opreznog i pravovremenog utvrđivanja gubitaka, zbog obezvrjeđenja kredita, kao i intervencija po osnovu potencijalnih obaveza, kako bi se zaštitio kapital Banke u periodu kada gubitak bude i definitivno potvrđen (realizovan) zbog nemogućnosti naplate ugovorenih iznosa ili odlivom sredstava za izmirenje potencijalnih obaveza.

Obezvrjeđenje plasmana i rezervisanje vrši se samo onda kada postoji opravdan osnov, odnosno kada postoji objektivni dokaz o obezvrjeđenju kao posljedica događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja kredita, a koji nepovoljno utiču na buduće novčane tokove od kredita.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Rizik promjene vrijednosti aktive (nastavak)**

Glavni elementi u procjeni obezvrjeđenja plasmana su sljedeći: prekoračenje roka plaćanja glavnice ili kamate, teškoće u novčanim tokovima korisnika kredita, opadanje boniteta ili promjene prvobitnih uslova iz ugovora i drugo.

Obezvrjeđenje plasmana se vrši na osnovu procjene očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja klijenata, kao i realizacijom sredstava obezbjeđenja, ukoliko se procijeni da će realno kredit biti namiren iz tih sredstava.

Banka vrši procjenu obezvrjeđenja potraživanja kao pojedinačnu i grupnu procjenu.

Pojedinačno procjenjivanje

Banka procjenjuje ispravku vrijednosti na pojedinačnoj osnovi (individualna procjena) za svakog klijenta koji ne pripada grupi malih potraživanja, gdje je izloženost jednaka ili veća od EUR 20.000 za pravna lica (banke, privredni klijenti, mikro klijenti i preduzetnici) odnosno od EUR 50.000 za fizička lica koja imaju status defaulta (nalaze se u kategorijama rizika D, DF i E u skladu sa MSFI 9):

- dužnik je po ovom potraživanju u docnji dužoj od 90 dana;
- banka je, na osnovu procjene finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika, procijenila da dužnik neće moći da izmiri svoje obaveze u cjelosti bez realizacije sredstva obezbjeđenja, nezavisno od toga da li dužnik svoje obaveze izmiruje blagovremeno ili ne;
- banka smatra malo vjerovatnim da će dužnik u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema Banci ne uzimajući u obzir mogućnost realizacije instrumenta kreditne zaštite;
- preuzete neopozive obaveze - ako bi njihovim povlačenjem od strane dužnika došlo do nastanka potraživanja za koje Banka, na osnovu procjene finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika, smatra da ne bi bilo naplaćeno u cjelosti bez realizacije sredstva obezbjeđenja;
- date garancije - ako je vjerovatno da će biti aktivirane, a naročito ako garancija obezbjeđuje potraživanje koje ispunjava uslove da se smatra problematičnim.
- započet je postupak izrade unaprijed pripremljenog plana reorganizacije;
- započet je postupak sporazumnog finansijskog restrukturiranja;
- započet je postupak stečaja/likvidacije;
- otpis glavnice i kamate;
- realizacija sredstva obezbjeđenja osim mjenice od strane drugih povjerilaca;
- neprekidna blokada duža od 65 dana u posljednjih 6 mjeseci;

Rizičnim plasmanima smatraju se sva potraživanja od dužnika, ako je jedno potraživanje od navedenog dužnika klasifikovano u grupu rizičnih plasmana.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Rizik promjene vrijednosti aktive (nastavak)

Grupno procjenjivanje

Ispravke vrijednosti se procjenjuju na grupnoj osnovi za sve klijente koji:

- pripadaju grupi malih potraživanja, čiji je iznos ukupnih potraživanja (prije umanjena za iznos ispravki vrijednosti bilansne aktive) manji od EUR 20.000 u slučaju pravnih lica (banke, privredni klijenti, mikro klijenti i preduzetnici), odnosno od EUR 50.000 kod fizičkih lica na dan obračuna;
- koja ne pripadaju grupi malih potraživanja, i nemaju status defaulta;
- potraživanja po kojima je dužnik banka ili neka druga finansijska institucija, kao i za plasmane u hartije od vrijednosti (HOV) koje se ne kotiraju na zvaničnom tržištu (berzi) i hartije od vrijednosti koje se čuvaju do dospelja, a ne pripadaju grupi malih potraživanja, a nemaju status defaulta;
- kod kojih obračunom na pojedinačnoj osnovi nije utvrđen iznos ispravke vrijednosti bilansne aktive;
- po osnovu provizija iz platnog prometa, naknada i drugih potraživanja koja nemaju elemente za svođenje na sadašnju vrijednost (diskontovanje).

Obevrjeđenje kredita koje umanjuje vrijednost kredita, evidentira se na računu ispravki vrijednosti u okviru bilansa stanja i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspjeha.

Skupna (grupna) obevrjeđenja, tj ispravke vrijednosti i rezervisanje se izračunavaju množenjem izloženosti za klasifikaciju, vjerovatnoće prelaza klijenata u NPE, gubitak u NPE i unovčavanja kod vanbilansnih pozicija iz poslova garancija (uz korišćenje faktora konverzije CCF).

$$ECL(t) = EAD(t) * PD(t) * LGD(t)$$

$$ECL = (\text{bilansna izloženost} * PD * LGD) + ((\text{vanbilansna izloženost} * CCF) * PD * LGD)$$

ECL Expected credit loss (očekivani kreditni gubitak)

EAD Exposure at default (izloženost u momentu default-a)

PD Probability of default (vjerovatnoća default-a)

LGD Loss given default (gubitak u slučaju default-a)

CCF Credit conversion factor (faktor kreditne konverzije)

Zavisno od prelaza u svaku fazu, Stage 1 sadrži dobre finansijske instrumente za koje se računa 12-mjesečni ili kraći očekivani kreditni gubitak (zavisno o roku dospelja), dok za finansijske instrumente u Stage 2, gdje je evidentiran značajan porast kreditnog rizika, računa se ukupni očekivani kreditni gubitak (LECL), što znači do kraja dospelja finansijskog instrumenta. Faza 3 uključuje nonperforming finansijske instrumente i za njih se takođe računa LECL. U obračunu ECL za stage 1 koristi se 12-mjesečni (odnosno i kraći) PD. U obračunu LECL za stage 2 i 3 koristi se lifetime PD (LPD).

LPD (eng. lifetime probability of default) i LECL pri početnom priznavanju trebaju biti izračunati i sačuvani za sva potraživanja kako bi se u budućnosti procjenilo da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja. LECL će takođe biti korišćen nadalje za ocjenu profitabilnosti potraživanja (poseban projekat na nivou NLB Grupe, koji je startovao u 2019. godini).

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Rizik promjene vrijednosti aktive (nastavak)***Grupno procjenjivanje (nastavak)*

Podaci o procentima PD (Probability of default) su u prelaznom periodu - do spajanja sa NLB bankom AD Podgorica kalkulirani od strane Komercijalne banke AD Podgorica, dok su podaci o procentima HC (Hair cut), URR (Unsecured Recovery Rate) i CCF dostavljeni od strane NLB d.d-a na osnovu podataka dobijenih sa crnogorskog tržišta i kao takvi su korišćeni kao input pri kalkulaciji očekivanog kreditnog gubitka (ECL). HC i URR su se koristili kao input za izračunavanje LGD-a (Loss Given Default) koji je u kombinaciji sa PD-jem korišćen za obračun ECL-a).

Utvrđivanje vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama

Procjena vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki je postupak koji obuhvata procjenu nadoknadivosti budućih novčanih odliva za svaku preuzetu vanbilansnu obavezu i obračun iznosa vjerovatnog gubitka za svaku vanbilansnu stavku.

Rezervisanje se priznaje kada su ispunjeni sljedeći uslovi i to:

- Kada postoji **sadašnja obaveza** (pravna ili običajna) koja je rezultat nekog prošlog poslovnog događaja. Sadašnja obaveza postoji ako je izvjesno da obaveza postoji ili u slučaju kada nije sigurno da postoji, ali je više vjerovatno nego što nije da obaveza postoji. Kao rezervisanja se priznaju samo one obaveze koje nastaju iz prošlih događaja, čije je postojanje neizvjesno od budućeg poslovanja Banke, (npr. obavezujući događaj je davanje garancije ili nekog drugog jemstva koji uslovljavaju nastanak pravne obaveze);
- U slučaju kada je **vjerovatno da će odliv sredstava biti zahtijevan za izmirenje obaveze**. Odliv sredstava se tretira kao vjerovatan kada je izvjesnije da će događaj nastati nego da neće (npr. zbog pogoršanja finansijskog položaja pravnog ili fizičkog lica kome je dato jemstvo, vjerovatan je odliv sredstava za namirenje date obaveze);
- Kada visina obaveze može **pouzdanost da se procijeni**. Rezervisanje se vrši na osnovu najbolje procjene, pri čemu se mogu koristiti prethodna iskustva po istom ili sličnom osnovu, uzimajući u obzir i sve druge poznate okolnosti i dostupne informacije koje mogu da utiču na nastajanje buduće obaveze.

Obračunati iznos vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki evidentira se na teret rashoda, a u korist rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama.

Ukupna izloženost kreditnom riziku

Na dan 12. novembar 2021. godine i 31. decembar 2020. godine, prikazana je u sljedećem pregledu, bez uzimanja u obzir bilo kakvog kolaterala ili neke druge kreditne zaštite. Iskazane vrijednosti su u bruto i neto knjigovodstvenom iznosu (poslije efekata ublažavanja po osnovu obezvrjeđenja).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine
4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Ukupna izloženost kreditnom riziku**

Na dan 12. novembar 2021. godine i 31. decembar 2020. godine, prikazana je u sljedećem pregledu, bez uzimanja u obzir bilo kakvog kolaterala ili neke druge kreditne zaštite. Iskazane vrijednosti su u bruto i neto knjigovodstvenom iznosu (poslije efekata ublažavanja po osnovu obezvrjeđenja).

	12.11.2021.		31.12.2020.	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
I. Pregled aktive	165.888	146.023	173.255	154.272
Gotovina i sredstva kod centralne banke	25.752	25.752	16.255	16.255
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih institucija	11.642	11.633	13.729	13.721
Kredit i potraživanja od komitenata	92.997	89.212	109.096	103.999
HOV	13.373	13.247	10.767	10.767
Ostala sredstva	11.678	2.506	10.190	4.281
Nemonetarna imovina	10.447	3.673	13.218	5.249
II. Vanbilansne stavke	24.232	23.911	27.790	27.601
Plative garancije	3.754	3.628	5.136	5.025
Činidbene garancije	4.376	4.361	4.957	4.909
Preuzete neopozive obaveze	16.102	15.921	17.698	17.668
Ostalo				
Ukupno (I+II)	190.119	169.934	201.046	181.874

Najveći kreditni rizik za Banku nastaje iz ostvarenih kreditnih aranžmana, ali je Banka izložena i riziku po osnovu investicionih hartija od vrijednosti, te vanbilansnih pozicija koji proističe iz potencijalnih i preuzetih obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA, BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

U hiljadama EUR

12.11.2021.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrednosti	Neto
Stambeni	25.655	1.215	290	27.160	50	79	36	164	26.996
Gotovinski	14.768	1.311	600	16.678	117	117	190	424	16.254
Poljoprivreda	14	-	-	14	-	-	-	-	14
Ostalo	370	35	19	423	10	8	11	29	395
Mikrobiznis	4.102	7.601	5.969	17.672	91	277	1.020	1.389	16.284
Ukupno stanovništvo	44.909	10.162	6.877	61.948	268	481	1.257	2.006	59.942
Velika preduzeća	3.399	501	979	4.879	34	11	96	141	4.737
Srednja preduzeća	4.182	3.291	1.336	8.808	36	214	351	602	8.206
Mala preduzeća	2.992	4.168	1.542	8.702	19	202	694	914	7.788
Ostalo	8.078	582		8.660	83	38	-	122	8.538
Privredni klijenti	18.651	8.541	3.856	31.049	173	465	1.141	1.779	29.269
Ukupno	63.560	18.704	10.734	92.997	441	946	2.398	3.785	89.212
Banke	11.642	-	-	11.642	8	-	-	8	11.633

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA, BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

U hiljadama EUR

31.12.2020.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrednosti	Neto
Stambeni	25.680	763	1.031	27.474	33	6	420	459	27.015
Gotovinski	15.335	1.064	974	17.373	174	53	473	700	16.673
Poljoprivreda	18	-	-	18	2	-	-	2	16
Ostalo	364	41	59	463	18	8	43	69	395
Mikrobiznis	6.613	13.295	1.770	21.678	115	188	875	1.178	20.500
Ukupno stanovništvo	48.010	15.163	3.834	67.006	342	254	1.811	2.407	64.599
Velika preduzeća	5.321	971		6.292	422	-	-	422	5.870
Srednja preduzeća	9.212	2.788		12.000	95	73		168	11.832
Mala preduzeća	8.575	3.678	2.137	14.391	46	125	1.929	2.100	12.291
Ostalo	9.387	20		9.407	-	-	-	-	9.407
Privredni klijenti	32.496	7.457	2.137	42.090	564	198	1.929	2.690	39.400
Ukupno	80.506	22.620	5.971	109.096	905	452	3.740	5.097	103.999
Banke	13.729	-	-	13.729	8	-	-	8	13.721

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Obezvrjeđenje

Obezvrjeđenje bilansnih potraživanja predstavlja iznos umanjenja bilansnih potraživanja Banke, obračunatih u skladu sa zahtjevima MSFI 9.

	<u>31.12.2020.</u>	<u>Povećanje ispravke vrednosti</u>	<u>Ukidanje ispravke vrednosti</u>	<u>12.11.2021.</u>
Stanovništvo	2.407	-	401	2.006
Privredni klijenti	<u>2.690</u>	<u>-</u>	<u>910</u>	<u>1.780</u>
Ukupno	<u>5.097</u>	<u>-</u>	<u>1.311</u>	<u>3.786</u>
Potraživanja od banaka	<u>8</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>8</u>

	<u>31.12.2019.</u>	<u>Povećanje ispravke vrednosti</u>	<u>Ukidanje ispravke vrednosti</u>	<u>31.12.2020.</u>
Stanovništvo	1.930	477	-	2.407
Privredni klijenti	<u>2.590</u>	<u>100</u>	<u>-</u>	<u>2.690</u>
Ukupno	<u>4.521</u>	<u>576</u>	<u>-</u>	<u>5.097</u>
Potraživanja od banaka	<u>21</u>	<u>-</u>	<u>12</u>	<u>8</u>

Banka je 01.01.2018. godine počela sa obračunom obezvrjeđenja u skladu sa MSFI 9 usljed čega je metodologija za obezvrjeđenje značajno promijenjena, i zamjenjen pristup MRS 39 realizovanog gubitka, sa principom budućeg očekivanog gubitka (ECL) kroz uključivanje uticaja očekivanog kretanja makro-ekonomskih varijabli na buduće kretanje vjerovatnoće gubitka na bazi statistički dokazanih međuzavisnosti. Obračun troškova obezvrjeđenja za očekivane gubitke se vrši za sva potraživanja i druge dužničke instrumente koji se ne procjenjuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, uključujući i odobrene neiskorišćene kredite i izdate garancije. Troškovi obezvrjeđenja baziraju se na očekivanom kreditnom gubitku u skladu sa vjerovatnoćom neizmirenja obveza u narednih 12 mjeseci, osim u slučaju kada postoji značajno pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak inicijalnog priznavanja, kada se procjena kreditnih gubitaka vrši na bazi vjerovatnoće neizmirenja obveza za period životnog vijeka instrumenta.

Troškovi obezvrjeđenja se baziraju na sadašnjoj vrijednosti novčanih tokova do očekivanog roka trajanja finansijske aktive, i predstavljaju razliku:

- ugovorenih novčanih tokova, i

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)***Obezvrjeđenje (nastavak)*

- novčanih tokova koje Banka očekuje da primi, diskontovanih efektivnom kamatnom stopom kredita.

Ukupni portfolio kredita je klasifikovan u stage 1, stage 2 i stage 3:

- Stage 1 - Krediti kod kojih nije identifikovano pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak prvobitnog priznavanja. Banka obračunava trošak obezvrjeđenja baziran na 12-mjesečnim očekivanim kreditnim gubicima;
- Stage 2 - Krediti kod kojih je identifikovano značajno pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak prvobitnog priznavanja. Banka obračunava trošak obezvrjeđenja baziran na očekivanim kreditnim gubicima za cio životni vijek instrumenta;
- Stage 3 - Obezvrjeđeni krediti. Banka priznaje očekivane kreditne gubitke za životni vijek kredita, kroz sagledavanje realizacije različitih scenarija s odgovarajućim vjerovatnoćama ostvarenja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

BRUTO POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 1					U hiljadama EUR
12.11.2021.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31- 60 dana	Od 61- 90 dana	Ukupno
Stambeni	24.978	677	-	-	25.655
Gotovinski	13.720	1.048	-	-	14.768
Poljoprivreda	14		-	-	14
Ostalo	326	44	-	-	370
Mikro biznis	3.838	264	-	-	4.102
Ukupno stanovništvo	42.876	2.033	-	-	44.909
Velika preduzeća	3.400				3.399
Srednja preduzeća	3.445	737	-	-	4.182
Mala preduzeća	2.691	301	-	-	2.992
Ostalo	8.071	7	-	-	8.078
Privredni klijenti	17.607	1.044	-	-	18.651
Ukupno	60.483	3.077	-	-	63.560
od čega: restrukturirana					
Potraživanja od banaka	11.642	-	-	-	11.642
31.12.2020.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31- 60 dana	Od 61- 90 dana	Ukupno
Stambeni	22.661	3.019	-	-	25.680
Gotovinski	12.903	2.432	-	-	15.335
Poljoprivreda	12	6	-	-	18
Ostalo	192	172	-	-	364
Mikro biznis	6.024	589	-	-	6.613
Ukupno stanovništvo	41.791	6.219	-	-	48.010
Velika preduzeća	5.321		-	-	5.321
Srednja preduzeća	8.132	1.080	-	-	9.212
Mala preduzeća	6.491	2.084	-	-	8.575
Ostalo	9.387		-	-	9.387
Privredni klijenti	29.331	3.164	-	-	32.496
Ukupno	71.123	9.383	-	-	80.506
od čega: restrukturirana					
Potraživanja od banaka	13.729	-	-	-	13.729

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

BRUTO POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 2

U hiljadama EUR

12.11.2021.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	560	171	454	31	-	1.215
Gotovinski	529	129	523	130	-	1.311
Poljoprivreda	-	-	-	-	-	-
Ostalo	6	5	22	2	-	35
Mikro biznis	4.534	2.400	218	449	-	7.601
Ukupno stanovništvo	5.628	2.705	1.217	611	-	10.162
Velika preduzeća	501	-	-	-	-	501
Srednja preduzeća	1.504	-	1.740	47	-	3.291
Mala preduzeća	1.156	2.049	963	-	-	4.168
Ostalo	-	582	-	-	-	582
Privredni klijenti	3.161	2.631	2.702	47	-	8.541
Ukupno	8.790	5.336	3.920	658	-	18.704
od čega: restrukturirana	3.207	2.320	907	114	-	6.547
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

31.12.2020.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	73	43	531	116	-	763
Gotovinski	257	78	544	185	-	1.064
Poljoprivreda	-	-	-	-	-	-
Ostalo	3	1	26	12	-	41
Mikro biznis	5.231	2.432	3.837	1.795	-	13.295
Ukupno stanovništvo	5.564	2.553	4.938	2.108	-	15.163
Velika preduzeća	-	971	-	-	-	971
Srednja preduzeća	1.004	1.003	781	-	-	2.788
Mala preduzeća	1.880	1.644	154	-	-	3.678
Ostalo	20	-	-	-	-	20
Privredni klijenti	2.903	3.618	935	-	-	7.457
Ukupno	8.467	6.172	5.873	2.108	-	22.620
od čega: restrukturirana	5.412	3.763	2.310	469	-	11.954
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 3

U hiljadama EUR

12.11.2021.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	83	59	15	17	116	290
Gotovinski	186	50	82	21	261	600
Poljoprivreda	-	-	-	-	-	-
Ostalo	7	4	3	1	3	19
Mikro biznis	2.842	1.295	478	73	1.282	5.969
Ukupno stanovništvo	3.118	1.408	577	112	1.662	6.877
Velika preduzeća	-	-	979	-	-	979
Srednja preduzeća	831	316	-	-	189	1.336
Mala preduzeća	940	-	457	-	145	1.542
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	1.771	316	1.436	-	334	3.856
Ukupno	4.889	1.724	2.013	112	1.995	10.734
od čega: restrukturirana	4.074	921	1.478		934	7.406
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

31.12.2020.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	18	68	88	54	804	1.031
Gotovinski	100	273	105	81	415	974
Poljoprivreda	-	-	-	-	-	-
Ostalo		20	1	4	35	59
Mikro biznis	117	39		47	1.567	1.770
Ukupno stanovništvo	235	400	193	186	2.820	3.834
Velika preduzeća	-	-	-	-	-	-
Srednja preduzeća	-	-	-	-	-	-
Mala preduzeća	-	-	-	-	2.137	2.137
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	-	-	-	-	2.137	2.137
Ukupno	235	400	193	186	4.957	5.971
od čega: restrukturirana	218	108	31	49	1.851	2.256
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 3

U hiljadama EUR

12.11.2021.

	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	S3 potraživanja	Restrukturirana S3 potraživanja	Ispravka vrednosti S3	Učešće S3 potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbjedenja za S3
Stanovništvo	61.948	2.006	6.877	4.691	1.257	11,1%	6.021
Stambeni	27.160	164	290	15	36	1,1%	290
Gotovinski	16.678	424	600	31	190	3,6%	234
Poljoprivredni	14	-	-	-	-	0,0%	-
Ostalo	423	29	19	-	11	4,4%	-
Mirko biznis	17.672	1.389	5.969	4.646	1.020	33,8%	5.498
Privredni klijenti	31.049	1.780	3.856	2.715	1.141	12,4%	3.451
Poljoprivreda	979	96	979	979	96	100,0%	979
Prerađivačka industrija	1.398	144	90	90	90	6,4%	90
Električna energija	70	-	-	-	-	0,0%	-
Građevinarstvo	3.740	195	934	531	156	25,0%	934
Trgovina na veliko i malo	9.981	755	1.020	760	420	10,2%	908
Uslužne delatnosti	6.843	505	834	355	380	12,2%	542
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	8.038	84	-	-	-	-	-
Ukupno	92.997	3.786	10.734	7.406	2.399	11,5%	9.473
Potraživanja od banaka	11.642	8	-	-	-	0,0%	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 3

U hiljadama EUR

31.12.2020.

	Bruto izloženost	Ispravka vrednosti	S 3 potraživanja	Restrukturirana S 3 potraživanja	Ispravka vrednosti S 3	Učešće S3 potraživanj a u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbjedenj a za S3
Stanovništvo	67.006	2.407	3.834	946	1.811	5,7%	2.709
Stambeni	27.474	459	1.031	414	420	3,8%	924
Gotovinski	17.373	700	974	228	473	5,6%	363
Poljoprivredni	18	2	-	-	-	0,0%	-
Ostalo	463	69	59	-	43	12,7%	-
Mirko biznis	21.678	1.178	1.770	304	875	8,2%	1.422
Privredni klijenti	42.090	2.690	2.137	1.311	1.929	5,1%	1.620
Poljoprivreda	971	-	-	-	-	0,0%	-
Prerađivačka industrija	1.789	97	90	90	71	5,0%	90
Električna energija	154	-	-	-	-	0,0%	-
Građevinarstvo	4.870	1.150	1.226	1.221	1.131	25,2%	1.225
Trgovina na veliko i malo	16.680	990	822	-	726	4,9%	305
Uslužne delatnosti	8.053	450	-	-	-	0,0%	-
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	9.574	4	-	-	-	0,0%	-
Ukupno	109.096	5.097	5.971	2.256	3.740	5,5%	4.329
Potraživanja od banaka	13.729	8	-	-	-	0,0%	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)
PROMJENE S3 POTRAŽIVANJA

U hiljadam EUR

	Bruto 31.12.2020.	Novi S3 klijenti	Smanjenje S3 klijenata	Bruto 31.12.2020.	Neto 12.11.2021.
Stambeni	1.031	-	741	290	254
Gotovinski	974	-	374	600	409
Poljoprivreda	-	-	-	-	-
Ostalo	59	-	40	19	7
Mirko biznis	1.770	4.199		5.969	4.949
Stanovništvo	3.834	4.199	1.156	6.877	5.620
Velika preduzeća	-	979	-	979	882
Srednja preduzeća	-	1.336	-	1.336	984
Mala preduzeća	2.137	-	595	1.542	849
Ostalo	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	2.137	2.314	595	3.856	2.715
Ukupno	5.971	6.513	1.751	10.734	8.335
Potraživanja od banaka					

PROMJENE S3 POTRAŽIVANJA

U hiljadam eura

	Bruto 31.12.2019.	Novi S3 klijenti	Smanjenje S3 klijenata	Bruto 31.12.2020.	Neto 31.12.2020.
Stambeni	976	55	-	1.031	610
Gotovinski	503	471		974	500
Poljoprivreda	2	-	2	-	-
Ostalo	56	3	-	59	16
Mirko biznis	1.712	58	-	1.770	895
Stanovništvo	3.248	587	2	3.834	2.022
Velika preduzeća	-	-	-	-	-
Srednja preduzeća	-	-	-	-	-
Mala preduzeća	2.114	23	-	2.137	209
Ostalo	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	2.114	23	-	2.137	209
Ukupno	5.362	610	2	5.971	2.231
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

PREGLED KLIJENATA UZIMAJUĆI U OBZIR KATEGORIJE RIZIKA
12.11.2021.

U hiljadama EUR

	12.11.2021.					31.12.2020.				
	Nizak rating	Povišen	Visok	Ukupno	Vrednost sredstava obezvređenja	Nizak rating	Povišen	Visok	Ukupno	Vrednost sredstava obezbjedenja
	(A,B)	(C)	(D, DF i E)			(A,B)	(C)	(D, DF i E)		
Stambeni	25.655	1.215	290	27.160	26.152	26.211	232	1.031	27.474	25.424
Gotovisni	14.768	1.311	600	16.678	4.670	15.879	520	974	17.373	5.431
Poljoprivreda	14	-	-	14	-	18	-	-	18	-
Ostalo	370	35	19	423	-	390	15	59	463	-
Mikro	4.102	7.601	5.969	17.672	14.997	6.800	13.108	1.770	21.678	17.250
Ukupno stanovništvo	44.909	10.162	6.877	61.948	45.818	49.298	13.875	3.834	67.006	48.105
Velika preduzeća	3.399	501	979	4.879	1.779	2.736	3.557	-	6.292	2.283
Srednja preduzeća	4.182	3.291	1.336	8.808	3.706	10.996	1.004	-	12.000	4.326
Mala preduzeća	2.992	4.168	1.542	8.702	6.634	9.723	2.531	2.137	14.391	10.044
Ostalo	8.078	582	-	8.660	96	9.387	20	-	9.407	50
Privredni klijenti	18.651	8.541	3.856	31.049	12.214	32.842	7.111	2.137	42.090	16.703
Ukupno	63.560	18.704	10.734	92.997	58.032	82.139	20.986	5.971	109.096	64.807
Potraživanja od banaka	11.642	-	-	11.642	-	13.729	-	-	13.729	-

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Kreditni sa izmijenjenim inicijalno ugovorenim uslovima**

Kreditni sa izmijenjenim inicijalno ugovorenim uslovima su oni krediti koji su reprogramirani i/ili restrukturirani usljed problema u servisiranju obaveza o rokovima dospijeća.

Reprogram potraživanja se vrši kod dužnika koji su u docnji do 90 dana, najčešće po pojedinačnoj partiji kredita, odnosno ne obuhvata sva potraživanja dužnika (sve partije kredita).

U skladu sa regulativom CBCG, Banka je dužniku restrukturirala kredit ako je, zbog pogoršanja dužnikove kreditne sposobnosti:

- 1) produžila rok otplate za glavnice ili za kamatu;
- 2) smanjila kamatnu stopu na odobreni kredit;
- 3) preuzela potraživanje dužnika prema trećem licu, na ime potpune ili djelimične naplate kredita;
- 4) smanjila iznos duga, glavnice ili kamate;
- 5) kapitalizovala kamatu po kreditu odobrenom dužniku;
- 6) zamijenila postojeći ili postojeće kredite novim kreditom (obnavljanje kredita) ili
- 7) obezbijedila druge slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju dužnika.

Ne smatra se restrukturiranjem kredita:

- 1) izmjena uslova otplate glavnice zbog nepredviđenih okolnosti koje su van kontrole dužnika (npr. kašnjenja u kompletiranju projekta), ukoliko efektivna kamatna stopa ostaje nepromijenjena u odnosu na ugovorene uslove, sve dok se plaćanje kamate vrši na vrijeme;
- 2) smanjenje kamatne stope ili kapitalizacija kamate, koji nijesu uzrokovani pogoršanjem kreditne sposobnosti dužnika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Kreditni sa izmijenjenim inicijalno ugovorenim uslovima (nastavak)

RESTRUKTURIRANA POTRAŽIVANJA

12.11.2021.	Restrukturirana potraživanja-Bruto izloženost	S 1 restrukturirana potraživanja	S2 restrukturirana potraživanja	S3 restrukturirana potraživanja	Ispravka vrednosti restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 1 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 2 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 3 restrukturiranih potraživanja	Učešće rest potraživanja u bruto izloženosti	U hiljadam EUR
										Iznos sredstava obezbjeđenja za restrukturirana potraživanja
Stanovništvo	9.263	-	4.572	4.691	8.517	-	4.097	4.420	15,0%	8.517
Stambeni	476	-	461	15	454	-	439	15	1,8%	454
Gotovinski	593	-	562	31	313	-	310	3	3,6%	313
Poljoprivredni	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0%	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0%	-
Mirko biznis	8.194	-	3.549	4.646	7.751	-	3.348	4.403	46,4%	7.751
Privredni klijenti	4.690	-	1.975	2.715	857	-	109	748	15,1%	4.466
Poljoprivreda	979	-	-	979	96	-	-	96	100,0%	979
Prerađivačka industrija	137	-	47	90	92	-	3	90	9,8%	90
Električna energija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Građevinarstvo	579	-	48	531	154	-	2	152	15,5%	579
Trgovina na veliko i malo	2.192	-	1.431	760	417	-	103	315	22,0%	2.071
Uslužne delatnosti	803	-	448	355	97	-	2	95	11,7%	748
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0%	-
Ukupno	13.953	-	6.547	7.406	9.375	-	4.207	5.168	15,0%	12.984
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0%	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
 Krediti sa izmijenjenim inicijalno ugovorenim uslovima (nastavak)
 RESTRUKTURIRANA POTRAŽIVANJA

31.12.2020.	Restrukturirana potraživanja-Bruto izloženost	S 1 restrukturirana potraživanja	S2 restrukturirana potraživanja	S3 restrukturirana potraživanja	Ispravka vrednosti restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 1 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 2 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 3 restrukturiranih potraživanja	U hiljadam EUR	
									Učešće rest potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbjeđenja za restrukturirana potraživanja
Stanovništvo	8.706	-	7.760	946	493	-	75	419	13,0%	889
Stambeni	592	-	178	414	153	-	3	151	2,2%	555
Gotovinski	479	-	251	228	152	-	29	123	2,8%	181
Poljoprivredni	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0%	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0%	-
Mirko biznis	7.634	-	7.331	304	188	-	43	145	35,2%	154
Privredni klijenti	5.505	-	4.194	1.311	1.335	-	137	1.198	13,1%	5.040
Poljoprivreda	971	-	971	-	-	-	-	-	100,0%	971
Prerađivačka industrija	90	-	-	90	71	-	-	71	5,0%	90
Električna energija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Građevinarstvo	1.837	-	617	1.221	1.127	-	-	1.127	37,7%	1.837
Trgovina na veliko i malo	2.426	-	2.426	-	129	-	129	-	14,5%	2.014
Uslužne delatnosti	181	-	181	-	9	-	9	-	2,2%	128
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0%	-
Ukupno	14.210	-	11.954	2.256	1.829	-	212	1.617	13,0%	5.929
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0%	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Kreditni sa izmijenjenim inicijalno ugovorenim uslovima (nastavak)

PROMJENE RESTUKTUIRANIH POTRAŽIVANJA

U hiljadama EUR

	Bruto restrukturirana S2 potraživanja 31.12.2020.	Nova restrukturir ana S2 potraživanja	Smanjenje restrukturir anih S2 potraživanja	Bruto 12.11.2021.	Neto 12.11.2021.
Stambeni	175	286	-	461	22
Gotovinski	222	340	-	562	252
Poljoprivredni	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-
Mirko biznis	7.288	-	3.739	3.549	201
Stanovništvo	7.685	626	3.739	4.572	475
		-	-	-	-
Velika preduzeća	971	-	971	-	-
Srednja preduzeća	836	-	696	140	135
Mala preduzeća	2.249	-	414	1.835	1.730
Država	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	4.057	-	2.082	1.975	1.866
Ukupno	11.742	626	5.821	6.547	2.341
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-
	Bruto restrukturirana S2 potraživanja 31.12.2019.	Nova restrukturir ana S2 potraživanja	Smanjenje restrukturir anih S2 potraživanja	Bruto 31.12.2020.	Neto 31.12.2020.
Stambeni	109	69	-	178	175
Gotovinski	21	230	-	251	222
Poljoprivredni	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-
Mirko biznis	-	7.331	-	7.331	7.288
Stanovništvo	131	7.629	-	7.760	7.685
Velika preduzeća	-	971	-	971	971
Srednja preduzeća	-	875	-	875	836
Mala preduzeća	130	2.218	-	2.348	2.249
Država	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	130	4.064	-	4.194	4.057
Ukupno	261	11.693	-	11.954	11.742
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Kreditni sa izmijenjenim inicijalno ugovorenim uslovima (nastavak)

PROMENE RESTUKTUIRANIH POTRAŽIVANJA

U hiljadama EUR

	Bruto restrukturirana S3 potraživanja 31.12.2020.	Nova restruktuirana na S3 potraživanja	Smanjenje restruktuiranih S3 potraživanja	Bruto 12.11.2021.	Neto 12.11.2021.
Stambeni	263	-	249	15	-
Gotovinski	105	-	74	31	28
Poljoprivredni	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-
Mirko biznis	158	4.487	-	4.646	242
Stanovništvo	527	4.487	323	4.691	271
Velika preduzeća	-	979	-	979	882
Srednja preduzeća	-	831	-	831	639
Mala preduzeća	113	793	-	906	446
Ostalo	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	113	2.602	-	2.715	1.967
Ukupno	640	7.089	323	7.406	2.238
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-
	Bruto restrukturirana S3 potraživanja 31.12.2019.	Nova restruktuirana na S3 potraživanja	Smanjenje restruktuiranih S3 potraživanja	Bruto 31.12.2020.	Neto 31.12.2020.
Stambeni	334	80	-	414	263
Gotovinski	102	126	-	228	105
Poljoprivredni	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-
Mirko biznis	184	120	-	304	158
Stanovništvo	620	326	-	946	527
Velika preduzeća	-	-	-	-	-
Srednja preduzeća	-	-	-	-	-
Mala preduzeća	1.290	21	-	1.311	113
Ostalo	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	1.290	21	-	1.311	113
Ukupno	1.909	347	-	2.256	640
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Rizik koncentracije

Banka upravlja rizikom koncentracije preko uspostavljenog sistema limita koji obuhvata limite izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika (prema sektorima / djelatnostima, geografskim područjima, pojedinačnim dužnicima ili grupama povezanih lica, instrumentima kreditne zaštite). Uspostavljanje odgovarajućih limita izloženosti je osnov za kontrolu rizika koncentracije u cilju diversifikacije kreditnog portfolija.

U zavisnosti od opštih ekonomskih kretanja i kretanja u pojedinim industrijskim sektorima, Banka vrši diversifikaciju ulaganja u industrijske sektore koji su rezistentni na uticaj negativnih ekonomskih kretanja.

Analiza koncentracije kreditnog rizika u zavisnosti od geografskih područja, po osnovu plasmana komitentima, prikazana je u narednim tabelama:

12.11.2021.

	Potraživanja od S1 i S2 klijenata					Potraživanja od S3 klijenta				
	Srbija	Crna Gora	BiH	EU	Ostalo	Srbija	Crna Gora	BiH	EU	Ostalo
Stanovništvo	28	55.039	1	1	2	1	6.875	-	-	1
Stambeni	-	26.871	-	-	-	-	290	-	-	-
Gotovinski	21	16.057	-	-	-	-	598	-	-	1
Poljoprivredni	-	14	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	7	393	1	1	2	1	18	-	-	-
Mirko biznis	-	11.703	-	-	-	-	5.969	-	-	-
Privredni klijenti	-	27.193				-	3.856	-	-	-
Poljoprivreda	-	-	-	-	-	-	979	-	-	-
Prerađivačka industrija	-	1.308	-	-	-	-	90	-	-	-
Električna energija	-	70	-	-	-	-	-	-	-	-
Građevinarstvo	-	2.807	-	-	-	-	934	-	-	-
Trgovina na veliko i malo	-	8.961	-	-	-	-	1.020	-	-	-
Uslužne delatnosti	-	6.009	-	-	-	-	834	-	-	-
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	8.038	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	28	82.231	1	1	2	1	10.731			1
Potraživanja od banaka	-	63	-	11.578	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Rizik koncentracije (nastavak)

31.12.2020.	Potraživanja od S1 i S2 klijenata					Potraživanja od S3 klijenta				
	Srbija	Crna Gora	BiH	EU	Ostalo	Srbija	Crna Gora	BiH	EU	Ostalo
Stanovništvo	9	63.156	1	-	7	4	3.829	1	-	-
Stambeni	-	26.443	-	-	-	-	1.031	-	-	-
Gotovinski	2	16.392	-	-	5	1	973	-	-	-
Poljoprivredni	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	7	395	1	-	2	3	55	1	-	-
Mirko biznis	-	19.908	-	-	-	-	1.770	-	-	-
Privredni klijenti	-	39.953	-	-	-	-	2.137	-	-	-
Poljoprivreda	-	971	-	-	-	-	-	-	-	-
Prerađivačka industrija	-	1.699	-	-	-	-	90	-	-	-
Električna energija	-	154	-	-	-	-	-	-	-	-
Građevinarstvo	-	3.644	-	-	-	-	1.226	-	-	-
Trgovina na veliko i malo	-	15.858	-	-	-	-	822	-	-	-
Uslužne delatnosti	-	8.053	-	-	-	-	-	-	-	-
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	9.574	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	9	103.109	1	-	7	4	5.966	1	-	-
Potraživanja od banaka	8.781	-	1.000	3.948	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine
4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
Hartije od vrijednosti

Finansijska sredstva koja se vrjednuju po fer vrijednosti kroz ostali rezultat su plasmani za koje postoji namjera držanja u neodređenom vremenskom periodu i koji mogu biti prodani zbog potrebe za likvidnošću ili usljed promjene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili tržišnih cijena. Finansijska sredstva koja se vrjednuju po fer vrijednosti kroz ostali rezultat čine obveznice emitovane od strane Vlade Crne Gore, Republike Slovenije i Republike Srbije. Finansijska sredstva koja se vrjednuju po fer vrijednosti kroz ostali rezultat procjenjuju se kao proizvod količine hartije od vrijednosti i njene cijene. Vrednovanje hartija od vrijednosti vrši se na kvartalnom nivou obračunavanjem fer vrijednost i to na osnovu dostupnih tržišnih cijena za hartije od vrijednosti kojima se trguje na berzi (*mark to market*). Metod interno razvijenih modela za vrjednovanje (*mark to model*) se koristi u slučaju kada za određeni finansijski instrument nijesu dostupni nezavisni izvori tržišnih informacija, a baziraju se na roku do dospjeća hartije od vrijednosti i nivoa bezrizičnih kamatnih stopa.

	12.11.2021.		31.12.2020	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
Finansijska sredstva	-	-	-	-
-po amortizovanom trošku	-	-	-	-
-po fer vrednosti kroz ostali rezultat	13.373	13.246	10.767	10.767
-po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-
-koja se drže do dospeća	-	-	-	-
-raspoloživa za prodaju	-	-	-	-
-po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	-	-	-	-
Ukupno	13.373	13.246	10.767	10.767

FINANSIJSKI INSTRUMENTI KOJI SE MERE PO FER VREDNOSTI

12.11.2021.	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-
-po fer vrednosti kroz ostali rezultat	13.247	-	-	13.247
-po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-
Ukupno	13.247			13.247

31.12.2020.	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti	-	-	-	-
-po fer vrednosti kroz ostali rezultat	10.767	-	-	10.767
-po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-
Ukupno	10.767	-	-	10.767

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Sredstva zaštite od kreditnog rizika (kolateral)**

U cilju zaštite od izloženosti kreditnom riziku, pored redovnog praćenja poslovanja klijenata, Banka pribavlja i instrumente obezbjeđenja (kolaterale), kojima se obezbjeđuje naplata potraživanja i minimizira kreditni rizik. U zavisnosti od procjene mogućnosti izmirenja ugovorenih obaveza, definiše se stepen pokrića plasmana, kako bi se u slučaju neizvršavanja obaveza dužnika, aktiviranjem kolaterala realno mogla naplatiti potraživanja. Količina i tip potrebnog kolaterala zavisi od procjene kreditnog rizika. Kao standardne instrumente obezbjeđenja Banka od klijenata pribavlja ugovorno ovlašćenje i mjenice, dok se kao dodatni instrumenti, u zavisnosti od procjene kreditnog rizika, i vrste plasmana ugovaraju:

- Za komercijalne kredite - zaloge na pokretnim i nepokretnim stvarima (hipoteke/fiducije), depoziti, bankarske, korporativne i garancije države, jemstva, zaloge na hartijama od vrijednosti, udjelima, potraživanjima, domaćim životinjama;
- Za kredite stanovništvu - hipoteke/fiducije, depoziti, jemstva solidarnog dužnika.

Prilikom procjene nepokretnosti ili zaloge na pokretnoj imovini, Banka angažuje ovlašćene procjenitelje, koji se nalaze na listi Banke i sa kojima je potpisala ugovore o saradnji, kako bi potencijalni rizik od nerealne procjene svela na najmanje moguću mjeru. Nepokretnosti, roba, oprema i ostale pokretne stvari koje su predmet zaloge moraju biti i osigurane od strane osiguravajućeg društva prihvatljivog za Banku, a polise vinkulirane u korist Banke.

Banka prati tržišnu vrijednost kolaterala i u slučaju potrebe može zahtijevati dodatni kolateral u skladu sa zaključenim ugovorom.

Politika Banke je da se može naplatiti iz kolaterala i sredstva iskoristiti za smanjenje ili otplatu duga.

Sredstava obezbjeđenja preuzeta od strane Banke u procesu naplate plasmana preuzimanjem kolaterala, koja su služila kao obezbjeđenje plasmana, prikazana su u narednom pregledu:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Sredstva zaštite od kreditnog rizika (kolateral) (nastavak)

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA POKRIVENA

KOLATERALIMA

12.11.2021.

U hiljadama EUR

	S 1 klijenti					S 2 klijenti			S 3 klijenti		
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Ostali kolaterali	Ukupno
Stambeni	24.549	232	-	-	24.781	1.081	-	1.081	290	-	290
Gotovinski	3.772	22	-	74	3.868	548	20	568	234	-	234
Poljoprivredni	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mirko biznis	2.929	-	-	-	2.929	6.547	25	6.572	5.484	14	5.498
Stanovništvo	31.250	254	-	74	31.578	8.176	45	8.221	6.007	14	6.021
Velika preduzeća	300	-	-	-	300	501	-	501	979	-	979
Srednja preduzeća	1.266	-	-	-	1.266	1.234	-	1.234	1.208	-	1.208
Mala preduzeća	1.920	-	-	-	1.920	3.413	39	3.452	1.266	-	1.266
Ostalo	96	-	-	-	96	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	3.582	-	-	-	3.582	5.148	39	5.187	3.452	-	3.452
Ukupno	34.831	254	-	74	35.159	13.324	84	13.407	9.459	14	9.473
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Sredstva zaštite od kreditnog rizika (kolateral) (nastavak)

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA POKRIVENA

KOLATERALIMA

31.12.2020.

U hiljadama EUR

	S 1 klijenti					S 2 klijenti			S 3 klijenti		
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Ostali kolaterali	Ukupno
Stambeni	23.712	35	-	-	23.748	752	-	752	924	-	924
Gotovinski	4.328	23	-	162	4.513	549	7	555	359	4	363
Poljoprivredni	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mirko biznis	4.115	-	-	5	4.119	11.671	38	11.709	1.422	-	1.422
Stanovništvo	32.155	59	-	167	32.380	12.972	45	13.017	2.705	4	2.709
Velika preduzeća	1.313	-	-	-	1.313	971	-	971	-	-	-
Srednja preduzeća	3.431	-	-	-	3.431	896	-	896	-	-	-
Mala preduzeća	5.761	201	-	-	5.962	2.465	-	2.465	1.620	-	1.620
Ostalo	30	-	2.375	-	2.405	20	-	20	-	-	-
Privredni klijenti	10.535	201	2.375	-	13.110	4.352	-	4.352	1.620	-	1.620
Ukupno	42.690	259	2.375	167	45.490	17.324	45	17.369	4.325	4	4.329
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Rizik likvidnosti

Limit koji propisuje Centralna banka Crne Gore:

	Koeficijent dnevne likvidnosti	
Regulatorni limit		
Za jedan radni dan	min 0.9	
Prosjek pokazatelja za sve radne dane u mjesecu	min 1	
Ostvarene vrijednosti:	<u>12.11.2021</u>	<u>31.12.2021.</u>
Na dan 12. novembar/31.decembar	1.93	1.72
Prosjek pokazatelja za sve radne dane u mjesecu	2.01	1.64

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Rizik likvidnosti (nastavak)

Dospijeće sredstava i obaveza, prema preostalom roku dospijeća na dan 12. novembar 2021. godine:

	U hiljadama EUR				
	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina
					Ukupno
Finansijska aktiva					
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	25.815	-	-	-	25.815
Kredit i potraživanja od banaka	11.623	-	-	-	11.623
Kredit i potraživanja od klijenata	5.724	3.895	22.458	38.130	89.211
Investicione hartije od vrijednosti					-
- raspoložive za prodaju	13.243	-	-	-	13.243
- koje se drže do dospijeća	-	-	-	-	-
Ostala finansijska potraživanja	372	-	-	-	372
	56.777	3.895	22.458	38.130	140.264
Finansijske obaveze					
Depoziti banaka	-	-	-	-	-
Depoziti klijenata	10.755	13.288	31.712	65.572	121.329
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	30	52	529	1.975	5.915
Ostale obaveze	782	-	-	-	782
	11.567	13.340	32.241	67.547	128.026
Neto ročna neusklađenost	45.210	(9.445)	(9.783)	(29.417)	12.238
Kumulativni GAP	45.210	35.765	25.982	(3.435)	12.238

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Rizik likvidnosti (nastavak)

Dospijeće sredstava i obaveza, prema preostalom roku dospijeća na dan 31. decembar 2020. godine:

U hiljadama EUR

	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Finansijska aktiva						
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	16.255	-	-	-	-	16.255
Kredit i potraživanja od banaka	13.721	-	-	-	-	13.721
Kredit i potraživanja od klijenata	4.213	7.166	28.462	41.407	22.750	103.999
Investicione hartije od vrijednosti						-
- raspoložive za prodaju	10.767	-	-	-	-	10.767
- koje se drže do dospijeća	-	-	-	-	-	-
Ostala finansijska potraživanja	104	-	-	-	-	104
	45.060	7.166	28.462	41.407	22.750	144.846
Finansijske obaveze						
Depoziti banaka	46	-	-	-	-	46
Depoziti klijenata	79.175	5.283	24.884	10.983	-	120.325
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	175		727	6.631	2.220	9.753
Ostale obaveze	1.389	-	-	-	-	1.389
Ukupno	80.785	5.283	25.611	17.614	2.220	131.513
Neto ročna neusklađenost	(35.453)	1.883	2.851	23.793	20.531	13.333
Kumulativni GAP	(35.453)	(33.570)	(30.719)	(6.926)	13.333	

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Rizik likvidnosti (nastavak)**

Banka prikuplja depozite pravnih lica i stanovništva koji obično imaju kraće rokove dospijeca i mogu biti povučeni na zahtjev. Kratkoročna priroda ovih depozita povećava rizik likvidnosti Banke i zahtijeva aktivno upravljanje ovim rizikom, kao i konstantno praćenje tržišnih trendova.

Banka kratkoročno upravlja rizikom likvidnosti praćenjem i kontrolisanjem pozicija u svim značajnijim valutama, kako bi se na vrijeme sagledale potrebe za dodatnim izvorima finansiranja u slučaju dospijeca odgovarajućih pozicija, odnosno dugoročno planira strukturu svojih izvora i plasmana kako bi obijezbedila dovoljno stabilnih izvora i dovoljno rezervi likvidnosti.

Banka testira Plan upravljanja likvidnošću u kriznim situacijama, kojim se testira moguća kriza, provjerava period preživljavanja i solventnost Banke, dostupnost izvora za pokriće obaveza koje bi eventualno nastale, odnosno ocjenjuje podršku u pretpostavljenim uslovima krize.

Tržišni rizik

Tržišni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed promjena tržišnih varijabli i obuhvata kamatni rizik u bankarskoj knjizi i devizni rizik za sve poslovne aktivnosti koje obavlja. Tržišni rizik obuhvata: kamatni rizik, valutni rizik i rizik portfolija hartija od vrijednosti. Banka nema trgovačku knjigu.

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, kojom se vrši jasno razgraničavanje procesa preuzimanja tržišnih rizika od procesa njegovog upravljanja.

Kamatni rizik

Kamatni rizik predstavlja rizik nastanka gubitka, kojem je banka izložena zbog promjene tržišnih kamatnih stopa. Izloženost ovoj vrsti rizika zavisi od odnosa kamatno osjetljive aktive i kamatno osjetljive pasive.

Banka je izložena kamatnom riziku na pozicijama u bankarskoj knjizi koji se odražava na mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed promjene kamatnih stopa.

Banka vrši upravljanje sljedećim vidovima kamatnog rizika:

- rizikom vremenske neusklađenosti dospijeca i ponovnog određivanja cijena (repricing risk);
- riziku krive prinosa (yield curve risk) - kome je izložena usljed promjene oblika krive prinosa;
- baznom riziku (basic risk) - kome je izložena zbog različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osjetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospijeca ili ponovnog određivanja cijena;
- riziku opcija (optionality risk) - kome je izložena zbog ugovorenih opcija - kredita s mogućnošću prijevremene otplate, depozita s mogućnošću prijevremenog povlačenja i dr.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Kamatni rizik (nastavak)**

Osnovni cilj upravljanja kamatnim rizikom je održavanje prihvatljivog nivoa izloženosti kamatnom riziku sa aspekta uticaja na finansijski rezultat, vođenjem adekvatne politike ročne usklađenosti perioda ponovnog formiranja kamatne stope, usklađivanja odgovarajućih izvora sa plasmanima prema vrsti kamatne stope i ročnosti, kao i projekcijom kretanja krive prinosa na inostranom i domaćem tržištu.

Banka posebno sagledava uticaj promjene kamatnih stopa i strukture kamatonosne aktive i pasive sa aspekta ročnosti, ponovnog formiranja kamatnih stopa i upravlja njihovim uticajem na ekonomsku vrijednost kapitala.

Proces upravljanja kamatnim rizikom sprovodi se kroz identifikaciju, mjerenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izvještavanje o kamatnom riziku.

Identifikacija kamatnog rizika podrazumijeva sveobuhvatno i blagovremeno identifikovanje uzroka koji dovode do nastanka rizika i podrazumijeva utvrđivanje tekuće izloženosti kao i izloženosti kamatnom riziku po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

Mjerenje, odnosno procjena kamatnog rizika predstavlja kvantitativnu i/ili kvalitativnu procjenu identifikovanog kamatnog rizika korišćenjem sljedećih metoda:

- GAP analiza;
- racio analiza;
- duracija;
- ekonomska vrijednost kapitala;
- stres test.

Ublažavanje kamatnog rizika podrazumijeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke. Ublažavanje kamatnog rizika podrazumijeva proces definisanja sistema limita izloženosti Banke kamatnom riziku i preduzimanje i sprovođenje mjera za ublažavanje kamatnog rizika. Kontrola i praćenje kamatnog rizika obuhvata proces praćenja usklađenosti sa uspostavljenim sistemom limita, kao i monitoring definisanih mjera za umanjeње izloženosti kamatnom riziku Banke. Kontrola kamatnog rizika podrazumijeva kontrolu na svim nivoima upravljanja kao i nezavisan sistem kontrole koji sprovode organizacioni djelovi nadležni za internu reviziju i praćenje usklađenosti poslovanja.

Izvještavanje o kamatnom riziku podrazumijeva jasno determinisan sistem internog izvještavanja nadležnih odbora i organa Banke o upravljanju kamatnim rizikom.

Interni limiti determinišu se na osnovu internog izvještaja o kamatom GAP-u, koji obuhvata sve pozicije bilansa.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Kamatni rizik (nastavak)

Pregled izloženosti riziku promjene kamatne stope na dan 12. novembar 2021. godine je prikazan u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR						
	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno kamato- nosno	Nekamato- nosno
							Ukupno
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	25.815	-	-	-	-	25.815	-
Kredit i potraživanja od banaka	11.623	-	-	-	-	11.623	-
Kredit i potraživanja od klijenata	3.538	52.823	15.239	13.182	3.136	87.917	1.294
Investicione hartije od vrijednosti							
- raspoložive za prodaju	13.243	-	-	-	-	13.243	-
- koje se drže do dospeljeća	-	-	-	-	-	-	-
Ostala finansijska potraživanja	-	-	-	-	-	-	372
Ukupno	54.219	52.823	15.239	13.182	3.136	138.598	1.666
Finansijske obaveze							
Depoziti banaka	-	-	-	-	-	-	-
Depoziti klijenata	6.818	11.525	23.775	39.881	-	81.999	39.330
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	30	52	529	1.975	3.329	5.915	-
Ostale obaveze	-	-	-	-	-	-	782
Ukupno	6.848	11.577	24.304	41.856	3.329	87.914	40.112
GAP kamatnog rizika	47.371	41.246	(9.065)	(28.674)	(193)	50.684	(38.446)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Kamatni rizik (nastavak)

Pregled izloženosti riziku promjene kamatne stope na dan 31. decembar 2020. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

							U hiljadama EUR	
	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno kamato- nosno	Nekamato- nosno	Ukupno
Finansijska aktiva								
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	-	-	-	-	-	-	16.255	16.255
Kredit i potraživanja od banaka	1.000	-	-	-	-	1.000	12.721	13.721
Kredit i potraživanja od klijenata	3.409	8.381	74.716	13.271	3.418	103.195	804	103.999
Investicione hartije od vrijednosti								
- raspoložive za prodaju	10.767	-	-	-	-	10.767	-	10.767
- koje se drže do dospeljeća	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala finansijska potraživanja		-	-	-	-	-	104	104
Ukupno	15.176	8.381	74.716	13.271	3.418	114.962	30.156	145.118
Finansijske obaveze								
Depoziti banaka	-	-	-	-	-	-	46	46
Depoziti klijenata	47.874	5.283	24.884	10.983	-	89.024	31.301	120.325
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-	0
	175	-	5.227	2.131	2.220	9.753	-	9.753
Ostale obaveze	-	-	-	-	-	-	1.389	1.389
Ukupno	48.049	5.283	30.111	13.114	2.220	98.777	32.736	131.513
GAP kamatnog rizika	(32.873)	3.098	44.605	157	1.198	16.185	(2.852)	13.333

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Kamatni rizik (nastavak)**

Izvještaj o gap-u kamatnog rizika monetarnog podbilansa sadrži monetarne bilansne pozicije raspoređene prema periodu ponovnog formiranja kamatne stope ili preostalom periodu dospjeća u zavisnosti od toga koje je period kraći.

Rukovodstvo Banke vjeruje da odgovarajuća usklađenost pozicija po vrsti kamatne stope u periodu ponovnog formiranja pruža dobar preduslov za postojanje sa zahtijevanim finansijskim rezultatom uz očuvanje ekonomske vrijednosti kapitala.

Banka prati i rizik od promjene kamatnih stopa. Pri tome, Banka se u tu svrhu pridržava regulatorno i interno definisane metodologije.

U skladu sa regulativom CBCG scenario standardnog šoka podrazumijeva paralelnu promjenu (povećanje i smanjenje) kamatne stope za 200 baznih poena (b.p.).

Regulatorni pristup:

Analiza osjetljivosti Banke na povećanje ili smanjenje kamatnih stopa - uticaj na finansijski rezultat:

	U hiljadama EUR	
	Paralelno povećanje od 200 bp	Paralelno smanjenje od 200 bp
Na dan 12. novembar 2021.	162	(162)
Na dan 31. decembra 2020.	194	(194)

Analiza osjetljivosti Banke na povećanje ili smanjenje kamatnih stopa - uticaj na ekonomsku vrijednost kapitala:

	Paralelno povećanje od 200 bp
Na dan 12. novembar 2021.	1.40%
Na dan 31. decembra 2020.	2.28%

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Kamatni rizik (nastavak)****Interni pristup:**

Analiza osjetljivosti Banke na povećanje ili smanjenje kamatnih stopa - uticaj na ekonomsku vrijednost kapitala:

	<u>31.10.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Na dan 31. Oktobar	8.67%	2.32%
Prosjeak za period	7.92%	1.80%
Maksimalan za period	9.21%	3.40%
Minimalan za period	4.18%	0.10%

Devizni rizik

Banka je izložena deviznom riziku koji se manifestuje kroz mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital usljed promjene međuvalutnih odnosa ili promjene vrijednosti zlata i drugih plemenitih metala.

U cilju minimiziranja izloženosti deviznom riziku Banka vrši diversifikaciju valutne strukture portfolija i valutne strukture obaveza, usklađivanje otvorenih pozicija po pojedinim valutama, poštujući principe ročne transformacije sredstava.

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, kojom se vrši jasno razgraničavanje procesa preuzimanja deviznog rizika od procesa njegovog upravljanja.

Proces upravljanja deviznim rizikom sprovodi se kroz identifikaciju, mjerenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izvještavanje o deviznom riziku.

Identifikacija deviznog rizika. Banka na sveobuhvatan način blagovremeno identifikuje uzroke koji dovode do nastanka deviznog rizika i utvrđuje tekuću izloženost deviznom riziku, kao i izloženost deviznom riziku po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti, na pozicijama koje se vode u bankarskoj knjizi.

Mjerenje, odnosno procjena deviznog rizika predstavlja kvantitativnu i/ili kvalitativnu procjenu identifikovanog deviznog rizika, korišćenjem sljedećih tehnika:

- GAP analiza i pokazatelj deviznog rizika;
- stres test;
- backtesting.

Ublažavanje deviznog rizika podrazumijeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke kroz postavljanje transparentnog sistema limita i definisanje mjera za ublažavanje deviznog rizika.

Kontrola i praćenje deviznog rizika obuhvata praćenje i nadzor usklađenosti pozicija sa interno i eksterno definisanim limitima, kao i monitoring definisanih i preduzetih mjera. Kontinuiranim praćenjem i kontrolom deviznog rizika u toku dana omogućeno je blagovremeno preduzimanje mjera u cilju održavanja deviznog rizika u okviru definisanih limita. Kontrola deviznog rizika

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine
4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Devizni rizik (nastavak)**

podrazumijeva kontrolu na svim nivoima upravljanja kao i nezavisan sistem kontrole koji sprovode organizacioni djelovi nadležni za internu reviziju i praćenje usklađenosti poslovanja. Izvještavanje o deviznom riziku obuhvata sistem internog i eksternog izvještavanja, sprovodi se na dnevnom nivou i po utvrđenoj dinamici, a u skladu sa definisanim sistemom.

Banka usklađuje svoje poslovanje sa regulatorno i interno propisanim pokazateljem deviznog rizika.

Pregled ukupne rizične devizne pozicije, regulatorno i interno definisanog pokazatelja deviznog rizika na dan 12. novembar prikazan je kao što slijedi:

	Regulatorni limit	12.11.2021	31.12.2020
Ukupna rizična devizna pozicija	-	424	330
Pokazatelj deviznog rizika	20%	3.89%	1.71%

	Interni limit	12.11.2021	31.12.2020
Ukupna rizična devizna pozicija	-	424	344
Pokazatelj deviznog rizika	2,5%	2,97%	1.78%

Izloženost deviznom riziku 12. novembra 2021. godine je prikazana u narednoj tabeli:

	Dinarske pozicije	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u valuti	EUR	Ukupno
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	10	2.666	234	104	3.014	22.738	25.752
Kredit i potraživanja od banaka	63	-	-	-	63	11.570	11.633
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	-	-	89.211	89.211
Investicione hartije od vrijednosti							
- raspoložive za prodaju	-	6.508	-	-	6.508	6.738	13.246
- koje se drže do dospelosti	-	-	-	-	-	-	-
Ostala finansijska potraživanja	-	9	-	-	9	372	381
Ukupno	73	9.183	234	104	9.594	130.629	140.223
Finansijske obaveze							
Depoziti banaka	-	-	-	-	-	-	-
Depoziti klijenata	-	8.830	242	94	9.166	112.163	121.329
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	5.915	5.915
Ostale obaveze	-	4	-	-	4	778	782
Ukupno	0	8.834	242	94	9170	118.856	128.026
GAP deviznog rizika	73	349	(8)	10	424	11.773	12.197

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

12. novembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Devizni rizik (nastavak)

Izloženost deviznom riziku 31. decembra 2020. godine je prikazana u narednoj tabeli:

	Dinarske pozicije	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u valuti	EUR	Ukupno
Finansijska aktiva							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	2	7.525	158	41	7.726	8.529	16.255
Kredit i potraživanja od banaka	193	213	334	105	845	12.876	13.721
Kredit i potraživanja od klijenata	-	-	-	-	-	103.999	103.999
Investicione hartije od vrijednosti							
- raspoložive za prodaju	-	-	-	-	-	10.767	10.767
- koje se drže do dospeljeća	-	-	-	-	-	-	-
Ostala finansijska potraživanja	-	-	-	-	-	376	376
Ukupno	195	7.738	492	146	8.571	136.547	145.118
Finansijske obaveze							
Depoziti banaka	-	-	-	-	-	46	46
Depoziti klijenata	-	7.649	492	88	8.229	112.096	120.325
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	9.753	9.753
Ostale obaveze	-	-	-	-	-	1.389	1.389
Ukupno	0	7.649	492	88	8.229	123.284	131.513
GAP deviznog rizika	195	89	0	58	342	13.263	13.605

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Operativni rizik**

Operativni rizik predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka u poslovanju Banke, usljed neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatnu informacionu tehnologiju, zbog angažovanja lica izvan Banke za obavljanje određenih poslova za Banku, slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu izložiti Banku gubitku, uključujući i pravni rizik.

Operativni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka u poslovanju banke, usljed neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatnu informacionu tehnologiju, zbog angažovanja lica izvan banke za obavljanje određenih poslova za banku, slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu izložiti banku gubitku, uključujući i pravni rizik.

Banka događaje operativnog rizika prati i po sljedećim linijama poslovanja: finansiranje privrednih subjekata, trgovina i prodaja, brokerski poslovi sa fizičkim licima, bankarski poslovi s privrednim društvima, bankarski poslovi s fizičkim licima, platni promet, usluge za račun klijenata i upravljanje imovinom.

Proces upravljanja operativnim rizikom predstavlja integralni dio aktivnosti Banke koji se sprovodi na svim nivoima i omogućava identifikaciju, mjerenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu i izvještavanje o operativnim rizicima prije njihove realizacije i u kontinuitetu u skladu sa zahtjevima i rokovima regulative. Postojeći proces se oslanja na pouzdane metode mjerenja izloženosti operativnom riziku, bazu podataka o operativnim gubicima, ažuran sistem kontrole i izvještavanja.

Banka na dnevnom nivou prati događaje od operativnog rizika i upravlja operativnim rizikom. U cilju efikasnog praćenja operativnog rizika, u svakom organizacionom dijelu Banke imenovani su zaposleni za operativni rizik, koji su odgovorni za tačnost i ažurnost podataka o svim događajima od operativnog rizika, kao i za evidenciju svih nastalih događaja u bazu podataka operativnih rizika. Organizacioni dio Banke u čijoj je nadležnosti upravljanje rizicima vrši monitoring i izvještavanje o operativnom riziku.

Mjerenje, odnosno procjena operativnog rizika Banke vrši se kroz kvantitativnu i/ili kvalitativnu procjenu identifikovanog operativnog rizika. Banka sprovodi mjerenje izloženosti operativnom riziku kroz evidenciju događaja, samoprocjenjivanje i stresno testiranje operativnog rizika. Samoprocjenjivanje podrazumijeva procjenu izloženosti rizicima od strane organizacionih djelova u skladu sa mapom identifikovanih operativnih rizika mjerenjem mogućeg raspona, značaja za poslovanje i učestalosti događaja koji mogu da prouzrokuju gubitke, identifikovanjem nivoa kontrole koje oblasti poslovanja imaju nad ovim rizicima i mjere za poboljšanje.

Banka ne može eliminisati sve operativne rizike, ali uvođenjem odgovarajućeg kontrolnog okvira, monitoringom i ublažavanjem potencijalnih rizika uspostavlja proces upravljanja operativnim rizikom. Banka preduzima mjere u cilju ublažavanja operativnog rizika i proaktivnog reagovanja na potencijalne događaje od operativnog rizika kroz permanentno praćenje svih aktivnosti, primjenu adekvatnog i pouzdanog informacionog sistema i orijentacijom na projektni pristup, a čijim sprovođenjem se unaprjeđuje poslovna praksa i optimizuju poslovni procesi Banke.

Putem pouzdanog izvještavanja o realizaciji mjera za ublažavanje operativnog rizika, Banka je uspostavila sistem za monitoring aktivnosti koje preduzimaju organizacioni djelovi Banke u cilju umanjavanja operativnog rizika i preventivnog reagovanja na događaje od operativnog rizika koji su u nastajanju. Banka procjenjuje rizik povjeravanja aktivnosti trećim licima za obavljanje određenih aktivnosti u vezi sa poslovanjem Banke, a na osnovu ugovora zaključenog sa tim licima kojima se jasno određuju uslovi, prava, obaveze i odgovornosti ugovornih strana.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Operativni rizik (nastavak)

U cilju nesmetanog i kontinuiranog funkcionisanja svih značajnih sistema i procesa Banke, kao i ograničavanja gubitaka u vanrednim situacijama, a u cilju ponovnog uspostavljanja oporavka sistema informacione tehnologije u slučaju prekida poslovanja, Banka je usvojila Plan oporavka aktivnosti u slučaju katastrofa.

Ulaskom u sistem NLB-a izvršeno je usklađivanje sa politika i procesa u dijelu operativnog rizika koji važe u NLB Grupi.

Rizik izloženosti

Ukupna izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne smije biti veća od 25% sopstvenih sredstava Banke.

Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja je jednaka ili veća od 10% sopstvenih sredstava Banke, smatra se velikom izloženosti Banke. Zbir svih velikih izloženosti Banke ne smije biti veći od 800% sopstvenih sredstava Banke.

Za izloženosti prema licima povezanim sa Bankom, Banka primijenjuje sljedeća ograničenja:

- ukupna izloženost Banke prema svim licima povezanim sa Bankom ne smije biti veća od 200% sopstvenih sredstava Banke;
- ukupna izloženost prema licu koje je član odbora direktora, odbora za reviziju ili izvršni direktor, uključujući i članove njegove uže porodice, smije iznositi najviše 2% sopstvenih sredstava Banke;
- ukupna izloženost prema pravnim licima koja su pod kontrolom lica iz prethodne alineje i/ili članova njihove uže porodice smije iznositi najviše 10% sopstvenih sredstava Banke;
- ukupna izloženost prema zaposlenom koji nije član odbora direktora, odbora za reviziju ili izvršni direktor, uključujući i članove njegove uže porodice smije iznositi najviše 1% sopstvenih sredstava Banke;
- ukupna izloženost prema akcionaru koji nema kvalifikovano učešće u Banci, uključujući i izloženost prema pravnim licima koja su pod kontrolom tog akcionara, smije iznositi najviše 10% sopstvenih sredstava Banke;
- ne smije iznositi više od 20% sopstvenih sredstava Banke zbir ukupne izloženosti Banke prema sljedećim licima: akcionarima koji imaju kvalifikovano učešće u Banci, uključujući i izloženost prema pravnim licima koja su pod kontrolom tih akcionara, pravnim licima koja kontroliše lica koje kontroliše i Banku, pravnim licima koje kontroliše Banka.

U postupku izračunavanju iznosa izloženosti, za namjene utvrđivanja postojanja velikih izloženosti, banka je dužna da u izračun uključi najmanje 20% iznosa sljedećih stavki:

- izloženosti za koje su garantovale jedinice regionalne ili lokalne samouprave, ukoliko se neobezbijedena potraživanja prema tim subjektima, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, ponderišu ponderom rizika 20%;
- izloženosti, uključujući i učešća u kapitalu ili druge vrste ulaganja, koje banka ima prema svojoj nadređenoj banci, subsidijarnim licima nadređene banke i svojim subsidijarnim licima, ukoliko podliježu superviziji na konsolidovanoj osnovi kojoj podliježe ta banka, u skladu sa propisima koji se primjenjuju u Evropskoj uniji, ili ekvivalentnim standardima supervizije na konsolidovanoj osnovi koji se primjenjuju u trećoj zemlji.

Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, kao i izloženost prema licima povezanim sa Bankom na dan 31. decembar 2020. godine kretala se u okviru propisanih limita.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Rizik zemlje

Rizik zemlje je rizik koji se odnosi na zemlju porijekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika iz razloga koji su posljedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porijekla dužnika. Rizik zemlje obuhvata sljedeće rizike:

- političko-ekonomski rizik, pod kojim se podrazumijeva vjerovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja usljed ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje porijekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj zemlji;
- rizik transfera, pod kojim se podrazumijeva vjerovatnoća ostvarenja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje porijekla dužnika, i to usljed ograničenja plaćanja obaveza prema povjericima iz drugih zemalja u određenoj valuti koja su utvrđena aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika.

Banka upravlja rizikom zemlje na nivou pojedinačnog plasmana i na nivou portfolija. Mjerenje i kontrolu izloženosti pojedinačnog plasmana riziku zemlje, Banka vrši određivanjem kategorije internog rejtinga zemlje dužnika, a na osnovu rejtinga dodijeljenog od strane međunarodno priznatih rejting agencija i utvrđivanjem limita izloženosti kao procentom od kapitala Banke u zavisnosti od kategorije internog rejtinga zemlje. Mjerenje i kontrolu izloženosti portfolija riziku zemlje Banka vrši na osnovu grupisanja potraživanja prema stepenu rizika zemalja dužnika.

Upravljanje kapitalom

Banka kontinuirano upravlja kapitalom. Strategija i plan upravljanja kapitalom, kao dio sistema upravljanja kapitalom, sadrži:

- načela upravljanja kapitalom;
- strateške ciljeve i vremenski period za njihovo ostvarivanje;
- način organizacije procesa upravljanja internim kapitalom sa jasnom podjelom odgovornosti;
- proces planiranja adekvatnog nivoa internog kapitala;
- način dostizanja i održavanja adekvatnog nivoa internog kapitala;
- alokaciju kapitala;
- relevantna kapitalna ograničenja;
- opšti plan za postupanje u nepredviđenim okolnostima.

Banka Strategijom i planom upravljanja kapitalom obezbjeđuje održavanje nivoa i strukture internog kapitala koji pruža adekvatnu podršku rastu plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja, politiku dividendi kao i promjene u regulatornim zahtjevima.

Strateški ciljevi upravljanja kapitalom su:

- poštovanje interno utvrđenog ciljanog koeficijenta solventnosti Banke, definisanog iznad regulatorno propisanog nivoa (10%), kao i poštovanje minimalnog pokazatelja adekvatnosti kapitala po internom pristupu na nivou Grupe;
- održavanje povjerenja u sigurnost i stabilnost poslovanja;
- ostvarenje poslovnih i finansijskih planova;
- podržavanje očekivanog rasta plasmana;
- omogućavanje optimuma strukture budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja, uvažavajući činjenicu da je kapital najskuplji izvor finansiranja.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Upravljanje kapitalom (nastavak)

Kapitalni zahtjevi i koeficijent solventnosti Banke u skladu sa regulativom CBCG (u hiljadama EUR):

Kapitalni zahtjev i koeficijent solventnosti	12. novembar 2021.	31. decembar 2020.
Sopstvena sredstva Banke	14.195	19.173
Osnovni kapital	10.812	18.203
Dopunski kapital	3.383	970
Odbitne stavke	-	-
Ukupno	14.195	19.173
Ukupno ponderisana bilansna aktiva	89.941	110.247
Ponderisana bilansna aktiva	80.854	102.025
Ponderisane vanbilansne stavke	8.891	7.948
Ublažavanje negativnih efekata prelaska na MSFI 9	196	274
Potreban kapital za tržišne rizike	42	-
Potreban kapital za operativni rizik	1.102	1.014
Potreban kapital za rizik zemlje	6	999
Potreban kapital za druge rizike	162	194
Koeficijent solventnosti (min 10%)	14,07%	15,77%

Tokom 2021. godine pokazatelj adekvatnosti kapitala je bio znatno iznad propisanog regulatornog limita od 10%.

Banka na kontinuiranoj osnovi sprovodi proces interne procjene adekvatnosti kapitala u skladu sa prirodom, obimom i složenosti poslovnih aktivnosti, a u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima, politikama za upravljanje pojedinačnim rizicima i Strategijom i planom upravljanja kapitalom.

Proces planiranja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala obuhvata:

- proces interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP);
- planiranje raspoloživog internog kapitala.

Proces interne procjene adekvatnosti kapitala obuhvata sljedeće faze:

Utvrdjivanje materijalno značajnih rizika. Banka u internu procjenu adekvatnosti kapitala uključuje sve rizike kojima je izložena ili kojima može biti izložena, a koji su materijalno značajni za Banku.

Identifikacija svih rizika kojima je Banka izložena i utvrđivanje njihove materijalne značajnosti zasniva se na sveobuhvatnoj procjeni postojećih i potencijalnih oblasti rizika (proizvodi, aktivnosti, procesi i sistemi), finansijskog stanja Banke i procjene eksternog okruženja u kojem Banka obavlja svoju aktivnost.

Kvantifikacija rizika, odnosno računanje internih kapitalnih zahtjeva za pojedine rizike podrazumijeva mjerenje rizika i metodologije za procjenu zahtjeva za internim kapitalom, uključujući stresno testiranje. Mjerenje rizika predstavlja proces kvantifikovanja mogućeg gubitka koji proizilazi iz poslovanja, aktivnosti, procesa i sistema Banke. Prilikom kvantifikovanja mogućih gubitaka koji proizilaze po osnovu rizika kojima je Banka izložena, Banka poštuje minimalne standarde definisane aktima Centralne banke Crne Gore, te standarde Grupe, vodeći računa o obimu i složenosti aktivnosti Banke.

Nakon identifikovanja svih rizika i kvantifikovanja izloženosti prema rizicima koji proizilaze iz njih, Banka procjenjuje iznos raspoloživog internog kapitala neophodnog za pokriće kvantifikovanog nivoa rizika uključujući i rezultate stresnog testiranja.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Stresno testiranje predstavlja osnovni instrument za procjenu buduće adekvatnosti kapitala Banke. Banka sprovodi stresno testiranje u svrhe zahtjeva za internim kapitalom najmanje jednom godišnje.

Prilikom utvrđivanja iznosa raspoloživog internog kapitala neophodnog za pokriće kvantifikovanog nivoa rizika, za rizike za koje je aktima Centralne banke Crne Gore propisana metodologija, Banka koristi propisanu metodologiju izračunavanja minimalnog potrebnog kapitala, dok za rizike za koje Centralna banka nije propisala metodologiju, Banka primjenjuje sopstvene metodologije izračunavanja potrebnog kapitala. U skladu sa rizičnim profilom Banke te kompleksnosti poslova koje obavlja, Banka, može razviti i sopstvenu metodologiju za izračunavanje potrebnog kapitala i za rizike za koje CBCG nije propisala metodologiju.

Takođe, Banka vrši obračun potrebnog kapitala za pojedine vrste rizika u skladu sa internim pristupom na nivou Grupe.

Utvrđivanje ukupnih internih kapitalnih zahtjeva, odnosno potrebnog kapitala. Nakon identifikacije rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, te utvrđivanju njihove materijalne značajnosti, kao i kvantifikacije izloženosti Banke identifikovanim rizicima i utvrđivanja kapitala potrebnog za njihovo pokriće, slijedi agregacija rizika i određivanje ukupnih internih kapitalnih zahtjeva.

Određivanje dodatnih internih kapitalnih zahtjeva vrši se kroz proces poređenja sljedećih elemenata kapitala:

- kapitala obračunatog u skladu sa odlukom o adekvatnosti kapitala banke i raspoloživog internog kapitala;
- minimalnih kapitalnih zahtjeva izračunatih u skladu sa odlukom o adekvatnosti kapitala banke i internih kapitalnih zahtjeva za pojedinačne rizike;
- zbira minimalnih kapitalnih zahtjeva izračunatih u skladu sa odlukom o adekvatnosti kapitala banke i ukupnih internih kapitalnih zahtjeva.

Izvještavanje o dobijenim rezultatima na osnovu sprovedene interne procjene adekvatnosti kapitala Banke vrši se jednom godišnje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

5. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

a) Prihodi od kamata

	U hiljadama EUR	
	2021.	2020.
<i>Kredit:</i>		
Bankama	3	15
- Vladi Crne Gore	257	200
- Opštinama	-	5
- Privrednim društvima	2.236	2.640
- Fizičkim licima	2.473	2.498
	<u>4.969</u>	<u>5.358</u>
<i>Prihodi od kamata na obezvređene plasmane</i>		
-Privredna društva (PoK OP)	59	21
-Fizička lica (PoK OP)	3	48
	<u>62</u>	<u>69</u>
	<u>5.031</u>	<u>5.427</u>
<i>Hartije od vrijednosti:</i>		
- Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ukupni ostali rezultat	218	804
- Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	-	-
	<u>218</u>	<u>804</u>
	<u>5.249</u>	<u>6.231</u>

b) Rashodi kamata

	U hiljadama EUR	
	2021.	2020.
Banke i druge finansijske institucije	(156)	(135)
Vlada Crne Gore	(113)	(169)
Privredna društva	(144)	(202)
Fizička lica	(471)	(580)
	<u>(885)</u>	<u>(1.086)</u>

6. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

a) Prihodi od naknada i provizija

	U hiljadama EUR	
	2021.	2020.
Naknade po vanbilansnim poslovima	114	167
Naknade za usluge platnog prometa	1.247	1.199
Naknade za održavanje računa	250	302
Ostale naknade i provizije	132	199
	<u>1.743</u>	<u>1.867</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine
6. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA (Nastavak)**b) Rashodi naknada i provizija**

	2021.	U hiljadama EUR 2020.
Naknade Centralnoj banci Crne Gore	(130)	(139)
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	(649)	(616)
Ostale naknade i provizije	(604)	(279)
	(1.383)	(1.034)

7. OSTALI PRIHODI I NETO DOBICI PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA OSTALE IMOVINE

Ostali prihodi za godinu do dana 12. novembra 2021. godine u iznosu od EUR 219 hiljada (31. decembra 2020. godine: EUR 136 hiljada) najvećim dijelom se odnose na naplatu obračunate kamate u vanbilansu (evidentna kamata) EUR 165 hiljada, na prodaju stečene aktive kao i na prihode od zakupa investicionih nekretnina.

8. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	2021.	U hiljadama EUR 2020.
Neto zarade	(1.475)	(1.305)
Porezi prirezi i doprinosi na zarade	(1.013)	(1.031)
Ostale neto naknade zaposlenima	(1.025)	(264)
Naknade članovima Odbora direktora (napomena 29)	(4)	(14)
Neto trošak prevoza	-	-
Putni troškovi i dnevnice	(14)	(3)
Obuka zaposlenih	(5)	(9)
Troškovi rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade	(112)	(1)
Troškovi rezervisanja za godisnje odmore	(51)	(13)
Ostali troškovi	(19)	(8)
	(3.718)	(2.648)

9. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	2021.	U hiljadama EUR 2020.
Nekretnine postrojenja i oprema (napomena 19)	(536)	(594)
Investicione nekretnine (napomena 18)	(63)	(74)
Nematerijalnih sredstava (napomena 20)	(68)	(96)
	(667)	(764)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

10. OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	U hiljadama EUR	
	2021.	2020.
Troškovi zakupa	(24)	(70)
Troškovi obezbjeđenja	(109)	(140)
Troškovi električne energije i goriva	(41)	(48)
Čišćenje	(17)	(19)
Porezi vezani za poslovni prostor	(101)	(44)
Troškovi održavanja vozila	(11)	(3)
Osiguranje	(65)	(74)
Troškovi kontrole	(210)	(166)
Sudski troškovi	(10)	(6)
Ostale stručne naknade	(2)	-
Troškovi advokatskih usluga	(34)	(40)
Troškovi intelektualnih usluga	(58)	(106)
Troškovi transporta novca	(15)	(16)
Telefon	(18)	(21)
Troškovi komunikacionih mreža	(103)	(184)
Kancelarijski materijal	(20)	(35)
Komunalne usluge	(6)	(4)
Troškovi reprezentacije	(22)	(14)
Reklamiranje i marketing	(17)	(45)
Troškovi održavanja osnovnih sredstava	(331)	(317)
Razni troškovi	(387)	(217)
	(1.601)	(1.569)

Razni troškovi odnose se na: troškove skladištenja dokumentacije EUR 44 hiljade (2020: EUR 33 hiljada), troškove usluga posredovanja agencije za zapošljavanje EUR 2 hiljada (2020: EUR 2 hiljada), troškove ostalih neproizvodnih usluga EUR 21 hiljada (2020: EUR 37 hiljada), troškove testiranja EUR 16 hiljada, troškovi održavanja filijale i Centrale banke EUR 26 i ostale troškove koji pojedinačno nisu materijalno značajni.

11. NETO PRIHODI/RASHODI PO OSNOVU OBEZVRJEĐENJA FIN. INSTRUMENATA KOJI SE NE VREDNUJU KROZ BILANS USPJEHA PO FER VRIJEDNOSTI

	U hiljadama EUR	
	2021.	2020.
Neto prihodi /rashodi po osnovu:		
- kredita	(1.997)	(490)
- kamate	116	7
- naknada	23	-
novčana sredstva i računi kod banaka	-	13
- hartije od vrijednosti-po fer vrijednosti kroz ukupni rezultat	116	11
- vanbilansnih stavki	(132)	86
- pale garancije	(5)	-
- stečena aktiva	(2.124)	(413)
- ostali troškovi obezvrjeđenja	6	(2)
	(3.997)	(788)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

11. NETO PRIHODI/RASHODI PO OSNOVU OBEZVRJEĐENJA FIN. INSTRUMENATA KOJI SE NE VREDNUJU KROZ BILANS USPJEHA PO FER VRIJEDNOSTI
(nastavak)

	Kredit (napomena 16b)	Kamate i pale garancije (napomena 1 6b)	Nakn ade (napomena 22)	Gotovina I gotovinski ekvivalent i	HOV FVOCI	Vanbilansna evidencija	Stečena aktiva (napomena 22)	U hiljadama EUR Sredstva namijenjena prodaji (napomena 21)	Ukupno
Stanje 01.01.2020.	3.715	806	321	21	211	275	4.134	2.486	11.969
Ispravke vrijednosti u toku godine.									
Neto	490	(7)		(13)	(11)	(86)	109	303	785
Prenos na vanbilansnu evidenciju/Otpis potraživanja	-	93	-	-	-	-	-	-	93
Naplata	-	-	-	-	(89)	-	-	(176)	(265)
Povrat imovine	-	-	-	-	-	-	-	498	498
Reklasifikacija	-	-	-	-	-	-	1.342	(1.342)	-
Ostalo	-	-	3	-	-	-	-	-	3
Stanje. 31. decembar 2020.	4.205	892	324	8	111	189	5.585	1.769	13.083
Ispravke vrijednosti u toku godine.									
Neto	(487)	(824)	(39)		(29)	132	2.736	-1.769	(280)
Prenos na vanbilansnu evidenciju/Otpis potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Naplata	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Povrat imovine	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reklasifikacija	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stanje. 12. novembar 2021.	3.718	68	285	8	82	321	8.321	-	12.803

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine
12. TROŠKOVI REZERVISANJA

U hiljadama EUR

			<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Neto rezervisanja po osnovu:				
- sudski sporovi			100	(3)
- ostalo - naknade zaposlenim			84	38
-stečena aktiva			-	74
			<u>184</u>	<u>109</u>

	<u>Sudski sporovi</u>	<u>Benefiti zaposlenim</u>	<u>Stečena aktiva</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje 1. januar 2020.	649	172	100	921
Rezervisanje u toku godine	19	14	-	33
Ukidanje rezervisanja	(16)	(38)	(100)	(154)
Naplata	(5)	-	-	(5)
Isplata otpremnina	-	(44)	-	(44)
Stanje 31. decembar 2020.	647	104	-	751
Stanje 1. januar 2021.	647	104	-	751
Rezervisanje u toku godine	100	249	-	350
Ukidanje rezervisanja	(7)	(41)	-	(48)
Naplata	-	-	-	-
Isplata otpremnina i nagrada	-	(9)	-	(9)
Stanje 12. novembar 2021.	740	303	0	1.044

13. OSTALI RASHODI

Ostali rashodi za period od 1 januara do do 12. novembra 2021. godine u iznosu od EUR 68 hiljada (31. decembra 2020. godine: EUR 48 hiljada) najvećim dijelom se odnose na troškove taksi za nekretnine, turističke organizacije i druge takse, troškovi kamata po odbitku za pozamnjice Komercijalne banke a.d.Beograd..

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine
14. POREZ NA DOBIT**Komponente poreza na dobit**

	U hiljadama EUR	
	2020.	2020.
Tekući porez na dobit	11	4
Odloženi poreski rashod/(prihod) perioda	(135)	50
	<u>(124)</u>	<u>54</u>

Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i proizvoda rezultata prije oporezivanja i propisane poreske stope

	U hiljadama EUR	
	2021.	2020.
Dobitak/(gubitak) prije oporezivanja	<u>(5.131)</u>	<u>561</u>
Poreska stopa 9%	461	(51)
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	-	-
Poreski efekti kapitalnih dobitaka od prodaje hartija od vrijednosti	-	-
Nepriznati poreski krediti na ime prenosa poslovnih gubitaka tekuće godine	-	-
Korišćenje prenijetih poreskih gubitaka		
Ostalo	<u>(337)</u>	<u>(3)</u>
Poreski efekat na bilans uspjeha	<u>124</u>	<u>(54)</u>

a) Odložena poreska sredstva

	U hiljadama EUR	
	2021.	2020.
Aktuarski dobici po osnovu otpremnina	7	-
Obračunate neisplaćene bonuse i nagrade	10	-
Troškovi obezvređenja imovine - procijenjena vrijednost	<u>323</u>	<u>135</u>
Ukupno	<u>340</u>	<u>135</u>

Odložena poreska sredstva sa stanjem na dan 12. novembar 2021. godine iznose EUR 340 hiljada .

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine
14. POREZ NA DOBIT (nastavak)
a) Odložena poreska sredstva (nastavak)

Neiskorišćeni poreski gubici po osnovu kojih Banka nije priznala odloženo poresko sredstvo na dan 12.11.2021. godine prikazani su u tabeli ispod :

Godina nastanka	Godina isteka	Poreski gubitak	Godina korišćenja	Iskorišćeni iznos
2015	2020	455	-	-
2016	2021	861	-	-
2017	2022			

Prema Zakonu o porezu na dobit pravnih lica gubici nastali iz poslovnih odnosa, izuzev onih iz kojih proizilaze kapitalni dobiti i gubici mogu se prenositi na račun dobiti iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

b) Odložene poreske obaveze

	U hiljadama EUR	
	2021.	2020.
Na višu knjigovodstvenu od poreske sadašnje vrijednosti nekretnina i opreme	104	33
Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrijednosti po fv	9	32
Dobici po osnovu revalorizacije osnovnih sredstava	139	139
Ostale poreske obaveze	2	1
Odložene poreske obaveze	254	205

Odložene poreske obaveze sa stanjem na dan 12. novembra 2021. godine u iznosu od EUR 254 hiljada. Od toga se iznos od EUR 104 hiljade odnosi na višu knjigovodstvenu vrijednost od poreske vrijednosti nekretnina i opreme, iznos od EUR 9 hiljada na oporezive privremene razlike između poreske osnovice po kojoj se hartije od vrijednosti po fer vrijednosti priznaju u poreskom bilansu; iznos od EUR 2 hiljada dobijen je po osnovu aktuarskih procjena za otpremnine i neiskorošćene godišnje odmore i iznos od EUR 139 hiljada za oporezive privremene razlike po osnovu revalorizacije osnovnih sredstava po kojima su ta sredstva iskazana u finansijskim izvještajima Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine
15. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

	U hiljadama EUR	
	12. novembar 2021.	31. decembar 2020.
Gotovina u blagajni:		
- u EUR	4.635	4.820
- u stranoj valuti	505	845
Stanje na računu kod Centralne Banke, bez obavezne rezerve	13.699	4.058
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	6.913	6.532
	25.752	16.255

Obavezna rezerva Banke sa stanjem na dan 12. novembra 2021. godine predstavlja minimum izdvojenih depozita u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore na koju se odnosi Odluka o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“. br 73/15. 78/15.3/16 i 015/17). U skladu sa navedenim, banke obračunavaju obaveznu rezervu na depozite po viđenju i oročene depozite.

Računi depozita kod depozitnih institucija u Crnoj Gori u iznosu od EUR 6.913 hiljada (u 2020. godini EUR 6.532 hiljada) se odnose na obaveznu rezervu koja se izdvaja po stopi od 7.5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana i 6.5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana. Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od 365 dana. primjenjuje se stopa od 7.5%.

Do 12.novembra 2021.godine, banke mogu za održavanje dnevne likvidnosti koristiti do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

12. novembar 2021. godine

16. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI

16.a KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Korespondentni računi kod inostranih banaka	11.578	13.729
Depoziti kod banaka u zemlji	63	-
Ukupno	11.642	13.729
<i>Minus:</i>		
Obezvrjedjenje kredita i potraživanja od banaka (Napomena 11)	(8)	(8)
	11.633	13.721

Promjene na računima ispravke vrijednosti kredita i potraživanja od banaka:

U hiljadama EUR

Stanje 01.01.2020. godine	povećanje/ smanjenje	Stanje 31.12.2020. godine
(21)	13	(8)
Stanje 01.01.2021. godine	povećanje/ smanjenje	Stanje 12.11.2021. godine
(8)	-	(8)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

12. novembar 2021. godine

16. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)

16.b KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

	12. novembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Dospjeli krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	1.444	2.611
- preduzetnici	2	40
- opštine	-	-
- fizička lica	183	649
Kratkoročni krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	11.735	19.083
- preduzetnici	34	-
- opštine	-	182
- fizička lica	383	463
Dugoročni krediti, uključujući tekuća dospjeća:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	26.580	40.158
Vlada CG	7.955	-
- javna preduzeća	-	-
- preduzetnici	660	427
- opštine	-	-
- fizička lica	43.902	44.311
Ostalo	192	372
	93.070	108.296
Kamatna potraživanja:		
- krediti	235	1.327
Vremenska razgraničenja:		
- kamata po kreditima	160	-
- naknade po kreditima	(466)	(527)
Pale garancije	-	-
	(71)	800
Ukupno	92.999	109.096
<i>Minus:</i>		
Obezvrjeđenje kredita (napomena 11)	(3.719)	(4.205)
Obezvrjeđenje kamata	(68)	(892)
Obezvrjeđenje po neizmirenim garancijama	-	-
	(3.787)	(5.097)
	89.212	103.999

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine
16. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)
16.b KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Kratkoročni krediti pravnim licima odobravaju se po nominalnim kamatnim stopama od 3.29% do 11.99% na godišnjem nivou.

Dugoročni krediti pravnim licima odobravaju se na maksimalni period do deset godina, po nominalnim kamatnim stopama od 3.19% do 11.99% na godišnjem nivou.

Komercijalna banka nema u kreditnom portfoliju pravnih lica nerezidenata.

Koncentracija po djelatnostima ukupno bruto plasiranih kredita komitentima od strane Banke je sljedeća:

	12. novembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Poljoprivreda. lov i ribolov	1.387	1.146
Građevinarstvo	5.834	7.218
Trgovina	13.510	20.735
Usluge. turizam. ugostiteljstvo	8.934	10.233
Transport. skladištenje. PTT. komunikacije	3.150	5.708
Trgovina nekretninama	49	1.137
Administracija. druge javne usluge	98	1.296
Stanovništvo	44.476	45.424
Ostalo	15.632	15.400
	93.070	108.297

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine
16. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)
16.b KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (Nastavak)

Promjene ispravke vrijednosti finansijskih sredstava po amortizovanoj vrijednosti i migracija bruto izloženosti po nivoima tokom 2021 godine je prikazana u tabeli niže:

U hiljadama EUR	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Kredit i potraživanja od klijenata. bruto knjigovodstvena vrijednost na 1. januar 2021. godine	80.505	22.620	5.971	109.096
Novoodobreni plasmani	8.226	3.599	845	12.670
Naplaćena potraživanja	(17.674)	(6.203)	(4.890)	(28.767)
Prelaz u Stage 1	2.288	(1.925)	(363)	-
Prelaz u Stage 2	(7.953)	8.205	(252)	-
Prelaz u Stage 3	(1.832)	(7.592)	9.422	-
Modifikacija imovine	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata. bruto knjigovodstvena vrijednost na 12. novembar 2021. godine	63.560	18.704	10.733	92.999
U hiljadama EUR				
Kredit i potraživanja od klijenata. očekivani kreditni gubici na 1. januar 2020. godine	80.238	6.765	5.362	92.366
Novoodobreni plasmani	33.270	6.105	109	39.483
Naplaćena potraživanja	(19.480)	(3.044)	(228)	(22.753)
Prelaz u Stage 1	1.594	(1.508)	(86)	-
Prelaz u Stage 2	(14.436)	14.436	(2)	-
Prelaz u Stage 3	(682)	(134)	816	-
Modifikacija imovine	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata. očekivani kreditni gubici na 12. novembar 2021. godine	80.505	22.620	5.971	109.096

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine
16. FINANSIJSKA SREDSTVA PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)
16.c OSTALA FINANSIJSKA POTRAŽIVANJA

Ostala finansijska potraživanja u ukupnom iznosu od EUR 100 hiljade (31. decembra 2020: EUR 104 hiljade) odnose se na potraživanja po osnovu kartičarskih poslova-Visa/Master (EUR 50 hiljada) i ostala potraživanja koja pojedinačno nisu materijalno značajna.

17. FINANSIJSKA SREDSTVA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ UKUPAN OSTALI REZULTAT
17.a HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PO FER VRIJEDNOSTI KROZ UKUPAN OSTALI REZULTAT

	U hiljadama EUR	
	12.novembar 2021.	31. decembar 2020.
Državne obveznice:		
Republike Slovenije	5.594	-
Vlade Crne Gore	6.779	10.342
Neamortizovani diskont/premije	679	13
Državni zapisi:		
Vlade Crne Gore	3	3
	13.055	10.358
Potraživanja za fakturisanu kamatu HOV-obveznice	123	409
Potraživanja za fakturisanu kamatu- državni zapisi	69	-
Ukupno kamate:	192	409
	13.246	10.767

Uskladu sa zahtjevima MSFI 9 Banka je obračunala ispravku vrijednosti na hartije od vrijednosti koje se naknadno odmjeravaju po fer vrijednosti kroz ukupan ostali rezultat. Na dan 12. novembar 2021. godine, ukupan iznos ispravke vrijednosti je iznosio EUR 82 hiljade. U skladu sa zahtjevima MSFI 9, obračunata ispravka ne umanjuje vrijednost HOV priznatu u aktivi već se evidentira kroz ostali ukupan rezultat. Naknadne promjene ispravke vrijednosti su priznate u okviru bilansne pozicije Neto dobiti/gubici po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspjeha (Napomena 11).

Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ukupan ostali rezultat inicijalno se procjenjuju po nabavnoj vrijednosti, uvećanoj za sve transakcione troškove, a na dan bilansa procjenjuju se po tržišnoj (fer) vrijednosti. Promjena tržišne vrijednosti se iskazuje u okviru kapitala, u korist ili na teret revalorizacionih rezervi, sve do otuđenja tih finansijskih sredstava kada se revalorizacione rezerve prenose u prihode ili rashode.

Na dan 12. novembar 2021. godine Banka nema u svom portfoliju hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca. Promjene na računima ispravke vrijednosti hartija od vrijednosti:

U hiljadama EUR		
Stanje 01.01.2020. godine	povećanje/ smanjenje	Stanje 31.12.2020. godine
211	(100)	111
Stanje 01.01.2021. godine		Stanje 12.11.2021. godine
111	(29)	82

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine
18. INVESTICIONE NEKRETNINE / NEPOKRETNOSTI

Ukupna bruto vrijednost investicionih nepokretnosti na dan 12.11.2021. godine iznosi EUR 2.908 hiljada odnosno neto EUR 595 hiljada (2020: EUR 2.908 hiljada bruto; neto - EUR 658 hiljada). U pitanju su poslovni prostori koje je Banka tokom 2021. i 2020. godine izdavala u zakup.

19. NEKRETNINE POSTROJENJE I OPREMA

Kretanja na nekretninama, opremi i ostalim sredstvima za 2021. i 2020. godinu prikazano je u narednoj tabeli:

	U hiljadama EUR			
	Građevinski objekti	Oprema i ostala sredstva	Imovina sa pravom koriscenja	Ukupno
<i>Nabavna vrijednost</i>				
Stanje. 1. januar 2020. godine	3.247	1.965	1.066	6.288
Nove nabavke tokom godine	-	67	10	77
Otuđenja i rashodovanja	-	(162)	-	(162)
Prenos na investicione nekretnine	-	-	-	-
Stanje. 31. decembar 2020. godine	3.247	1.870	1.076	6.193
Stanje. 1. januar 2021. godine	3.247	1.870	1.076	6.193
Nove nabavke tokom godine	-	40	(7)	33
Otuđenja i rashodovanja	-	-	-	-
Prenos na investicione nekretnine	-	-	-	-
Prenos na sredstva namijenjena za prodaju	-	-	-	-
Stanje. 12. novembar 2021. godine	3.247	1.910	1.069	6.226
<i>Ispravka vrijednosti</i>				
Stanje. 1. januar 2020. godine	1.319	1.405	-	2.724
Amortizacija (napomena 9)	83	174	337	594
Prenos na sredstva namijenjena za prodaju	-	-	-	-
Otuđenja i rashodovanja	-	(158)	-	(158)
Stanje. 31. decembar 2020. godine	1.402	1.421	337	3.160
Stanje. 1. januar 2021. godine	1.402	1.421	337	3.160
Amortizacija (napomena 9)	70	282	315	667
Prenos na sredstva namijenjena za prodaju	-	-	-	-
Otuđenja i rashodovanja	-	(162)	-	(162)
Stanje. 12. novembar 2021. godine	1.472	1.541	652	3.665
<i>Neotpisana vrijednost na dan:</i>				
- 12. novembar 2021. godine	1.775	369	417	2.561
- 31. decembra 2020. godine	1.845	449	739	3.033

Na dan 12. novembra 2021. godine, Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine
19. NEKRETNINE POSTROJENJE I OPREMA

	U hiljadama EUR		
<i>Imovina sa pravom korišćenja</i>	Poslovni prostor	Oprema	Ukupno
Stanje na dan 1. januar 2021. godine	590	149	739
Nove nabavke			
Amortizacija	(235)	(79)	(314)
Prestanak ugovora sredstvo	-	(15)	-
Prestanak ugovora akumulirana amortizacija	-	7	7
Modifikacija perioda zakupa	-	-	-
Stanje na dan 12. novembar 2021. godine	355	62	417

<i>Obaveze po osnovu limovine sa pravom korišćenja</i>	Poslovni prostor	Oprema	Ukupno
Stanje na dan 1. januar 2021. godine	590	149	739
Nove nabavke	-	-	-
Trošak kamate	8	3	11
Raskid ugovora	-	(8)	(8)
Modifikacija cijene zakupa	-	-	-
Usklađivanja za varijabilani dio lizing plaćanja	-	-	-
Lizing plaćanja	(243)	(82)	(325)
Usklađivanje za kursne razlike	-	-	-
Stanje na dan 12.novembar. 2021. godine	355	62	417

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine
20. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Nematerijalna sredstva se najvećim dijelom sastoje iz licenci i softvera. U pregledu koji slijedi prikazana su kretanja na nematerijalnim sredstvima u toku 2021. i 2020 godine:

	12. novembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Nabavna vrijednost		
Stanje. 1. januar	1.038	1.004
Povećanja	39	73
Otuđenje	(105)	(40)
Stanje. 12. novembra	972	1.037
Ispravka vrijednosti		
Stanje. 1. januar	790	734
Amortizacija (napomena 9)	68	96
Ostalo	(63)	(41)
Stanje. 12. novembra	795	789
Neotpisana vrijednost na dan 12. novembra	177	248

21. SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI

	12. novembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Sredstva namijenjena prodaji	-	2.944
	-	2.944
Obezvrjeđenje sredstava namijenjenih prodaji (Napomena 11)	-	(1.769)
	-	1.175

Sredstva namijenjena prodaji su u toku 2021. godine reklasifikovana na poziciju sredstava stečenih po osnovu naplate potraživanja; budući da kriterijumi da budu klasifikovana u kategoriju sredstava namijenjenih prodaji nisu ispunjeni.

22. OSTALA SREDSTVA

	12. novembar 2021.	31. decembar 2020.
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja	10.532	9.464
Unaprijed plaćeni troškovi	127	73
Ostala potraživanja	80	277
Ukupno	10.739	9.814
<i>Minus:</i>		
Obezvrjeđenje stečenih po osnovu naplate potraživanja (Napomena 11)	(8.321)	(5.585)
Obezvrjeđenje naknada i provizija (Napomena 11)	(12)	(52)
Ukupno obezvrjeđenje	(8.333)	(5.637)
Ostala sredstva nakon obezvrjeđenja	2.406	4.177

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**12. novembar 2021. godine****22. OSTALA SREDSTVA(nastavak)**

Stečena aktiva u iznosu od EUR 10.532 hiljada na dan 12.novembar 2021. godine (31. decembra 2020: EUR 9.464 hiljada) se odnosi na sredstva stečena na osnovu aktiviranja sredstava obezbjeđenja kredita (Fiducija). U nastavku je dat uporedni pregled sredstava stečenih naplatom potraživanja i pripadajuće ispravke.

Godina	Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja	Ispravka vrijednosti stečene aktive	U hiljadama EUR Neto knjigovodstvena vrijednost stečene aktive
2010	8.264	-	8.264
2011	9.069	(28)	9.041
2012	10.551	(28)	10523
2013	13.252	(887)	12.365
2014	18.675	(2.378)	16.297
2015	18.874	(6.553)	12.321
2016	15.544	(7.964)	7.580
2017	9.389	(5.451)	3.938
2018	9.389	(5.489)	3.900
2019	7.561	(4.134)	3.427
2020	9.464	(5.585)	3.879
2021	10.532	(8.321)	2.211

Ova sredstva se vode po nižoj od bruto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja ili tržišne vrijednosti sredstva obezbjeđenja umanjenoj za troškove prodaje.

23. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI**23.a DEPOZITI KLIJENATA**

	12.novembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Depoziti po viđenju klijenata:		
- opštine	1.361	1.044
- privredna društva u privatnom vlasništvu	24.519	19.744
- preduzetnici	688	396
- fizička lica	55.464	49.942
- nevladine organizacije	1.271	1.290
- privredna društva u državnom vlasništvu	1.618	991
- ostali	1.827	750
	<u>86.748</u>	<u>74.157</u>
Kratkoročni depoziti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	7.875	11.552
- opštine	-	-
- fizička lica	15.507	20.361
-Vlada	1.000	-
-privredna društva u državnom vlasništvu	1.300	1.300
-nevladine organizacije	-	-
	<u>25.682</u>	<u>33.213</u>
Dugoročni depoziti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	1.084	4.405
- fizička lica	7.305	8.134
- privredna društva u državnom vlasništvu	-	-
	<u>8.389</u>	<u>12.539</u>
	<u>120.819</u>	<u>119.909</u>
Obaveze za kamate i ostala pasiva		
Vremenska razgraničenja: depoziti	510	416
	<u>121.329</u>	<u>120.325</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

---

23. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)
23.a DEPOZITI KLIJENATA (nastavak)

Depoziti po viđenju stanovništva u EUR su deponovani po kamatnoj stopi od 0.00% -0.01% na godišnjem nivou, odnosno u stranim valutama po kamatnoj stopi od 0.00% - 0.01% na godišnjem nivou.

Oročeni depoziti stanovništva u EUR sa rokom dospijeca do:

3 mjeseca su deponovani po kamatnoj stopi 0.80% godišnje
 6 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi 1.10% godišnje
 12 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi 2.00% godišnje
 24 mjeseca su deponovani po kamatnoj stopi 2.20% godišnje
 36 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi 2.40% godišnje.

Oročeni depoziti stanovništva u stranim valutama sa rokom dospijeca do:

3 mjeseca su deponovani po kamatnoj stopi 0.35% godišnje
 6 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi 0.80% godišnje
 12 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi 1.10% godišnje
 24 mjeseca su deponovani po kamatnoj stopi 1.30% godišnje
 36 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi 1.35% godišnje.

Na depozite po viđenju pravnih lica u EUR Banka ne plaća kamatu.

Oročeni depoziti pravnih lica u EUR sa rokom dospijeca do:

3 mjeseca su deponovani po kamatnoj stopi od 0.30% godišnje
 6 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi od 0.80% godišnje
 12 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi od 1.50% godišnje
 24 mjeseca su deponovani po kamatnoj stopi od 1.80% godišnje
 36 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi od 2.00% godišnje.

Oročeni depoziti pravnih lica u stranim valutama sa rokom dospijeca do:

3 mjeseca su deponovani po kamatnoj stopi od 0.10% godišnje
 6 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi od 0.15% do 0.35% godišnje
 12 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi od 0.30% do 0.55% godišnje
 24 mjeseca su deponovani po kamatnoj stopi od 0.40% do 0.65% godišnje
 36 mjeseci su deponovani po kamatnoj stopi od 0.40% do 0.65% godišnje

Izvršni menadžment Banke je tokom 2021. godine kod nekih depozita koristio svoje diskreciono pravo da kataloške uslove koriguje do max 0.5pp. u odnosu na zvanične.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine
23. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)
23.b KREDITI BANAKA I CENTRALNIH BANAKA

	12. novembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Evropska investiciona banka	-	428
Investiciono razvojni fond Crne Gore	2.533	4.315
Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća	-	-
Vlada Crne Gore preojekat CEB-a	532	
Ministarstvo finansija Crne Gore	304	335
Komercijalna Banka ad Beograd	-	4.500
	3.368	9.578
Fakturisana kamata	2	8
Vremenska razgraničenja - krediti	-	167
	2	175
	3.370	9.753

Na dan 31. decembar 2020. godine Banka ima sljedeća pozajmljena sredstava od Evropske investicione banke:

			U hiljadama EUR	
	Period/ Godina	Godišnja kamatna stopa	12. novembar 2020.	31. decembar 2020.
Evropska investiciona banka	10	0.52%	-	428
Evropska investiciona banka	10	2.03%	-	-
			-	428

Dospijeće obaveza po uzetim kreditima i pozajmicama od Evropske investicione banke prikazano je u sljedećoj tabeli:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**12. novembar 2021. godine****23. FINANSIJSKE OBAVEZE KOJE SE ISKAZUJU PO AMORTIZOVANOJ VRIJEDNOSTI (nastavak)**

Obaveze po uzetom kreditu od Ministarstva finansija Crne Gore u iznosu od EUR 304 hiljada (31. decembra 2020. godine: EUR 335 hiljada) odnose se na Projekat 1000+ stanova namijenjenog za rješavanje stambenih potreba socijalno ugroženih kategorija stanovništva, Drugi dio pozajmljenih sredstava od Vlade Crne Gore dobijen je tokom 2021. godine radi obezbeđenja podrške autonomnim mikro, malim i srednjim preduzećima i preduzetnicima pogođenim pandemijom Covid 19, koje je Vlada obezbijedila iz kredita dobijenih od Razvojne banke Savjeta Evrope (Council of Europe Development Bank: CEB. Pozajmljena sredstva Banke iz ovog Vladinog projekta iznose EUR 532 hiljada sa rokom dospeljeća od 10 godina, i kamatnom stopom od 0%.

Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima od Investiciono razvojnog fonda u iznosu od EUR 2.533 hiljada (31. decembra 2020. godine: EUR 4.315 hiljada).

Dodatno, Banci je odobrena kreditna linija kod Hipotekarne Banke AD Podgorica u iznosu od EUR 5.000.000, sa rokom trajanja od 3 mjeseca, po kamatnoj stopi od 0,5%. Na 12.11.2021. godine Banka nije koristila pomenuta sredstva.

24.SUBORDINISANI DUG

Komercijalna Banka ad Podgorica je krajem 2021.godine pozajmila subordinisani kredit od strane NLB d.d Ljubljana u iznosu od EUR 2.400 hiljada. Saldo kredita na dan 12. novembra 2021. godine iznosi EUR 2.431 hiljada. U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list CG” br. 38/11, 55/2012), subordinisani dug je uključen u dopunski kapital II.

U hiljadama EUR
12. novembar 2021.

Iznos:	2.400
Kamatna stopa:	6 % , fiksna
Ročnost	6 godina
Otplata duga:	na kraju perioda

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

---

25. REZERVE

	12. novembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu vanbilansnih izloženosti (Napomena 11)	321	189
Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade (Napomena 12)	3	9
Rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmore (Napomena 12)	106	96
Rezervisanja za sudske sporove (Napomena 12)	740	647
Rezervisanja ostalo-naknade zaposlenim (Napomena 12)	84	-
Rezervisanja za porez na promet nep.-steč aktiva	-	-
Rezervisanja za potenc. obaveze-neisplaćene otpremnine	111	-
	1.365	941

Banka je na dan 12.novembra.2021.godine izdvojila dodatna rezervisanja za sudske sporove, shodno analizi Sektora ljudskih resursa i pravnih poslova, kao i dodatna rezervisanja za neiskorišćenje godišnje odmore, po osnovu aktuarskog izvještaja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine
26. OSTALE OBAVEZE

	12. novembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Obaveze po komisionim poslovima	-	-
Primljeni avansi	130	392
Obaveze za ostale poreze	5	15
Obaveze prema dobavljačima	13	138
Ostale obaveze	765	844
	914	1.389

27. KAPITAL**a) Akcijski kapital**

Akcijski kapital Banke sa stanjem na dan 12.novembra 2021 godine čini 2.737 običnih akcija, nominalne vrijednosti EUR 10.000. Zakon o bankama („Sl. list CG” br. 17/08. 44/10. 40/11 i 73/17) definisao je minimalni iznos novčanog kapitala banke u vrijednosti od EUR 5.000 hiljada. Na dan 12.novembra 2021. godine novčani kapital Banke je usaglašen sa propisanim minimumom.

U toku 2021. i 2020. godine nijesu isplaćivane dividende Komercijalnoj banci a.d., Beograd.

Na dan 12.novembra 2021. godine i 31. decembra 2019. godine, Komercijalna banka a.d., Beograd je 100% vlasnik Banke, koju je od 30. decembra 2020. preuzela NLB Grupa.

b) Ostale rezerve kapitala

Na dan 12.novembar 2021. godine ostale rezerve iznose EUR 4.224 hiljade (2020: EUR 4.460 hiljada).

c) Regulatorne rezerve

Na dan 12.novembar 2021. godine regulatorne rezerve iznose EUR 3.219 hiljade (2020: EUR 3.219 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

12. novembar 2021. godine

28. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA CENTRALNE BANKE CRNE GORE

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore.

Osnovni kapital Banke, formiran u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala („Sl. list CG“ br. 60/08. 41/09. 38/11 i 55/12). na dan 12. novembar 2021. godine iznosi EUR 10.904 hiljada. Osnovni kapital Banke sa stanjem na dan 12. novembar 2021. godine čine osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke: uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja, neraspoređeni iznos dobiti iz prethodnih godina i neraspoređeni iznos dobiti tekuće godine, umanjeni za iznos nematerijalne imovine.

Sopstvena sredstva Banke sa stanjem na dan 12. novembar 2021. godine iznose EUR 14.287 hiljade i predstavljaju zbir osnovnog i dopunskog kapitala Banke. Na dan 12. novembar 2021. godine, Banka je prikazala odbitne stavke koje umanjuju bruto sopstvena sredstva Banke. Odbitnu stavku od kapitala na dan 12. novembra 2021. godine čini iznos nedostajućih rezervi u iznosu od EUR 4.489 hiljada. Rizikom ponderisana bilansna i vanbilansna aktiva, formirana u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, na dan 12. novembar 2021. godine iznosi EUR 89.941 hiljada.

Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva („Sl. list CG“ br. 24/09. 66/10. 58/11. 61/12. 13/13. 51/13. 16/15 i 82/17), propisano je da:

za nepokretnost koju je stekla u zamjenu za potraživanja u postupku restrukturiranja duga, u stečajnom postupku, odnosno postupku likvidacije nad dužnikom banke, u postupku reorganizacije dužnika u skladu sa propisima kojima se uređuje stečaj, ili u postupku izvršenja radi namirenja potraživanja, banka je dužna da pri obračunavanju ukupnog iznosa ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva u obračun uključi vrijednost te nepokretnosti minimalno u sljedećim procentima:

- 1) 0%, ako od dana sticanja nepokretnosti nije proteklo više od četiri godine;
- 2) 30%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od četiri, ali ne više od pet godina;
- 3) 50%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo pet, ali ne više od šest godina;
- 4) 75%, ako je od dana sticanja nepokretnosti proteklo više od šest godina.

Propisima Centralne banke Crne Gore nije propisan rok u kome Banka mora da proda sredstva stečena naplatom potraživanja.

U skladu sa Zakonom o bankama („Sl. list CG“ br. 17/08. 44/10. 40/11 i 73/17). Banka je obavezna da održava minimalan stepen koeficijenta solventnosti od 10%. Koeficijent solventnosti izračunat od strane Banke, na dan 12. novembra 2021. godine, iznosi 14.07% (31. decembra 2020: 15.77%) i veći je od propisanog minimuma.

Najveća izloženost prema jednom licu na dan 12. novembar 2021. godine iznosi 19.13% (klijent M-TEL) i ispod je propisanog maksimuma od 25% sopstvenih sredstava.

Banka na dan 12. novembar 2021. godine nije imala velikih izloženosti koje u zbiru prelaze 800% sopstvenih sredstava.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

---

29. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	12. novembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Neopozive obaveze za davanje kredita	2.448	17.698
Izdate plative garancije	2.994	5.136
Izdate činidbene garancije	4.375	4.957
Ostale vrste garancija	760	
Ukupno izdate garancije	8.129	10.093
Ostale stavke vanbilansne izloženosti banke	15.422	15.580
Ukupno vanbilans na koji se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	10.578	43.371
Kolateral po osnovu potraživanja	360.852	185.954
Evidentna kamata	2.700	3.891
Otpisana potraživanja iz interne evidencije	2.364	8.464
Ukupno	392.206	241.680

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine
30. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Pregled potraživanja i obaveza, kao i prihoda i rashoda, prema povezanim licima na dan 12. novembra 2021. i 2020. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

	12. novembar 2021.	U hiljadama EUR 31. decembar 2020.
Potraživanja		
<i>Devizni računi:</i>		
- Komercijalna banka a.d.. Beograd	-	8.781
- NLB d.d, Ljubljana	11.578	-
Ukupno potraživanja	11.578	8.781
Obaveze		
<i>Depoziti po viđenju:</i>		
- Komercijalna banka a.d. Beograd	-	46
- Dugoročne pozajmice Komercijalna banka a.d Beograd	-	4.500
- Subordinisani dug NLB d.d., Ljubljana	2.400	-
Ukupno obaveze	2.400	4.546
Potraživanja/(obaveze). Neto	9.178-	13.327
Prihodi		
<i>Dobici po osnovu kursnih razlika:</i>		
- Komercijalna banka a.d.. Beograd	371	211
- Prihodi od kamata	2	13
Ukupno prihodi	373	224
Rashodi		
- Rashodi od kamata Komercijalna banka a.d Beograd	(40)	(96)
- Rashodi od kamata NLB d.d Ljubljana	(19)	
<i>Rashodi naknada:</i>		
- Komercijalna banka a.d.. Beograd	(55)	(25)
- NLB d.d Ljubljana	(8)	
<i>Gubici po osnovu kursnih razlika:</i>		
- Komercijalna banka a.d.. Beograd	(169)	(737)
Trošak Komercijalna Banka a.d Beograd	(3)	
Trošak NLB ad Podgorica	(31)	
Ukupno rashodi	(325)	(858)
(Rashodi)/Prihodi. Neto	48	(634)
Vanbilansna potraživanja		
<i>Potraživanja za glavniciu po komisionu:</i>		
- Komercijalna banka a.d.. Beograd	6	11
<i>Potraživanja za kamatu po komisionu:</i>		
- Komercijalna banka a.d.. Beograd	7	7
	13	18

Na dan 12. novembra 2021. godine, potraživanja od zaposlenih iznose EUR 2.866 hiljada (2020: EUR 3.026 hiljada), a odnose se na date kredite zaposlenima. Banka je tokom 2021. godine isplatila ključnom rukovodstvu koje uključuje Glavnog izvršnog direktora, izvršne direktore i direktore sektora iznos od EUR 679 hiljada na ime naknada (2020: EUR 559 hiljada). Članovima Odbora direktora na ime naknada je isplaćen iznos od EUR 4 hiljada (2020: EUR 14 hiljada) (napomena 8).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine

---

31. SUDSKI SPOROVI

Na dan 12. novembar 2021. godine protiv Banke se vodi 39 sudskih sporova, ukupne vrijednosti EUR 4.248. Navedeni iznos ne uključuje eventualne zatezne kamate koje mogu biti utvrđene po okončanju sudskih sporova. Rukovodstvo Banke, pravna služba i advokati Banke procjenjuju da se ne očekuju negativni ishodi sporova koji mogu imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje Banke, osim iznosa prikazanih kroz rezervisanja za sudske sporove.

Rezervisanja za očekivane gubitke po sudskim sporovima u kojima se Banka javlja kao tužena strana na dan 12. novembar 2021. godine iznose EUR 740 hiljada (31. decembar 2021. godine: EUR 647 hiljada) (napomena 24).

32. PORESKI RIZICI

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala. Rukovodstvo Banke smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženim finansijskim izvještajima pravilno iskazane.

32. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 12. novembra 2021. godine i 31. decembra 2020. godine bili su:

	Paritet	12. novembar 2021.	31. decembar 2020.
USD	1	0.8726	0.8143
CHF	1	0.9469	0.9211
GBP	1	1.1691	1.1074
RSD	100	0.8505	0.8504

33. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Nije bilo usklađujućih događaja nakon datuma izvještavanja koji mogu uticati na finansijski položaj i rezultat Banke na dan 12. novembra 2021. godine. Kako je objelodanjeno u Napomenama 1 i 2.1, Banka je dana 12. novembra 2021. godine pripojena NLB-u i prestala je da postoji kao pravno lice, bez sprovođenja postupka likvidacije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
12. novembar 2021. godine
34. OPŠTI PODACI O BANCIMA

U skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“. br. 15/12 .18/13 i 24/18) opšti podaci o Banci su prezentirani kako slijedi:

Naziv Banke: KOMERCIJALNA BANKA A.D. . PODGORICA;
 Adresa: Podgorica. Ulica Cetinjska br. 11, VI sprat, Kula PC 1
 Matični broj: 02373262
 Telefon/Fax: Tel: + 382 (0)20/426-300
 Adresa internet stranice: <http://www.kombankpg.com>
 Adresa elektronske pošte: office@kombank.co.me
 Banka je imala 9 filijala.
 Broj zaposlenih na dan 12. novembra 2021. godine bio je 71.

Žiro račun: 907-52501-48

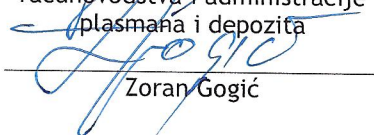
Na dan 12. novembra 2021. godine Odbor direktora je bio u sastavu:

	Ime i prezime	Mjesto
1. Predsjednik	Damir Kuder	Ljubljana
2. član	Bogdan Podlesnik	Podgorica
3. član	Boris Anže Dugar	Ljubljana
4. član	Borut Vujčić	Ljubljana
5. član	Vesna Pogačar	Ljubljana

Izvršni direktori Banke su:

	Ime i prezime	Mjesto
Glavni izvršni direktor i Izvršni direktor ovlašćen za potpisivanje	Bogdan Podlesnik	Podgorica
Izvršni direktor	Dražen Vujošević	Podgorica

Lice odgovorno za sastavljanje
 finansijskih izvještaja
 Direktor odjeljenja finansija i
 računovodstva i administracije
 plasmana i depozita

 Zoran Gogić

Izvršni direktor

 Dražen Vujošević

Glavni Izvršni direktor

 Bogdan Podlesnik

KOMERCIJALNA BANKA AD PODGORICA

IZVEŠTAJ MENADŽMENTA ZA 2021. GODINU

2021. godina

S A D R Ž A J

OSNOVNI POKAZATELJI POSLOVANJA	2
MAKROEKONOMSKI USLOVI POSLOVANJA	3
BANKARSKI SEKTOR CRNE GORE	4
POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA	6
RAZVOJ BANKE, FINANSIJSKI POLOŽAJ I REZULTATI POSLOVANJA	10
Uvod	10
Poslovanje sa privredom	11
Poslovanje sa stanovništvom	12
Profitabilnost Banke	16
Poslovanje Komercijalne banke u 2021. godini	19
ULAGANJE U ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE	23
KODEKS KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA	23
ČLANOVI GRUPE KOMERCIJALNE BANKE AD BEOGRAD	24
FINANSIJSKI INSTRUMENTI ZNAČAJNI ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA	25
UPRAVLJANJE RIZICIMA	30
REALIZACIJA BIZNIS PLANA BANKE ZA 2021. GODINU	35

1. OSNOVNI POKAZATELJI POSLOVANJA

OPIS	2021	2020	2019	2018	2017	2016
BILANS USPJEHA (000 €)						
Dobitak/gubitak prije oporezivanja	-5.131	561	1.032	1.003	504	-9.002
Neto prihodi od kamata	4.364	5.145	4.482	4.024	3.702	2.980
Neto prihodi od naknada	360	833	1.223	714	1.022	618
PARAMETRI PROFITABILNOSTI						
ROA	-3,30	0,40	0,70	0,72	0,42	-8,09
ROE – na akcijski kapital	-18,2	1,90	3,77	3,43	1,85	-33,13
ROE – na ukupan kapital	-26,3	2,60	4,82	4,50	2,52	-35,44
Cost / income ratio	126,71	83,3	83,4	93,59	89,05	98,37
Operativni troškovi u 000 €	5.986	4.981	4.762	4.544	4.427	4.404
Troškovi rezervisanja za kreditne gubitke u 000 €	3.718	4.205	3.692	3.417	3.429	8.409
Kvalitet aktive – NPL%	17,25	5,6	4,8	4,7	6,33	16,35

OPIS	2021	2020	2019	2018	2017	2016
BILANS STANJA (000€)						
Bilansna aktiva	146.023	154.272	155.761	142.219	125.268	110.571
Procenat rasta	-5,34	-0,01	9,5	13,5	13,3	0,2
Vanbilansno poslovanje	24.232	27.790	27.127	24.685	13.775	18.643
STANOVNIŠTVO						
Plasmani	44.467	45.424	40.207	33.284	27.746	23.884
Depoziti	78.426	78.437	78.083	71.088	65.603	63.248
PRIVREDA						
Plasmani	48.602	62.872	51.572	43.006	35.690	32.004
Depoziti	42.393	41.517	46.448	42.357	32.827	20.675

OPIS	2021	2020	2019	2018	2017	2016
RACIO KREDITI/DEPOZITI						
Bruto krediti/depoziti u %	77,03%	90,3%	73,7%	67,3%	64,4%	66,6%
Neto krediti/depoziti u %	74,00%	86,8%	70,7%	64,2%	61,0%	56,6%
KAPITAL (000 €)	16.366	21.609	21.904	20.916	20.368	19.005
Koeficijent solventnosti	14,07%	15,77	16,45	17,17	19,17	18,3%
Broj zaposlenih	71	148	148	146	138	133
Aktiva po zaposlenom (000 €)	2.057	1.042	1.052	974	908	831

MAKROEKONOMSKI USLOVI POSLOVANJA

*Trendovi kretanja makroekonomskih veličina
u 2021. godini*

Crna Gora

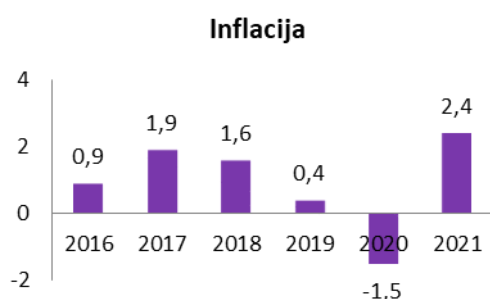
U vrijeme izrade ovog izvještaja podaci o BDP-u Crne Gore za drugi kvartal 2021. godine nijesu bili dostupni, dok preliminarni podaci MONSTAT-a ukazuju da je realni pad BDP-a u prvom kvartalu ove godine iznosio 6,4%. Tokom drugog kvartala došlo je do djelimičnog poboljšanja epidemiološke situacije i ublažavanja mjera za suzbijanje koronavirusa u susret glavnoj turističkoj sezoni. To je rezultiralo izvjesnim ekonomskim oporavkom, što potvrđuju i raspoloživi statistički podaci.

Realni sektor i inflacija

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, vrijednost izvršenih građevinskih radova u periodu januar - jun 2021. godine iznosila je EUR 341,3 miliona i bila je niža za 1,3% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je građevinska aktivnost mjerena efektivnim časovima rada veća za 1,5%

Godišnja inflacija u junu ove godine iznosila je 2,4%, dok je godišnja inflacija mjerena harmonizovanim indeksom potrošačkih cijena iznosila 2,8%.

Rast cijena, na godišnjem nivou, u kategorijama hrana i bezalkoholna pića (2,8%) i prevoz (8,7%) dao je najveći pozitivan doprinos (po 1,0 p.p.) ukupnoj godišnjoj stopi.

Turizam

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, u Crnoj Gori je u posmatranom periodu u kolektivnom smještaju boravilo 174.360 turista, što predstavlja rast od 61% u odnosu na isti period prethodne godine. U ovom periodu, u kolektivnom smještaju, zabilježen je rast broja dolazaka i domaćih (26%) i stranih turista (72,2%) u odnosu na isti period 2020. godine. U poređenju sa dolascima realizovanim u istom periodu 2019. godine zabilježen je pad od 65,3%.

Građevinarstvo

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, vrijednost izvršenih građevinskih radova u periodu januar - jun 2021. godine iznosila je EUR 341,3 miliona i bila je niža za 1,3% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je građevinska aktivnost mjerena efektivnim časovima rada veća za 1,5%.

Saobraćaj

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, u posmatranom periodu, u drumskom saobraćaju prevezeno je 17,5% manje putnika nego u istom periodu prethodne godine, dok je prevoz robe veći za 0,5%. U željezničkom saobraćaju je u istom periodu prevoz putnika manji za 5,2%, a prevoz robe za 34,7%. U periodu januar – jun 2021. godine prevezeno je ukupno 286.227 putnika (grafik 1.10), što je za 20,6% više nego u istom periodu prethodne godine, dok je evidentiran promet robe na aerodromima od 211 tona, što predstavlja povećanje od 35,3%. Imajući u vidu rekordan pad u vazdušnom saobraćaju u prethodnoj godini, potrebno je još vremena kako bi se oporavio na nivo iz 2019. godine.

Zaposlenost i zarade

Broj zaposlenih u periodu januar-jun 2021. godine, u prosjeku je iznosio 154.177 i bio je niži za 17% u odnosu na isti period prethodne godine.

U periodu januar - jun 2021. godine prosječna zarada u Crnoj Gori iznosila je EUR 790, dok je prosječna zarada bez poreza i doprinosa iznosila EUR 529, i u odnosu na isti period 2020. godine porasle su za 0,9% odnosno 1,1%, respektivno.

Bankarski sektor

Od pojave epidemije COVID-19 u Crnoj Gori, Centralna banka Crne Gore (CBCG) je implementiranjem devet paketa privremenih mjera, uspjela ne samo da obezbijedi preusmjeravanje likvidnosti iz bankarskog sektora ka privredi i stanovništvu, već i da očuva zdravlje bankarskog, a time i finansijskog sistema Crne Gore. Bankarski sektor u Crnoj Gori je u periodu januar - jun 2021. godine bio stabilan, uz visoke pokazatelje likvidnosti i kapitalizovanosti. U posmatranom periodu finansijski rezultat crnogorskih banaka bio je pozitivan i ostvario je rast u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupni krediti banaka ostvarili su rast od 6,8% na godišnjem nivou, pri čemu su sektor stanovništva i nefinansijski sektor ostvarili rast od 1,8% i 3%, respektivno. Međutim, kao rezultat zaključavanja ekonomije u cilju suzbijanja negativnih efekata epidemije COVID-19, određene djelatnosti su se u proteklom periodu suočile sa krizom likvidnosti i solventnosti, nezaposlenost u zemlji je povećana, pa su i nekvalitetni krediti imali tendenciju rasta i na godišnjem nivou zabilježili su rast od 15,7%. Ukupni depoziti kod banaka u posmatranom periodu takođe su ostvarili rast, i na godišnjem nivou su veći za 9%. Najznačajniji deponenti – stanovništvo i nefinansijski sektor ostvarili su rast od 3% i 14,4% respektivno. Uslijed zabilježenog opadajućeg trenda kretanja

aktivnih kamatnih stopa banaka, razlika između aktivnih i pasivnih kamatnih stopa je imala trend smanjenja i iznosila je 5,41 p.p. na kraju posmatranog perioda (5,52 p.p. na kraju juna 2020. godine).

Likvidnost bankarskog sektora povećana je u odnosu na prethodnu godinu, na šta ukazuju dnevni i dekadni koeficijent likvidnosti. Dnevni koeficijent likvidnosti na kraju posmatranog perioda iznosio je 1,99 i imao je veću vrijednost nego na kraju prethodne godine kada je iznosio 1,92, dok je značajno viši u odnosu na kraj juna prethodne godine kada je iznosio 1,32.

Na kraju juna 2021. godine ukupna aktiva banaka iznosila je EUR 4.815,2 miliona, što predstavlja rast od EUR 228,7 miliona ili 5% u odnosu na kraj prethodne godine, odnosno rast od EUR 265,2 miliona ili 5,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano u odnosu na kraj prethodne godine, rast ukupne aktive je najvećim dijelom rezultat rasta ukupnih kredita u iznosu od EUR 152,5 miliona ili 4,8%, kao i novčanih sredstava i računa depozita kod centralnih banaka u iznosu od EUR 54,5 miliona ili 6,2%. Hartije od vrijednosti su takođe ostvarile rast u iznosu od EUR 40,5 miliona ili 8,6%, dok je ostala aktiva zabilježila pad u iznosu od EUR 8,3 miliona ili 3,5%. Posmatrano u odnosu na isti period prethodne godine, rast na strani aktive ostvaren je najvećim dijelom uslijed rasta kredita u iznosu od EUR 210,6 miliona ili 6,8%, kao i uslijed rasta novčanih sredstava i računa depozita kod centralnih banaka u iznosu od EUR 69,9 miliona ili 8,1%. Hartije od vrijednosti su ostvarile rast u iznosu od EUR 32,1 milion ili 6,7%, dok je ostala aktiva zabilježila pad u iznosu od EUR 35,2 miliona ili 13,2%. Posmatrano po strukturi pasive, najveći rast u odnosu na kraj prethodne godine ostvaren je kod depozita i to u iznosu od EUR 303,5 miliona ili 9%, nakon čega slijedi kapital sa rastom od EUR 24,5 miliona ili 4,2%. Sa druge strane, tendencija pada zabilježena

je kod pozajmica i to u iznosu od EUR 95,1 milion ili 21,1%, kao i kod kategorije „ostale obaveze“ u iznosu od EUR 4,3 miliona ili 2,5%. U odnosu na isti period prethodne godine, najveći rast u iznosu od EUR 375,5 miliona ili 11,4% ostvarili su depoziti, nakon čega slijedi kapital sa rastom od EUR 6,3 miliona ili 1%. Pad u iznosu od EUR 116,2 miliona ili 24,6% zabilježile su pozajmice, kao i kategorija „ostale obaveze“ u iznosu od EUR 173.000.

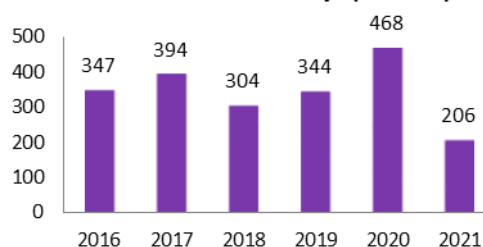
Na kraju juna 2021. godine, nekvalitetna aktiva banaka iznosila je EUR 233,9 miliona, što predstavlja rast od 17,6 miliona ili 8,1% u odnosu na kraj prethodne godine, odnosno rast od EUR 26,6 miliona ili 12,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Učešće nekvalitetne aktive banaka u ukupnoj aktivi banaka u posmatranom periodu iznosilo je 4,86%, što predstavlja povećanje od 0,14 p.p. u odnosu na kraj prethodne godine, odnosno povećanje od 0,30 p.p. u odnosu na isti period prethodne godine (grafik 2.5). Na kraju juna 2021. godine banke su ostvarile pozitivan finansijski rezultat u ukupnom iznosu od EUR 27,9 miliona, što predstavlja povećanje od EUR 11,8 miliona ili 73,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Jedanaest banaka je tokom perioda januar - jun tekuće godine ostvarilo dobitak, dok je jedna banka ostvarila gubitak.

Spoljnotrgovinska razmjena i investicije

Prema preliminarnim podacima, spoljnotrgovinski deficit iznosio je EUR 820,3 miliona i bio je manji za 1,1% u odnosu na isti period prethodne godine, što je rezultat većeg povećanja izvoza od uvoza roba. Ukupan izvoz roba iznosio je EUR 241,5 miliona i bio je za 59 miliona ili 32,3% veći, dok je uvoz roba iznosio EUR 1,1 milijardu i bio je za EUR 49,8 miliona ili 4,9% veći nego u odnosu na isti uporedni period. Oporavak međunarodne razmjene doveo je i u Crnoj Gori do povećanja obima robne razmjene sa inostranstvom u tom periodu od 9,1%. Na računu usluga zabilježen je suficit u iznosu od EUR 180,7 miliona, što je za 135,7 miliona ili okvirno

četiri puta više nego u uporednom periodu. Ukupni prihodi od usluga iznosili su EUR 424,4 miliona što predstavlja rast od 43,6%, dok su rashodi iznosili EUR 243,7 miliona i bili su niži za 2,7% u odnosu na uporedni period. Procijenjeni prihodi od putovanja-turizma iznosili su EUR 115,3 miliona, što je za 110,4% više u odnosu na uporedni period i rezultat su povećanja dolazaka i noćenja stranih turista. Na računu primarnog i sekundarnog dohotka realizovan je suficit u iznosu od EUR 40,9 miliona, odnosno EUR 190 miliona, što je za 43,4%, odnosno za 69,8% više nego u uporednom periodu.

Strane direktne investicije (u mil €)

Prema preliminarnim podacima, neto priliv SDI iznosio je EUR 205,6 miliona, što je za 20,7% manje u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Ovakvo kretanje rezultat je većeg odliva, kao i smanjenja priliva po osnovu interkompanijskog duga. Uprkos značajnom rastu vlasničkih ulaganja u posmatranom periodu (za 51,2%) zabilježen je pad priliva SDI za 7,7% što je posljedica manjih dužničkih ulaganja. U strukturi ukupnog priliva SDI, priliv po osnovu interkompanijskog duga iznosio je 46,5% ukupnog priliva SDI, zatim slijede ulaganja u nekretnine 25,9% i investicije u kompanije i banke 22,9%. Ukupan odliv SDI iznosio je EUR 144 miliona, što je za 20,4% više nego u uporednom periodu.

2. POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA

Banka u okviru registrovanih djelatnosti obavlja sledeće poslove:

- depozitne poslove (primanje i polaganje depozita);
- kreditne poslove (davanje i uzimanje kredita),
- devizne, devizno-valutne i menjačke poslove;
- poslove platnog prometa;
- izdavanje platnih kartica;
- poslove sa hartijama od vrijednosti u skladu sa zakonom kojim se uređuju hartije od vrijednosti;
- izdavanje garancija, avala i drugih oblika jemstava (garancijski posao);
- kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfeiting i dr.);
- poslove za koje je ovlašćena zakonom;
- druge poslove u skladu sa odobrenjem Centralne banke Crne Gore

Na tržištu Crne Gore Komercijalna banka je prisutna od 1993. godine kao organizacioni dio Komercijalne banke AD Beograd. Početkom 2003. godine Banka je promijenila status i od tada je poslovala kao banka, pod nazivom Komercijalna banka AD Budva, do 02.07.2018. godine kada je sjedište Banke izmješteno u Podgoricu.

U cilju uspješnog poslovanja u izmijenjenim uslovima Banka je vršila promjene u organizacionoj strukturi, vršila je ulaganja u razvoj kadrovskih resursa, uvodila nove proizvode i usluge i vršila kontinuirano ulaganje u razvoj informacionog sistema.

Poslovanje u prethodnom periodu dovelo je Banku danas u poziciju da posluje kao banka univerzalnog tipa, uz modernu organizacionu strukturu i da raspolaže sa iskusnim i obučanim kadrovima.

Komercijalna Banka AD Podgorica je banka sa visokim nivoom kapitala koji pruža visok stepen sigurnosti, osnovu za stabilno i

sigurno poslovanja, uz sposobnost apsorpcije potencijalnih rizika iz poslovanja.

Dana 30.12.2020. godine NLB dd Ljubljana je postala većinski vlasnik Komercijalne banke AD Beograd koja je bil vlasnik 100% Komercijalne banke AD Podgorica. Usled navedenog, ključni zadatak za 2021. godinu bilo je pripajanje Komercijalne banke AD Podgorica NLB banci AD Podgorica.

2.1. Odbor direktora Banke

Odbor direktora Banke odgovoran je da poslovanje Banke bude u skladu sa zakonom, drugim propisima i aktima Centralne banke Crne Gore, kao i aktima i koje utvrde organi Banke.

Odbor direktora Banke čini pet članova, uključujući i predsjednika. Članove Odbora direktora Banke imenuje Skupština akcionara banke na period od četiri godine.

Nadležnosti Odbora direktora Banke definisane su članom 25. Statuta Banke. Sjednice Odbora direktora održavaju se po potrebi, a najmanje jednom mjesečno. Poslovnikom o radu Odbora direktora bliže se uređuje sazivanje sjednica Odbora direktora, način rada i druga pitanja u vezi sa radom Odbora direktora.

Članovi Odbora direktora Banke na dan 12.11.2021. godine su:

IME I PREZIME	AKCIONAR / ČLAN NEZAVISAN OD BANKE	FUNKCIJA
Damir Kuder	NLB dd	Predsjednik
Bogdan Podlesnik	NLB dd	Član
Boris Anže Dugar	NLB dd	Član
Borut Vujčić	NLB dd	Član
Vesna Pogačar	NLB dd	Član

2.2. Odbor za reviziju

Odbor za reviziju Banke čine tri člana, uključujući i predsjednika koji ispunjavaju uslove utvrđene zakonom.

Članovi Odbora se biraju na period od četiri godine.

Odbor za reviziju priprema predloge, mišljenja i stavove iz djelokruga rada za odlučivanje Odbora direktora po tim pitanjima. Odbor za reviziju podnosi godišnje izvještaje o svom radu Odboru direktora.

Dužnosti Odbora za reviziju definisane su članom 30. Statuta Banke. Odbor za reviziju donosi odluke većinom glasova ukupnog broja članova.

Članovi Odbora za reviziju na dan 12.11.2021. godine su:

IME I PREZIME	FUNKCIJA
<i>Tatjana Jamnik Skubić</i>	<i>Predsjednik</i>
<i>Mustafa Boryana Ivanova</i>	<i>Član</i>
<i>Damjana Lavrič</i>	<i>Član</i>

Banka ima najmanje dva izvršna direktora od kojih je jedan Glavni izvršni direktor.

2.3. Izvršni direktori

Izvršni direktori Banke na dan 12.11.2021. godine su:

IME I PREZIME	FUNKCIJA
<i>Bogdan Podlesnik</i>	<i>Glavni izvršni direktor</i>
<i>Dražen Vujošević</i>	<i>Izvršni direktor</i>

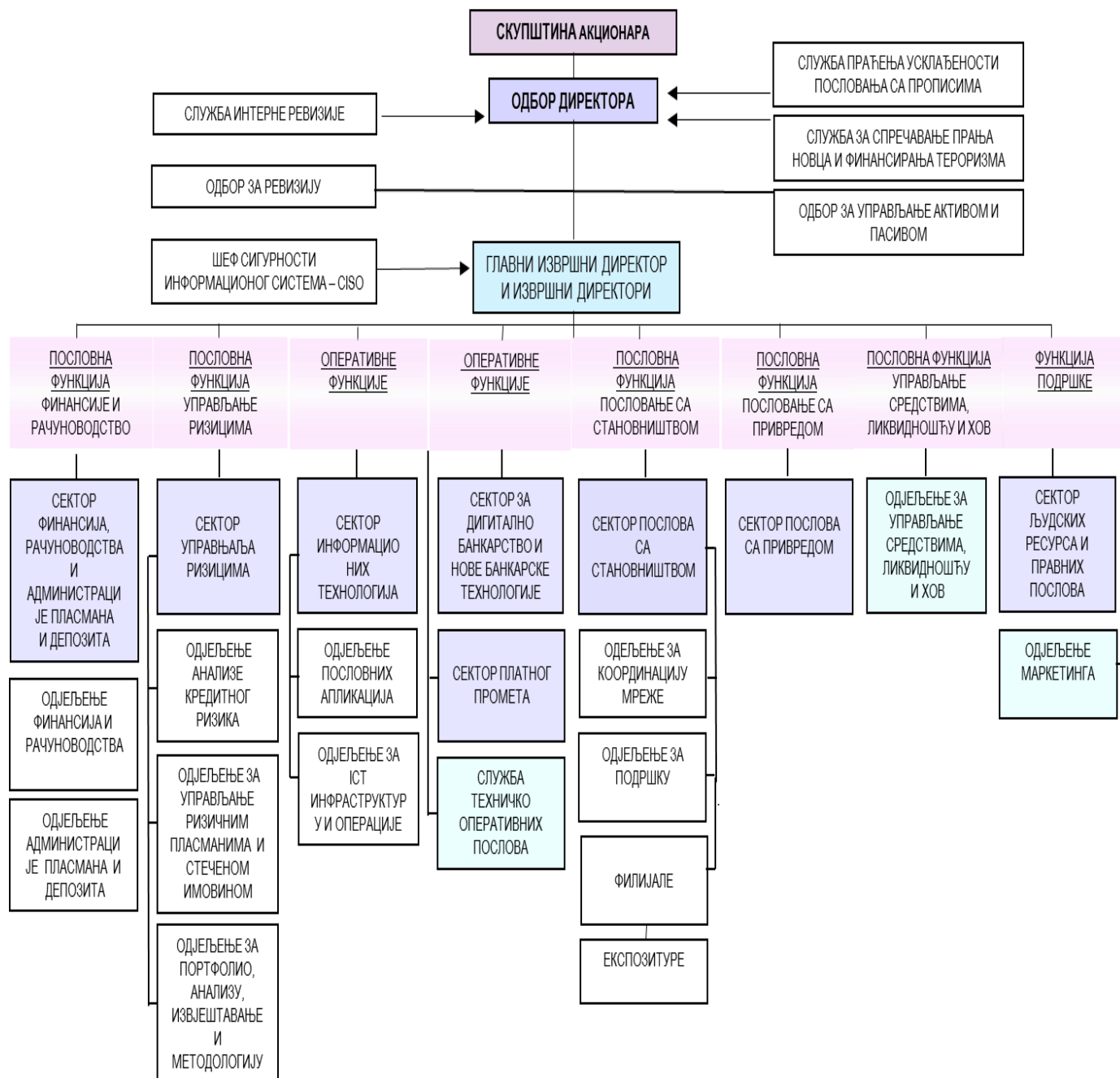
2.4. Članovi ALCO Odbora

Članovi ALCO odbora Banke na dan 12.11.2021. godine su:

IME I PREZIME	FUNKCIJA
<i>Bogdan Podlesnik</i>	<i>Glavni izvršni direktor</i>
<i>Dražen Vujošević</i>	<i>Izvršni direktor</i>
<i>Matič Novak</i>	<i>član</i>

2.5. Organizaciona struktura

KOMERCIJALNA BANKA AD PODGORICA

2.6. Raspored filijala Banke u Crnoj Gori

<i>Rb</i>	<i>Mjesto</i>	<i>Adresa</i>	<i>Telefon</i>	<i>Fax</i>
	Komercijalna banka AD Podgorica NLB Grupa Sjedište	UI Cetinjska br 11, Kula PC, VI sprat, Podgorica	020/426-300	020/426-399
1	Filijala Podgorica 1	Buevar Džordža Vašingtona 100	020/426-394	-
2	Filijala Podgorica 2	UI Miljana Vukova 7	020/426-394	-
3	Filijala Budva 1	Podkošljun bb	033/426-393, 033/426-394	-
4	Filijala Bar	Obala Kralja Nikole bb	030/312-330, 030/311-827	030/231-020
5	Bijelo Polje	Ulica Slobode bb	050/432-045, 050/431-435	-
6	Kotor	Trg od oružja bb	032/322-200, 032/322-187	-
7	Tivat	II Dalmatinska bb	032/660-440	-
8	Herceg Novi	Njegoševa 40	031/321-860	-
9	Nikšić	Trg Save Kovačevića	040/212-106	-

Banka svoje poslovanje obavlja u Centrali u Podgorici, i u 9 filijala. Na dan pripajanja banke NLB banci, zatvoreno je 6 Filijala, a 3 su nastavile sa radom u mreži nove objedinjene NLB Banke (Podgorica 1, Budva 1, Kotor 1).

3. RAZVOJ BANKE, FINANSIJSKI POLOŽAJ I REZULTATI POSLOVANJA

Uvod

Banka je na 12.11.2021. godine sa iznosom bilansne aktive od EUR 146.023 hiljade. Njeno tržišno učešće na dan 30.09.2021. iznosi 2,96%.

Kreditni klijentima

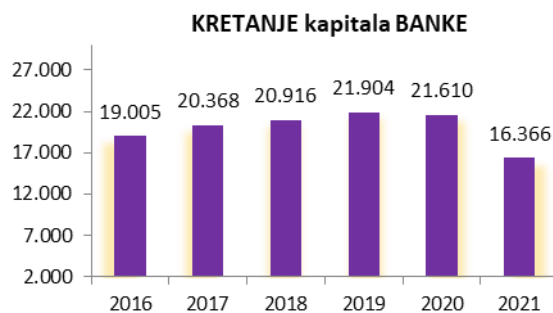
Na dan 12.11.2021. godine ukupni plasmani komitentima iznose EUR 93.069 hiljada, što čini 63,7 % ukupne bilansne aktive.

Depoziti

U strukturi bilansne pasive ukupni depoziti komitenata iznose EUR 120.819 hiljade, što čini 82,7 % ukupne bilansne pasive. U toku 2021. godine depoziti su porasli za EUR 365 hiljada, odnosno za 0,7 %.

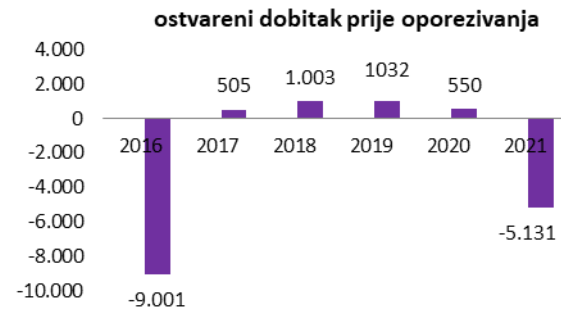
Kapital

Banka je dobro kapitalizovana i sa iznosom kapitala EUR 16.366 na 12.11.2021. godine.

Rezultat

Gubitak iz poslovanja prije poreza u 2021. godini iznosi EUR 5.131 hiljada najvećim dijelom usled porasta troškova rezervisanja za kreditne gubitke i troškova obezvređenja imovine stečene naplatom potraživanja.

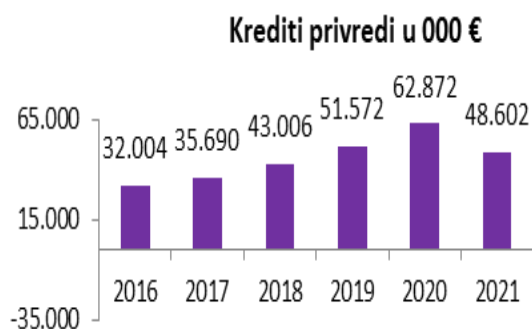
3.1. POSLOVANJE SA PRIVREDOM

Plasmani - poslovanje KB

Kreditni pravnim licima na 12.11.2021. godine iznose EUR 48.602 hiljade, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja smanjenje od EUR 14.270 hiljada ili 22 %.

PRIVREDA	12.11.2021.		31.12.2020.	
	iznos u 000	učešće (%)	iznos u 000	učešće (%)
KREDITI	48.602	100%	62.872	100,0%
Kratkoročni	12.124	24,9%	19.572	31,1%
Dugoročni	36.478	75,1%	43.301	68,9%

U prethodnom periodu ostvarene su sledeće veličine kredita pravnim licima.

Depoziti - poslovanje KB

U 2021. godini zabilježen je rast depozita pravnih lica u iznosu od EUR 876 hiljada odnosno 2 %.

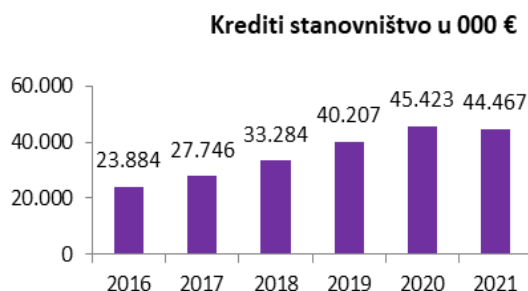
U strukturi depozita dominiraju depoziti po vidjenju, koji čine 73,8 % ukupnih depozita pravnih lica.

PRIVREDA	12.11.2021.		31.12.2020.		%, 21/20
	iznos u 000	učešće (%)	iznos u 000	učešće (%)	
Depoziti	42.393	100%	41.517	100,0%	2,1%
Depoziti po vidjenju	31.284	73,8%	24.260	58,4%	29,0%
Oročeni depoziti	11.109	26,2%	17.257	41,6%	35,6%

3.2. POSLOVANJE SA STANOVNIŠTVOM

Kreditni - poslovanje KB

Kreditni fizičkim licima na 12.11.2021. godine iznose EUR 44.467 hiljade, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja smanjenje od EUR 956 hiljada ili manje od 1 %.

Depoziti - poslovanje KB

Depoziti fizičkih lica na dan 12.11.2021. godine iznose EUR 78.426 hiljada i niži su za EUR 11 hiljada odnosno za 0.01 %.

STANOVNIŠTVO	12.11.2021.		31.12.2020.		Rast u %, 21/20
	iznos u 000	učešće (%)	iznos u 000	učešće (%)	
Depoziti	78.426	100%	78.437	100,0%	0,0%
Depoziti po vidjenju	55.464	70,7%	49.942	63,7%	11,1%
Oročeni depoziti	22.962	29,3%	28.495	36,3%	-19,4%

Depoziti po vidjenju fizičkih lica na 12.11.2021. godine iznose EUR 55.464 hiljade i čine 70,7 % ukupnih depozita fizičkih lica.

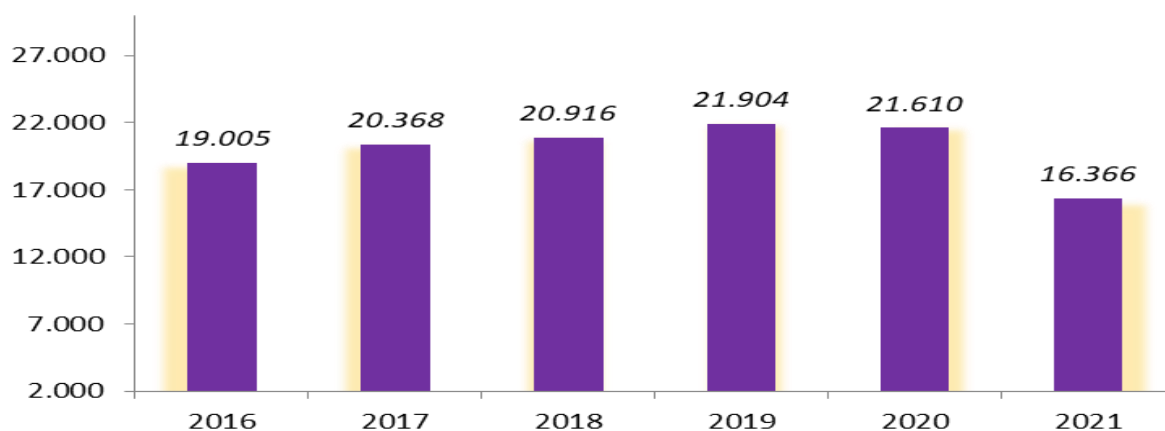
Oročeni depoziti na kraju 12.11.2021. godine iznose EUR 22.962 hiljada i u ukupnim depozitima fizičkih lica učestvuju sa 29,3%.

3.3 KAPITAL BANKE

Promjene na kapitalu u periodu od 2016. do 2021. godine:

OPIS	2021.	2020.	2019.	2018.	2017.	2016.
KAPITAL BANKE (U 000)						
Akcijski kapital	27.370	27.370	27.370	27.370	27.370	27.370
Ostali kapital	5.997	-6.267	-6.475	-7.393	-7.759	702
Dobitak / gubitak tekuće godine	-5.007	507	1.009	939	757	-9.067
UKUPAN KAPITAL	16.366	21.610	21.904	20.916	20.368	19.005

KRETANJE KAPITALA BANKE

Komercijalna Banka AD Podgorica je osnovana kao otvoreno akcionarsko društvo. Ukupan kapital Banke na 12.11.2021. godine iznosi EUR 16.366 hiljada i smanjen je za 24,3 % u odnosu na 2020. godinu.

Akcijski kapital podijeljen je na 2.737 akcija, serije A, B, C, D, E, F, G, H i nominalne vrijednosti od EUR 10 hiljada po jednoj akciji.

Akcijski kapital sastoji se iz novčanog i nenovčanog dijela. Novčani dio akcijskog kapitala iznosi EUR 26.500 hiljada, odnosno 2.650 akcija. Nenovčani dio akcijskog kapitala iznosi EUR 870 hiljada, odnosno 87 akcija.

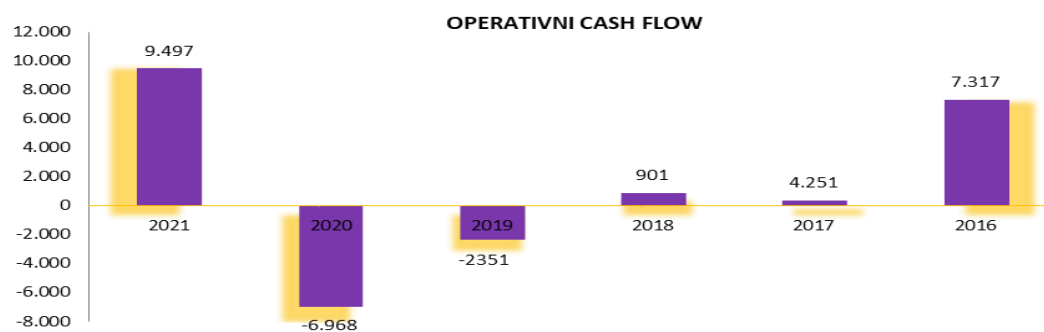
Komercijalna Banka ad Podgorica je na dan 12.11.2021. godine pripojena NLB Banci AD Podgorica.

Banka je, u posmatranom vremenskom periodu, ispunila sve propisane parametre poslovanja, što je pouzdan indikator stabilnog i sigurnog poslovanja.

Koeficijent solventnosti Banke na 12.11.2021. godine iznosi 14,07 % i za 1,70 procentnih poena je manji u odnosu na prethodnu godinu.

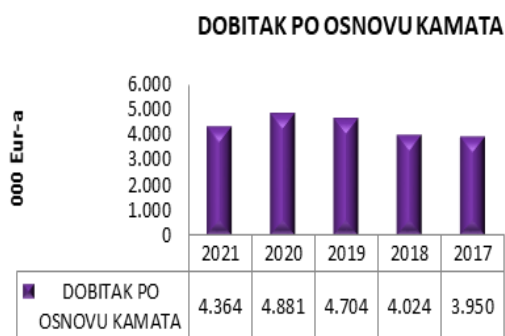
Koeficijent solventnosti Banke je zadovoljavajući i Banka ima dovoljno kapitala da pokrije sve rizike kojima je izložena.

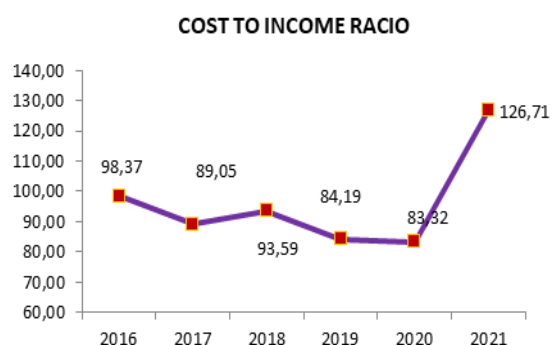
Operativni cash flow na kraju 12.11.2021. godine iznosi EUR 9.497 hiljada.

3.5. PROFITABILNOST BANKE

Neto dobitak po osnovu kamata iznosi EUR 4.364 hiljada, što u odnosu na isti period prošle godine predstavlja smanjenje od 1,8 %.

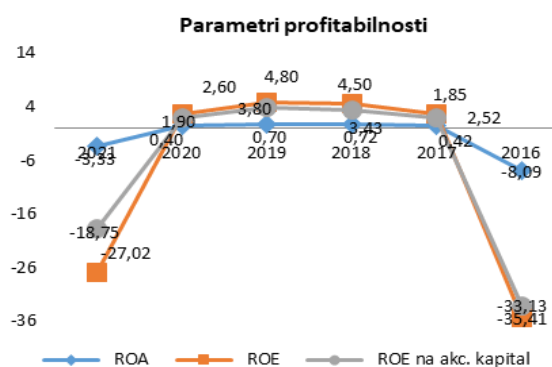
Neto prihodi od naknada i provizija u 2021. godini iznose EUR 360 hiljada i manji su u odnosu na prethodnu godinu za 29,3%.

Iz grafikona ostvarenih vrijednosti CIR-a vidi se da je procenat CIR-a u 2021. godini 126,71 % i da je značajno veći u odnosu na prethodnu godinu, usled značajno većih troškova (dominantno troškovi integracije)

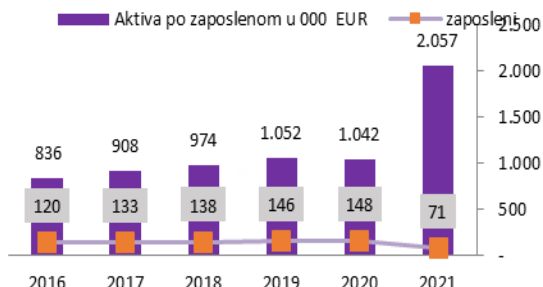
Banka je na 12.11.2021. godine ostvarila stopu prinosa na aktivu od -3,3 %, stopu prinosa na ukupan kapital od -27,02 % i stopu prinosa na akcijski kapital od -18,75 %.

Kretanje stopa prinosa u prethodnih pet godina

3.6. LJUDSKI RESURSI

U toku 2021. godine usled pripajanja Banke NLB banci došlo je do promjene broja zaposlenih, zbog čega se bilansna suma po zaposlenom povećala na izvještajni datum.

Misija upravljanja ljudskim resursima je usklađivanje kadrovskog potencijala Banke sa njenom poslovnom strategijom i stvaranje uslova za poboljšanje poslovnih rezultata Banke. Da bi se ovo realizovalo, neophodno je kreiranje adekvatnog kadrovskog potencijala kroz uvećanje radnog potencijala dijela kadrova raspoređivanjem na odgovarajuća radna mjesta i sprovođenje obuka, kao i stvaranje uslova za zadržavanje najboljeg kadra u cilju održavanja visokog nivoa stručnosti.

Naročita pažnja se posvećuje motivaciji i razvoju svijesti zaposlenih o ulozi i značaju ljudskih resursa i njihovog doprinosa u poboljšanju rezultata poslovanja Banke, između ostalog i kroz adekvatno inicijalno vrednovanje radnog angažovanja zaposlenih, kao i kroz stvaranje uslova za nagrađivanje zaposlenih koji budu davali značajan doprinos ostvarivanju boljih performansi banke i u tom smislu se planira vršiti kontinuirani monitoring njihovog rada i angažovanja.

3.7. MARKETING AKTIVNOSTI

Cilj marketing strategije ostaje da aktivno doprinosi ostvarivanju strateških i tekućih poslovnih ciljeva Banke, uz maksimalnu sinergiju djelovanja sa poslovnim sektorima Banke.

U poslovnoj 2021. godini ciljevi u segmentu marketinga bili su:

- Prilagodjavanje marketing strategiji NLB banke;
- Priprema i učesšće u aktivnostima na spajanju banka-komunikacija, branding;
- Proširivanje postojeće baze korisnika;
- Održavanje konkurentnosti kroz upoznavanje javnosti sa ponudom banke;
- Promocija paketa dobrodošlice u NLB Grupu;
- Učvršćivanje uspostavljenih veza sa dugogodišnjim klijentima i povezivanje sa novim korisnicima bankarskih usluga;
- Nastavak pozicioniranja brend imidža

Najveća pažnja posvećena je promovisanju proizvoda iz ponude namijenjene sektoru stanovništva, sa posebnim osvrtom na akcijsku ponudu proizvoda (aktiv paket, oročena štednja, stambeni krediti, gotovinski krediti).

Obzirom na sve zaoštreniju konkurenciju i složenije poslovno okruženje, ostaje obaveza marketing sektora kao poslovne funkcije, u iznalaženju komparativnih prednosti Banke, kroz anticipaciju potreba klijenata s jedne, te ponašanja i ponude konkurencije na drugoj strani. Poseban efekat se očekuje kod kampanja sa ciljanim grupama tražnje.

Dodatno angažovanje, kreativnost i kvalitetan mix svih elemenata marketinga, biće u fokusu ukupnih marketing aktivnosti. Redukovanje raspoloživog budžeta usmjerilo je aktivnosti u odjeljenju marketinga na ulaganje dodatnog napora za iznalaženje optimalnog marketing mix-a sa ciljem održavanja kvaliteta oglašavanja na nivou prošlogodišnjem, sa manje sredstava. Pored toga, kao mala banka na crnogorskom tržištu, raspolazemo sa manjim marketing budžetom od neposredne konkurencije.

Kod kreiranja kampanja potrebno je posebno voditi računa o činjenici da se klijenti teško

odlučuju za promjenu banke, bez obzira na kvalitet ponude i neke dodatne vrijednosti koje brand-ovi posjeduju i nude. U narednom periodu ove aktivnosti će sprovoditi nova banka.

Imajući na umu da potrošač banke doživljava kao hladnu, distanciranu, nametnutu nužnost čiji je jedini cilj povećanje vlastitog profita, potrebno je nastaviti komunikaciju koja predstavlja Komercijalnu banku kao bliskog, pouzdanog i brižnog partnera kome može vjerovati.

Ciljne grupe ka kojima Banka želi da se usmjeri su:

- Zaposleni ljudi srednjeg i višeg obrazovanja;
  - Urbano stanovništvo;
  - Medium to high income klijenti;
  - Privredni subjekti;
  - Postojeći klijenti (kojima je neophodno ponuditi unaprijeđene usluge kako bi se dodatno pojačala njihova lojalnost);
  - Novi korisnici bankarskih usluga.
-

3.8. POSLOVANJE KOMERCIJALNE BANKE U 2021. GODINI

Strateško opredeljenje Banke za spajanje sa NLB Bankom karakteriše poslovanje Banke u 2021. godini.

Bilansna suma

Fokus poslovanja Banke i dalje je na rastu profitabilnosti, ali i kvalitetu portfolija i daljoj optimizaciji strukture izvora sredstava. Bilansna aktiva Banke u 2021. godini smanjena je za EUR 8.251 hiljada ili 5,35 % u odnosu na prethodnu godinu.

Izvori

Pozicija neto kreditnih pozajmica na dan 12.11.2021. godine iznosi EUR 3.370 hiljada i niža je za EUR 6.383 hiljada u odnosu na kraj 2020.godine.

U strukturi bilansne pasive depoziti iznose EUR 120.819 hiljade, što čini 82,74 % od ukupne bilansne pasive bilježeći rast od EUR 865 hiljada ili 0,7 %.

Plasmani

U odnosu na 2020. godinu krediti klijentima su smanjeni za EUR 15.228 hiljada, odnosno za 14,6 %. Na dan 12.11.2021. godine ukupni plasmani komitentima iznose EUR 93.069 hiljada, što čini 63,7% ukupne bilansne aktive.

Profitabilnost

Banka je u 2021. godini ostvarila gubitak prije oporezivanja u iznosu od EUR 5.131 hiljada. Nakon oporezivanja dobitak Banke iznosi EUR 5.007 hiljada.

Adekvatnost kapitala

Adekvatnost kapitala na kraju posmatranog perioda iznosila je 14,07%, i iznad je regulatornog minimuma (10%), a dovoljno velika za pokriće svih poslovnih rizika, prije svega kreditnog.

3.9. Bilans stanja Banke na dan 12.11.2021. godine

	12. nov. 2021.	31. dec. 2020.
SREDSTVA		
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	25.752	16.255
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	100.945	117.824
Kredit i potraživanja od banaka	11.633	13.721
Kredit i potraživanja od klijenata	89.212	103.999
Ostala finansijska potraživanja	100	104
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali		10.767
ukupni rezultat	13.247	
Hartije od vrijednosti	13.247	10.767
Investicione nekretnine	595	658
Nekretnine, postrojenja i oprema	2.561	3.033
Nematerijalna sredstva	177	248
Odložena poreska sredstva	340	135
Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	0	1.175
Ostala sredstva	2.406	4.177
UKUPNA SREDSTVA	146.023	154.272
OBAVEZE		
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	124.699	130.124
Depoziti banaka i centralnih banaka	-	46
Depoziti klijenata	121.329	120.325
Kredit banaka i centralnih banaka	3.370	9.753
Rezerve	1.365	941
Tekuće poreske obaveze	11	4
Odložene poreske obaveze	254	205
Ostale obaveze	915	1.389
Subordinisani dug	2.413	-
UKUPNE OBAVEZE	129.657	132.663
KAPITAL		
Akcijski kapital	27.370	27.370
(Akumulirani gubitak) / Neraspoređena dobit	(10.221)	(10.728)
Dobitak tekuće godine	(5.007)	507
Ostale rezerve	4.224	4.460
UKUPAN KAPITAL	16.366	21.609
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE	146.023	154.272

3.10. Bilans uspjeha Banke na dan 12.11.2021. godine

	2021.	2020.
Prihodi od kamata	5.187	6.162
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	62	69
Rashodi od kamata	(885)	(1.086)
Neto prihodi od kamata	4.364	5.145
Prihodi od naknada i provizija	1.743	1.867
Rashodi naknada i provizija	(1.383)	(1.034)
Neto prihodi od naknada i provizija	360	833
Neto dobitak / gubitak usled prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		26
Neto dobiti od kursnih razlika	116	104
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	45	25
Ostali prihodi	219	136
Troškovi zaposlenih	(3.718)	(2.648)
Troškovi amortizacije	(667)	(764)
Opšti i administrativni troškovi	(1.601)	(1.569)
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja fin.instrumenata koji se ne vrednuju kroz bilans uspjeha po fer vrijednosti	(3.997)	(788)
Troškovi rezervisanja	(184)	109
Ostali rashodi	(68)	(48)
OPERATIVNI DOBITAK/(GUBITAK)	(5.131)	561
Porez na dobit	124	(54)
NETO DOBITAK/(GUBITAK)	(5.007)	507

4. ULAGANJA U ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Banka poštuje najviše međunarodne standarde i vrijednosti u kreiranju finansijskih proizvoda i usluga, razvija i sprovodi aktivnosti na polju zaštite životne sredine i zaštite ljudskih i radnih prava.

U skladu sa okvirima iz akata koje su usvojene na nivou Matične Banke, a koje Banka sprovodi kroz svoje poslovne aktivnosti definisani su standardi za identifikovanje, praćenje i upravljanje rizicima životne i društvene sredine u procesu odobravanja i praćenja kredita. Cilj sistema upravljanja rizikom zaštite životne sredine je uvođenje sistema u proces kreditne aktivnosti i praćenju kredita, kao i povećanje mogućnosti za prihvatljiv i održiv ekonomski razvoj sa stanovišta zaštite životne sredine i minimiziranje mogućnosti pojave ekoloških i društveno negativnih uticaja.

5. KODEKS KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima ("Službeni list CG" br. 17/2007, 80/2008, 36/2011), Komercijalna Banka ad Podgorica je danom registracije kao akcionarsko društvo stekla svojstvo pravnog lica. Kao akcionarsko društvo, Komercijalna Banka ad Podgorica reguliše međusobne odnose svih zainteresovanih subjekata u skladu sa svojim Osnivačkim aktom i Statutom.

Organi društva su Skupština Banke, Odbor direktora, Odbor za reviziju i izvršni direktori.

Uloge organa Banke definisane su Statutom i drugim aktima Banke.

U dijelu upravljanja, Banka primjenjuje najbolje međunarodne prakse korporativnog upravljanja.

Korporativno upravljanje se uspostavlja na način:

- Da se u svim segmentima korporativnog upravljanja poštuje pravni okvir Crne Gore i dobra praksa poslovanja;
- Da u tom okviru postavlja principe koji su fleksibilni i daju prostor Odboru Direktora da na najbolji način upravlja i rukovodi Bankom i postiže postavljene ciljeve;
- Da svi međusobni odnosi zainteresovanih strana u funkcionisanju banke budu jasno diferencirani, da nema preklapanja niti praznina u odgovornostima i nadležnostima, te da kod svih zainteresovanih strana bude uspostavljena ravnoteža odgovornosti i obaveza, odnosno prava i nadležnosti;
- Da se odnosi među svim zainteresovanim stranama postave tako da kod svih preovlađuje zajednički interes, odnosno interes banke u odnosu na njihove pojedinačne interese;
- Da se u potpunosti, efikasno i efektno izvršavaju sve funkcije upravljanja i rukovođenja bankom, odnosno da se bankom upravlja na način koji dovodi do postizanja postavljenih ciljeva i zadataka.

U primjeni pravila korporativnog upravljanja implementirana su navedena akta, kao i druga interna akta banke i u samoj primjeni istih ne postoje odstupanja.

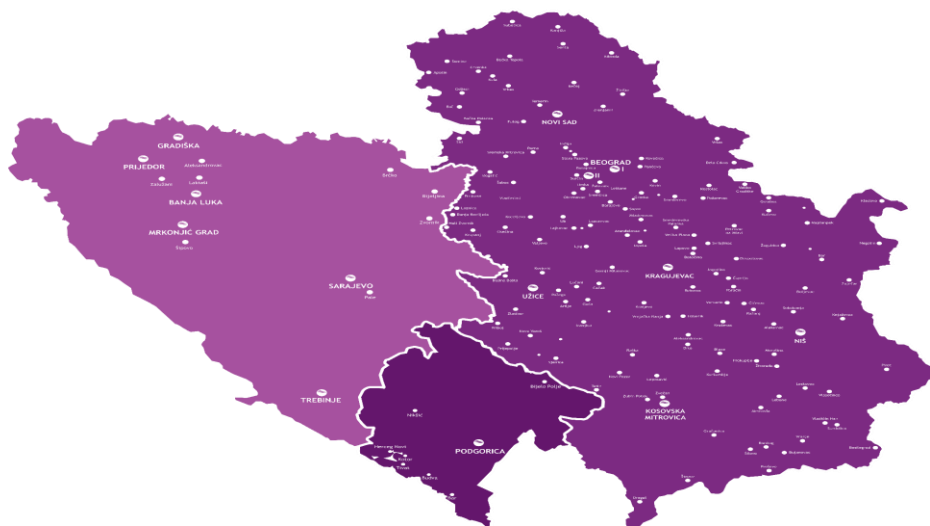
6. ČLANOVI GRUPE KOMERCIJALNE BANKE AD BEOGRAD

Sjedište Komercijalne banke AD Beograd

Poslovna mreža Komercijalne Banke ad Beograd		
	POSLOVNI CENTRI	SJEDIŠTE
1.	PC Beograd 1	Trg Politike 1, Beograd
2.	PC Beograd 2	Trg Politike 1, Beograd
3.	PC Kragujevac	Moše Pijade 2, Kragujevac
4.	PC Niš	Episkopska 32, Niš
5.	PC Novi Sad	Bulevar Oslobođenja 88, Novi Sad
6.	PC Užice	Petra Čelovića 4, Užice
	FILIJALA	SJEDIŠTE
1.	Kosovska Mitrovica	Čika Jovina 11, Kosovska Mitrovica
	SEKTORI	SJEDIŠTE
1.	Sektor za rad sa privredom – velikim klijentima	Svetogorska 42-44, Beograd
2.	Sektor za rad sa malom i srednjom privredom -Vojvodina	Bulevar oslobođenja 88, Novi Sad
3.	Sektor za rad sa malom i srednjom privredom -Beograd	Svetogorska 42-44, Beograd
4.	Sektor za rad sa malom i srednjom privredom –Centralna Srbija	Svetogorska 42-44, Beograd

Članovi Grupe, pored matične Komercijalne banke AD Beograd, su:

1. Komercijalna banka AD Podgorica u Republici Crnoj Gori (100% vlasništva);
2. Komercijalna banka AD Banja Luka u Bosni i Hercegovini (99.99% vlasništva) i
3. KomBank INVEST AD Beograd. društvo za upravljanje investicionim fondovima (DZIUF) (100% vlasništva).

7. FINANSIJSKI INSTRUMENTI ZNAČAJNI ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA

Na kraju poslovne 2021. godine za procjenu finansijskog položaja Banke od ključnog značaja su sledeći finansijski instrumenti:

 na strani aktive:

- krediti i poslovi lizinga;
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i
- gotovina i sredstva kod Centralne banke

 na strani pasive:

- depoziti ;
- obaveze po kreditima i ostali pozajmicama;
- kapital.

Ukupni krediti na 12.11.2021. godine iznose EUR 93.069 hiljada i čine 63,7 % ukupne bilansne aktive, dok su na kraju 2020. godine krediti iznosili EUR 108.295 hiljada i u ukupnoj aktivni su učestvovali sa 70%.

U toku 2021. godine ukupni krediti smanjeni su za EUR 15 hiljada odnosno za 16 %. Imajući u vidu činjenicu da u dužem vremenskom periodu krediti i plasmani čine više od 50 % ukupne aktive Banka je u prethodnom periodu razvijala sistem upravljanja rizicima sa posebnim akcentom na kreditni rizik. Kao rezultat ovih napora Banka danas ima kvalitetan kreditni portfolio, koji je obezbijeđen odgovarajućim iznosom ispravki vrijednosti i rezervi formiranih iz dobiti.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju na 12.11.2021. godine iznose EUR 13.246 hiljada -a dok su kraju 2020. godine iznosili EUR 10.355 hiljada što predstavlja povećanje EUR 2.981 hiljadu -a Navedena sredstva se odnose na ulaganje u obveznice kupljene na sekundarnom tržištu.

Gotovina i sredstva kod Centralne banke, nerizična aktiva sa aspekta kreditnog rizika, na 12.11.2021. godine iznosi EUR 25.752 hiljada , u strukturi ove pozicije dominantno iznosi se odnose na sredstva na žiro računu, sredstva

izdvojena kod Centralne banke Crne Gore u formi obavezne rezerve i sredstva na ino računima banaka.

Imajući u vidu strukturu aktive može se konstatovati da se aktiva osetljiva na kreditni rizik održava na optimalnom nivou uz razumnu politiku preuzimanja rizika.

Depoziti komitenata na dan 12.11.2021. godine iznose EUR 120.819 hiljada -a, bilježe blagi rast u odnosu na 31.12.2020. godine kad su iznosili EUR 119.954 hiljade i u ukupnoj pasivi učestvuju sa 83%. Depozitni potencijal Banke dominantno čine depoziti fizičkih lica (65%), pri čemu postoji velika diversifikacija depozita, odnosno veliki broj depozita u manjem iznosu.

Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama sa stanjem na dan 12.11.2021. godine iznose EUR 3.370 hiljade.

Ukupan kapital Banke na dan 12.11.2021. godine iznosi EUR 16.366 hiljada -i predstavlja 11 % ukupne pasive.

8. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Banka je razvila sistem upravljanja rizicima koji podrazumijeva identifikaciju, mjerenje, praćenje, kontrolisanje i izvještavanje o svim vrstama rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju.

Pri tome, najznačajnije vrste rizika kojima je Banka bila izložena, ili može biti izložena u poslovanju su:

- Kreditni rizik;
- Tržišni rizici;
- Operativni rizik;
- Rizik likvidnosti;
- Rizik kamatnih stopa koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti;
- Rizik zemlje;
- Ostali rizici (reputacioni rizik, rizik usklađenosti,...)

Kreditni rizik

Banka vrši kvantitativno i/ili kvalitativno mjerenje, odnosno procjenu identifikovanog kreditnog rizika. Proces mjerenja kreditnog rizika zasnovan je na dva paralelna pristupa:

- regulatorni pristup – klasifikovanje potraživanja dužnika u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom CBCG i proces obezvređenja plasmana i procjene rezervisanja za gubitke po vanbilansnim pozicijama po osnovu Međunarodnog računovodstvenog standarda 9 i Međunarodnog računovodstvenog standarda 37;
- interni pristup – mjerenje nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana na osnovu internog sistema rejtinga.

Kategorije rizika prema kriterijumima CBCG

Banka definiše dospelja nenaplaćena potraživanja kao sva potraživanja koja ispoljavaju kašnjenja minimalno 1 dan u odnosu na ugovorom definisane rokove dospjeća.

Tržišni rizici

Banka u toku 2021. godine nije imala „knjigu trgovanja“. U tom smislu izloženost tržišnim rizicima je svedena na uticaj deviznog rizika.

Pri tome, sistem upravljanja deviznim rizikom zasnovan je na dva paralelna pristupa:

- upravljanje deviznim rizikom u skladu sa regulatornim zahtjevima (regulatorni pristup);
- upravljanje deviznim rizikom na osnovu interne metodologije (interni pristup).

U skladu sa podjelom na upravljanje deviznim rizikom u skladu sa regulatornim i internim pristupom i sistem limita obuhvata regulatorno definisane limite i interno definisane limite propisane internim aktima Banke. Pri tome, Banka je poslovala u skladu sa uspostavljenim sistemom limita.

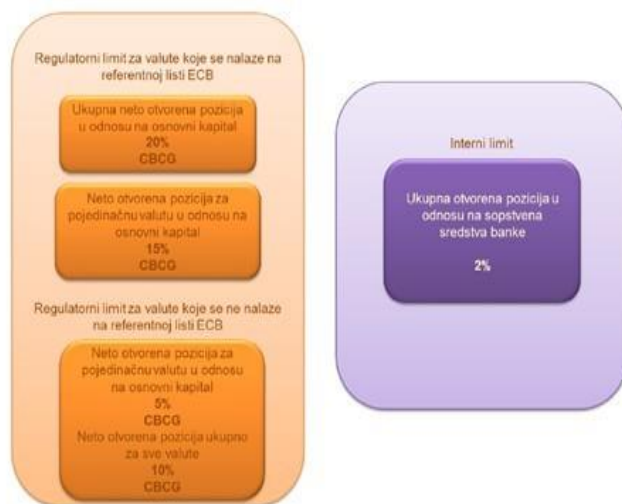
Regulatorno definisani limiti su propisani od strane Centralne banke Crne Gore i odnose se na limit pokazatelja deviznog rizika. Regulatorno definisan limit ograničava maksimalni odnos neto otvorene pozicije za pojedinačnu valutu koja se nalazi na referentnoj kursnoj listi Evropske Centralne banke u odnosu na osnovni kapital Banke. Takođe, regulatorno definisan limit ograničava maksimalan odnos agregatne neto otvorene pozicije u odnosu na osnovni kapital Banke.

Banka je uspostavila i sistem internih limita deviznog rizika u skladu sa strukturom bilansa Banke, poslovnim aktivnostima i tržišnim uslovima, kao i interno definisanim limitima na nivou bankarske Grupe.

Banka je pri definisanju internih limita izloženosti deviznom riziku uzimala u obzir više aspekata deviznog rizika, ograničavajući negativan efekat na finansijski rezultat i kapital.

Definisani interni limiti respektuju valutni aspekt GAP-ova deviznog rizika i definišu strukturu limita po svim značajnim valutama, kao što su EUR, USD i CHF i za ostale valute zbirno.

Limiti deviznog rizika

Banka vrši mjerenje tekuće, odnosno procjenu buduće izloženosti deviznom riziku tako da:

- mjerenjem deviznog rizika obuhvata sve stavke koje se, u skladu sa propisom Centralne banke Crne Gore, uključuju u izračunavanje potrebnog kapitala za devizni rizik;
- se devizni rizik mjeri i ograničava dnevno i to na agregatnoj osnovi i individualno po valutama;
- se mjerenje rizika vrši na bazi pretpostavki o normalno očekivanim, kao i velikim promjenama u deviznim kursovima, radi ocijene uticaja tih promjena na prihod i kapital Banke;
- Banka dnevnu dobit ili gubitak iz aktivnosti poslovanja sa stranim valutama izračunava po valuti;
- Banka pojedinačno identifikuje rezultate uticaja konverzije na neto otvorenu poziciju, spred iz poslovanja, dobitak odnosno gubitak iz prethodno zatvorenih

pozicija i sve naknade odnosno provizije iz konverzija sa stanovništvom.

Mjerenje, odnosno procjena deviznog rizika vrši se pomoću interno definisanih metoda i modela:

- GAP analiza – obračun otvorenih deviznih pozicija;
- Racio analiza – obračun pokazatelja deviznog rizika;
- Stres test – analiza osjetljivosti i scenario analiza;

Operativni rizik

Banka vrši mjerenje, odnosno procjenu operativnog rizika kroz kvantitativnu i/ili kvalitativnu procjenu identifikovanog operativnog rizika. Pri tome, Banka koristi samoprocjenjivanje kao tehniku procjene izloženosti rizicima i nivoa kontrole nad ovim rizicima, mjerenjem mogućeg finansijskog uticaja i učestalosti događaja koji mogu da prouzrokuju gubitke.

U postupku identifikacije izvora operativnog rizika, Banka naročito identifikuje rizike koji proizilaze iz:

- neadekvatnog informacionog i drugih sistema u Banci;
- poremećaja u poslovanju i kvara sistema (na primjer: kvarovi vezani za informacionu tehnologiju, telekomunikacioni problemi, prekidi u radu i sl.);
- nemogućnosti adekvatnog integrisanja ili održivosti informacionih i drugih sistema, u slučaju statusnih promjena Banke;
- protivpravnog i neadekvatnog postupanja zaposlenih u banci, kao što su pokušaji pronevjera, pranja novca, neovlašćeni pristup računima klijenata, zloupotreba povjerljivih informacija, davanje lažnih ili pogrešnih informacija o stanju banke, neažurnost u izvršavanju poslova, greške pri unosu podataka, nepridržavanje dobrih poslovnih praksi u radu i sl;

- angažovanja lica izvan Banke za obavljanje poslova za Banku;
- radnji, odnosno nečinjenja koja mogu uzrokovati sudske i druge sporove protiv Banke (pravni rizik);
- spoljnih protivpravnih radnji, kao što su krađa, neovlašćeni prenos sredstava, neovlašćeno ulaženje u bazu podataka, nezakonito pribavljanje dokumenata Banke i sl;
- događaja koji se ne mogu predvidjeti, kao što su elementarne i druge nepogode, terorizam i sl.

Evidencija događaja podrazumijeva sistematsko prikupljanje i analizu podataka o operativnim rizicima u poslovanju Banke koji su doveli do gubitaka, kao i onih događaja koji su mogli da prouzrokuju nastanak gubitka (near miss events).

Banka identifikovane događaje koji predstavljaju izvore operativnog rizika razvrstava po kategorijama događaja i linijama poslovanja, što predstavlja osnovu za primjenu standardizovanog pristupa u praćenju operativnih rizika. U tom smislu, Banka razvija i aplikativnu podršku kako bi se praćenje i upravljanje operativnim rizikom moglo u potpunosti vršiti primjenom standardizovanog pristupa.

Važno je napomenuti da je unaprjeđenjem softverskih rješenja za praćenje operativnog rizika, unaprjeđenjem menadžment informacionog sistema, kreiranjem akta o protoku dokumentacije unutar Banke, te jasnim razgraničenjem odgovornosti i nadležnosti unutar Banke ostvaren značajan napredak kada su u pitanju osnove za praćenje i upravljanje operativnim rizikom u Banci.

Rizik likvidnosti

Banka vrši mjerenje, odnosno procjenu tekuće i buduće izloženosti riziku likvidnosti. Mjerenje, odnosno procjena rizika likvidnosti vrši se korišćenjem regulatorno i interno definisanih metoda i modela:

- GAP analiza
- Racio analiza
- Mjerenje pokazatelja pokrića likvidnom aktivom (LCR)
- Stres test (analiza osjetljivosti i scenario analiza).

Važno je istaći napore koje Banka ulaže u cilju adekvatnog praćenja i upravljanja rizikom likvidnosti. U tom cilju Banka je razvila metodologiju praćenja "core" depozitnog potencijala, kako bi na kvalitetan način mogla projektovati stabilne izvore sredstava Banke.

Sistem limita u dijelu rizika likvidnosti obuhvata:

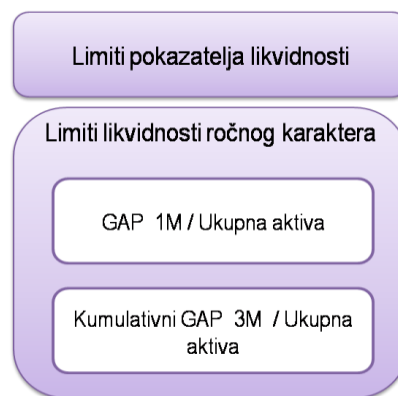
- regulatorno definisane limite – primarni limiti
- interno definisane limite.

Regulatorno definisani limiti su propisani od strane regulatora (Centralne banke Crne Gore) i odnose se na limite pokazatelja likvidnosti, te limite ročne usklađenosti sredstava i izvora sredstava Banke. U tom smislu, Banka održava nivo likvidnosti tako da poslovanje Banke bude u skladu sa regulatorno definisanim limitima.

Pored gore navedenog, Banka je uspostavila i interne limite utvrđene na nivou bankarske Grupe.

Banka pri definisanju internih limita izloženosti riziku likvidnosti uzima u obzir više aspekata rizika likvidnosti, ograničavajući negativan efekat na finansijski rezultat i kapital Banke, limitirajući valutnu i ročnu strukturu svojih bilansnih i vanbilansnih pozicija i pokazatelje likvidnosti.

Struktura internih limita rizika likvidnosti na nivou bankarske Grupe

Poseban značaj koji je Banka dala praćenju rizika likvidnosti rezultirao je održavanjem visokog stepena likvidnosti Banke tokom cijele godine.

U 2017. godini implementiran je pokazatelj pokrića likvidnom aktivom (LCR) u procesu internog izvještavanja o riziku likvidnosti u skladu sa Basel-om 3 i standardima za mjerenje rizika likvidnosti matične banke.

Planovi u pogledu daljeg razvoja sistema upravljanja rizicima

Osnovnu stratešku orijentaciju Banke u upravljanju rizicima predstavlja optimizacija nivoa rizika u smislu očekivanih i neočekivanih gubitaka u poslovanju, i s tim u vezi održavanje adekvatnog nivoa kapitala u odnosu na rizični profil Banke. U tom smislu, Banka uspostavlja sveobuhvatan i pouzdan sistem za upravljanje rizicima koji je u potpunosti integrisan u sve poslovne aktivnosti Banke.

Dakle, Banka će dalje razvijati sistem upravljanja rizicima inkorporirajući koncept Interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP) kako bi se poboljšala veza između rizičnog profila Banke, upravljanja rizicima i kapitala Banke.

Pored implementacije ICAAP-a, Banka će:

- organizaciju pojedinih organizacionih djelova Banke, kako onih koji su uključeni u preuzimanje rizika, tako i onih koji su zaduženi za upravljanje pojedinačnim

zaduženi za upravljanje pojedinačnim vrstama rizika, usklađivati sa rizičnim profilom Banke, u cilju trajne optimizacije upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju;

- nastaviti rad na inoviranju politika, procedura i metodologija upravljanja pojedinim vrstama rizika;
- unaprijediti efikasnost informacionog sistema Banke u funkciji upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju;
- sistem upravljanja rizicima prilagoditi svim zahtjevima koji proizilaze iz regulatornog, ekonomskog i poslovnog okruženja Banke.
- minimalno analizirati sve vrste rizika koji su propisani regulativom Centralne banke Crne Gore, ujedno vodeći računa da su u obzir uzeti svi rizici kojima je Banka

izložena ili može biti izložena u poslovanju, a naročito:

- rizike koji su obuhvaćeni Odlukom o adekvatnosti kapitala (kreditni rizik, rizik izmirenja/ispоруke i rizik druge ugovorne strane, tržišne rizike i operativni rizik);
- rizike koji se odnose na rizike za koje je pomenutom Odlukom propisana metodologija za izračunavanje potrebnog kapitala, kao što su rezidualni rizik kod ublažavanja kreditnog rizika i rizik sekjuritizacije;
- materijalno značajne rizike koji nisu obuhvaćeni pomenutom Odlukom, a kojima Banka može biti izložena kao što su: rizik kamatne stope koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti Banke, rizik koncentracije, rizik likvidnosti, rizik zemlje, rizik reputacije i strateški rizik.

Izvršni direktor

Dražen Vujgšević

Glavni izvršni direktor

Bogdan Podlesnik

